

# Film w Polsce 2001

## Dokumentacja

Opracowała BEATA KOSIŃSKA-KRIPPNER

### PUBLIKACJE FILMOWE

#### DRUKI ZWARTE

– Zdzisław Adamczyk: *Przedwiośnie. Prawda i legenda*. Oficyna Wydawnicza G&P, seria: Fakty i mity, 204 s., twarda okładka, ISBN: 83-7272-041-X (m.in. informacje o filmie Bajona, fotosy z filmu).

– *Almanach mediów reklamy 2001/2002*. Wyd. VFP Communication, 240 s. (Telewizja, prasa, wydawcy, radio, internet, agencje reklamowe, brokerzy medialni, firmy badawcze i szkoleniowe, doradztwo personalne i konsulting, fotografia i grafika reklamowa, banki zdjęć, identyfikacja wizualna, studia filmowe i producenckie, agencje artystyczne, drukarnie i przygotowalnie, hurtownie papieru, kolporterzy, gadzety, związki i stowarzyszenia, sponsorzy, targi branżowe).

– Pedro Almodóvar: *Patty Diphusa*. Tłum. Hanna Torrent-Piasecka. Wyd. Świat Literacki, seria: Film, 159 s., miękka okładka, ISBN: 83-86646-86-1

– Andrzej Ancuta: *Refleksje o układzie i kolorystyce obrazu fotograficznego*. Wydano w Warszawie nakładem Autora. Wyd. II barwne, albumowe, poszerzone *Refleksji o budowie obrazu filmowego*. 275 s., il. Nakład odbito w firmie Vicop jako kopię ksero oryginalnego wydruku komputerowego Autora.

– Elżbieta Baniewicz: *Anna Dymna. Ona to ja*. Wyd. Świat Książki, Warszawa, 202 s., twarda okładka, ISBN: 83-7227-990-X.

– Emilia Batura: *Komeda: księżycowy chłopiec: o Krzysztofie Komedzie Trzczańskim*. Wyd. Alfa, Warszawa, 206 s., tabl., il. ISBN 83-7179-125-9

– Raymond Benson: *Świat to za mało*. Tytuł oryginału: *World is not enough*. Tłum. Piotr Roman. Wyd. Laguna, 238 s. ISBN: 83-87736-04-X

– Louis De Bernieres: *Kapitan Corellis*. Tytuł oryginału: *Captain Corellis Mandolin*. Wyd. Prószyński i S-ka, 496 s., miękka okładka, ISBN: 83-7255-951-1 (John Madden sfilmował powieść w 2001 roku. Tytuł filmu *Kapitan Corelli/Captain Corellis Mandolin*).

– Krystyna Berwińska: *Con amore*. Wyd. Akapit-Press, 152 s., miękka okładka, ISBN: 83-87463-93-0 (Powieść zekranizowana w 1976 roku przez Jana Batorego).

– Sławomir Bobowski: *W poszukiwaniu siebie. Twórczość filmowa Agnieszki Holland*. Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, seria: Acta Universitatis Wratislaviensis no 2302, 314 s., ISBN: 83-229-2144-6

– Pierre Boulle: *Planeta małp*. Tytuł oryginału: *Planet of the Apes*. Tłum. Krystyna Pruska, Krzysztof Pruski. Wyd. Amber. Seria: Mistrzowie SF i Fantasy, 158 s., ISBN: 83-7245-802-2 (Powieść zekranizowana w 1968 roku przez Franklina J. Schaffnera i w roku 2001 przez Tim'a Burtona).

– Emily Brontë: *Wichrowe wzgórze*. Tytuł oryginału: *Wuthering He-*

*ights*. Wyd. Prószyński i S-ka, Warszawa, 340 s., twarda okładka, ISBN: 83-7337-056-2 (Powieść wielokrotnie filmowana: 1920 – *Wuthering Heights*, reż. A.V. Bramble, Wlk. Brytania, film niemy; 1939 – *Wuthering Heights*, reż. William Wyler, USA; 1954 – *Abismos de pasión*, reż. Luis Bunuel, Meksyk; 1958 – *Wuthering Heights*, reż. Daniel Petrie, f. tv, USA; 1967 – *O Moro dos ventos Uivantes*, serial tv, Brazylia; 1970 – *Wuthering Heights*, reż. Ribert Fuest, Wlk. Brytania; 1873 – *Vendaval*, serial tv, Brazylia; 1978 – *Wuthering Heights*, reż. Peter Hammond, Wlk. Brytania; 1979 – *Cumbre borrascosas*, reż. Karols Velazquez, serial tv, Meksyk, 1985 – *Hurlevent*, reż. Jacques Rivette, Francja; 1988 – *Arashigaoka*, reż. Yoshishige Yoshida, Japonia; 1991 – *Hihintayin kita sa langit*, reż. Carlos Siguion-Reyna, Filipiny; 1992 – *Wuthering Heights*, reż. Peter Kosminsky, USA-Wlk. Brytania; 1998 – *Wuthering Heights*, reż. David Skynner, f. tv, Wlk. Brytania; 1998 – *Ma-stura*, serial tv, Malezja).

– Ryszard Bugajski: *Przesłuchanie*. Wyd. Muza, seria: Sami Swoi, wydanie IV, 164 s., twarda okładka, ISBN: 83-7200-691-1 (W roku 1982 Ryszard Bugajski ukończył film *Przesłuchanie*, który miał premierę w roku 1989. Pierwsze wydanie książkowe *Przesłuchania* ukazało się w drugim obiegu w marcu 1982 roku na matrycach białkowych, ze zdjęciami z filmu, w nakładzie 3000 egzemplarzy. Dalsze losy bohaterów *Przesłuchania* autor opisał w książce *Sól i pieprz*).

– Candace Bushnell: *Seks w wielkim mieście*. Tytuł oryginału: *Sex*

*and the City*. Tłum. Julita Zwornicka. Wyd. Zysk i S-ka, seria: Kameleon, 252 s., okładka miękka, ISBN: 83-7298-030-6 (na podstawie książki powstał serial tv prod. USA pt. *Jak upolować mężczyznę, czyli seks w wielkim mieście/Sex and the City*).

– Candace Bushnell: *Seks w wielkim mieście*. Tytuł oryginału: *Sex and the City*. Wyd. Zysk i S-ka, 232 s., okładka miękka (filmowa), ISBN: 83-7298-117-5

– A. S. Byatt: *Anioły i owady*. Tytuł oryginału: *Morpho Eugenia*. Tłum. Urszula Grabowska. Wyd. Prószyński i S-ka, Warszawa, seria: Biblioteczka Interesującej Prozy, 344 s. (Na podstawie powieści w 1995 roku powstał film pt. *Angels&Insects*, reż. Philip Haas, prod. USA-Wik. Brytania).

– Meg Cabot: *Pamiętnik księżniczki*. Tytuł oryginału: *The Princess Diaries*. Tłum. Edyta Jaczewska, Ewa Spirydowicz; Wyd. Amber, 160 s. ISBN: 83-7245-822-7 (W roku 2001 Garry Marshall zrealizował na podstawie powieści film pod tym samym tytułem, wyprodukowany przez wytwórnię Whitney Houston – Brownhouse Productions).

– Patrick McCabe: *Chłopak rzeźnika*. Tytuł oryginału: *The Butcher Boy*. Wyd. Zysk i S-ka, seria: Kameleon, 228 s., ISBN: 83-7150-752-6 (Powieść zekranizował Neil Jordan w roku 1997).

– Truman Capot: *Z zimną krwią*. Tytuł oryginału: *In Cold Blood*. Dom Wydawniczy Rebis, Poznań, seria: Mistrzowie literatury, 427 s., twarda okładka, ISBN: 83-7120-856-1 (W 1967 roku Richard Brooks nakręcił na podstawie książki film pod tym samym tytułem, a w 1996 roku Jonathan Kaplan zrealizował film tv).

– Scott Ciencin: *Jurassic Park* – część 3. Wyd. Amber, 111 s. (Dalszy ciąg przygód bohaterów przebojów książkowych i filmowych *Jurassic Park* i *Zaginiony Świat*).

– James Clavell: *Król szczurów*. Tytuł oryginału: *King Rat*. Wyd. Albatros,

seria: pi, 476 s., miękka okładka, ISBN: 83-88087-60-6 (W 1965 roku Bryan Forbes nakręcił na podstawie powieści film pod tym samym tytułem).

– Jackie Collins: *Żony Hollywoodu*. Tytuł oryginału: *Hollywood Wives*. Tłum. Anna Wiśniewska-Walczyk. Wyd. Libros, 670 s., miękka okładka, ISBN: 83-7227-884-9 (Na podstawie książki Robert Day zrealizował w 1995 roku mini serial tv pod tym samym tytułem).

– *Cudowny Kinemo. Rosyjska myśl filmowa*. Wybór, przekład i oprac. Tadeusz Szczepański i Bogusław Żyłko. Wyd. słowo/obraz terytoria Gdańsk; 342 s., ISBN 83-88560-28-X

– Andrzej Dobosz: *Generał w bibliotece*. Wydawnictwo Literackie, 311 s., miękka okładka, ISBN: 83-08-03101-3 (Odtwórca roli inteligenta w filmie *Rejs*, krytyk literacki i publicysta opowiada o swych spotkaniach, lekturach i doświadczeniach).

– Magda Dygat: *Rozstania*. Wyd. Literackie, 296 s., miękka okładka, ISBN: 83-08-03105-6 (Wspomnienia córki Stanisława Dygata, m.in. o Kalinie Jędrusik).

– DVD Katalog. Wyd. PPHU „Impuls2” s.c., Sosnowiec. (Katalog filmów na DVD. Najlepsze płyty 2000 roku).

– DVD – katalog 1100 filmów. Red. Janusz Kołodziej. Wyd. Publisher, Warszawa.

– Umberto Eco: *Imię róży*. Tytuł oryginału: *Name of the Rose/Der Name der Rose*. Tłum. Adam Szymanowski. Wyd. Porozumienie Wydawców, seria: Kanon Na Koniec Wieku, 754 s., ISBN: 83-06-02847-3 (W roku 1986 roku Jean-Jacques Annaud zrealizował na podstawie powieści film pod tym samym tytułem, prod. Francja-Włochy-Niemcy Zach.).

– *Ekskluzywny katalog filmów DVD 2002*, nr 1/2001 (katalog zawiera opisy filmów wydawanych na DVD od X 2001, informacje na temat muzyki

filmowej, zapowiedzi DVD i VCD). Wyd. Credo Inc. s.c. Zbigniew Rajchman, Dorota Szwarc, Warszawa. W roku 2000 ukazał się *Ekskluzywny katalog filmów DVD 2001*, nr 1/2000 (katalog zawiera opisy filmów wydawanych na DVD od 1998 roku do października 2001).

– Ben Elton: *Nie do pojęcia*. Tytuł oryginału: *Inconceivable*. Tłum. Lech Żołędziowski, Wyd. Zysk i S-ka, seria: Kameleon, 320 s., ISBN: 83-7150-975-8 (W roku 2000 Ben Elton zrealizował według tej książki film *Maybe Baby*).

– Helen Fielding: *Dziennik Bridget Jones*. Tytuł oryginału: *Bridget Jones's Diary*. Wyd. Zysk i S-ka, 236 s. ISBN: 83-7298-036-5 (W roku 2001 Sharon Maguire zrealizowała na podstawie książki film pod tym samym tytułem).

– Kornel Filipowicz: *Romans prowincjonalny*. Wydawnictwo Literackie, wydanie V, 86 s., miękka okładka, ISBN: 83-08-03116-1 (Na podstawie opowiadania w roku 1976 Krzysztof Wierzbiański nakręcił film pod tym samym tytułem).

– Jude Fisher: *Władca pierścieni. Drużyna Pierścienia. Filmowe postacie i miejsca*. Tytuł oryginału: *The Lord of the Ring. The Fellowship of the Ring. Visual Companion*. Wyd. Amber, 71 s., twarda okładka, ISBN: 83-7245-701-8.

– Scott Fitzgerald: *Wielki Gatsby*. Tytuł oryginału: *The Great Gatsby*. Wyd. Rebis, Poznań, seria: Mistrzowie literatury, 184 s., twarda okładka, ISBN: 83-7301-020-3 (Na podstawie powieści nakręcono filmy pod tym samym tytułem: w 1926 roku reż. Herbert Brenon, prod. USA, w 1949 roku, reż. Elliott Nugent, prod. USA, w 1974 roku, reż. Jack Clayton, prod. USA, w 2001, reż. Robert Markowitz, film tv prod. USA-Wik. Brytania).

– Frederick Forsyth: *Dzień Szakala*. Tytuł oryginału: *The Day of the Jackal*. Wyd. Amber, 286 s., twarda okładka, ISBN: 83-7169-258-7

(W 1973 roku Fred Zinnemann nakręcił na podstawie powieści film pod tym samym tytułem, prod. Wlk. Brytania-Francja).

– Stephen Fry: *Blagier*. Wyd. Zysk i S-ka, seria: Kameleon, 317 s., miękka okładka, ISBN: 83-7150-743-7 (Powieść autobiograficzna, debiut beletrystyczny aktora i komika. Autor jest osobą cieszącą się w Anglii ogromną popularnością, jako aktor i jeden z organizatorów Gay Pride).

– *Gender-Film-Media*. Red. Elżbieta Oleksy, Elżbieta Ostrowska. Wyd. Rabid, 284 s. ISBN – 88668-05-6. (Antologia tekstów polskich i zagranicznych autorów na temat płci społecznej w filmach i przekazach medialnych).

– *Gender w humanistyce*. Red. Małgorzata Radkiewicz. Wyd. Rabid, Kraków, 298 s., ISBN 83-88668-14-5.

– *Gender w kinie europejskim i mediach*. Red. Elżbieta Ostrowska. Wyd. Rabid, Kraków, ISBN: 83-88668-15-3

– Marcin Giżycki: *Koniec i co dalej?: szkice o postmodernizmie, sztuce współczesnej i końcu wieku*. Wyd. słowo/obraz terytoria, Gdańsk, 161 s. ISBN 83-88560-47-6

– Wiesław Godzic: *Rozumieć telewizję*. Wyd. Rabid, Kraków, 214 s., miękka okładka, ISBN: 83-88668-02-1 (Problemy związane z rozumieniem przekazów telewizyjnych przez widzów).

– Wiesław Godzic: *Telewizja jako kultura*. Wyd. Rabid, Kraków, wydanie II, 238 s., miękka okładka, ISBN: 83-88668-31-5 (1 wydanie – 1999 rok).

– Arthur Golden: *Wyznania gejszy*. Wyd. Albatros, seria: Literka, wydanie II, 463 s., miękka okładka, ISBN: 83-88087-88-6 (realizację filmowej wersji powieści planuje Steven Spielberg).

– Witold Gombrowicz: *Ferdynand*. Wyd. Porozumienie wydawców, se-

ria: Kanon na koniec wieku, 307 s., twarda okładka, ISBN: 83-08-03090-4 (W 1991 roku Jerzy Skolimowski nakręcił na motywach powieści film pt. *30 Door Key/Ferdynand*, prod. Polska-Wlk. Brytania-Francja).

– Marek Haltof: *Autor i kino artystyczne. Przypadek Paula Coxa*. Wyd. Rabid, Kraków, miękka okładka, ISBN 83-88668-11-0.

– Joanne Harris: *Czekolada*. Tytuł oryginału: *Chocolat*. Wyd. Prószyński i S-ka, Warszawa, 312 s., miękka okładka, ISBN: 83-7255-868-X (W 2000 roku Lasse Hallstrom nakręcił na podstawie książki film pod tym samym tytułem, prod. USA).

– Hallgrímur Helgason: *101 Reykjavík*. Tłum. Jacek Godek. Wyd. Świat Literacki, 335 s., miękka okładka, ISBN: 83-88612-08-5 (W roku 2000 na podstawie powieści powstał film pod tym samym tytułem w reż. Baltasara Kormakura, prod. Islandia-Dania-Norwegia-Francja).

– Alicja Helman: *Urok zmierzchu. Filmy Luchina Viscontiego*. Wyd. Słowo/obraz terytoria, Gdańsk, seria: Artyści, 359 s., miękka okładka, ISBN 83-88560-45-X

– Ernest Hemingway: *Komu bije dzwon*. Tytuł oryginału: *For Whom the Bell Tolls*. Wyd. Muza, 631 s., miękka okładka, ISBN: 83-7200-802-7 (W 1943 Sam Wood nakręcił na podstawie powieści film pod tym samym tytułem, prod. USA).

– Annette Insdorf: *Podwójne życie, powtórne szanse. O filmach Krzysztofa Kieślowskiego*. Tłum. Anita Piotrowska. Wyd. Znak, 224 s. ISBN 83-240-0039-9

– *İnskie Lato Filmowe 1973 – 2000*. Wyd. DKF „Kontrasty” w Szczecinie.

– John Irving: *Świat według Garpa*. Tytuł oryginału: *The World According to Garp*. Tłum. Zofia Uhrynowska-Hanasz. Wyd. Prószyński i S-ka, Warszawa, seria: Biblioteczka Interesującej Prozy BIP, 523 s., twarda

okładka, ISBN: 83-7337-045-5 (W roku 1982 George Roy Hill nakręcił na podstawie powieści film pod tym samym tytułem, prod. USA).

– John Irving: *Whew regulom*. Tytuł oryginału: *The Cider House Rules*. Tłum. Jerzy Kozłowski. Wyd. Rebis, Poznań, seria: Salamandra, 188 s., miękka okładka, ISBN: 83-7301-063-7 (W 1999 roku Lasse Hallstrom nakręcił na podstawie powieści film pod tym samym tytułem).

– Mariola Jankun-Dopartowa: *Gorzkie kino Agnieszki Holland*. Wyd. Słowo/obraz terytoria, Gdańsk, seria: Artyści, 412 s., miękka okładka, ISBN: 83-88560-55-7.

– Krzysztof Jaroszyński: *Graczkowie czyli Buła i spółka*. Wyd. Gabi Editions, Warszawa, seria: Seriale do czytania, 318 s., ISBN: 83-916263-0-X

– Franz Kafka: *Proces*. Wyd. Porozumienie Wydawców, seria: Kanon na koniec wieku., 253 s., twarda okładka, ISBN: 83-912607-0-4 (Na podstawie tekstu Kafki powstały m.in. filmy: 1962 – *Le Proces*, reż. Orson Welles, prod. Francja-Włochy-Niemcy; 1999 – *Am Ene des Gange*, reż. Michael Muschner; prod. Niemcy).

– Zygmunt Kałuzynski: *Wampir salonowiec*. Wydawnictwo Książkowe „Twój Styl”, Warszawa, 279 s., ISBN 83-7163-2888-6

– Katalog: *XXVI Festiwal Polskich Filmów Fabularnych /XXVI Polish Film Festival: Gdynia 2001*. Oprac. Magdalena Sendek, Ika Tatarska, 107 s. Tekst w jęz. pol. i ang. ISBN 83-903993-4-2

– Katalog: *41. Krakowski Festiwal Filmowy: 25 – 29 V 2001: katalog /41st Cracow Film Festival: – 29 May 2001: Catalogue*. Red. Jerzy Armata. Wyd. Instytucja Filmowa Apollo Film, Kraków, 104 s. Tekst w jęz. pol. i ang. ISBN 83-906014-5-1

– Jerzy Kawalerowicz: *Wiecej niż kino*. Wyd. Skorpion, Warszawa, 125 s., ISBN: 83-86466-36-7

- Elia Kazan: *Układ*. Tytuł oryginału: *The Arrangement*. Dom Wydawniczy Rebis, Poznań, seria: Miśtrzowie literatury, 600 s., twarda okładka, ISBN: 83-7120-888-X (W 1969 roku Elia Kazan sfilmował swoją powieść).
- Stephen King: *Cmentarz zwierząt*. Tytuł oryginału: *pet Sematary*. Tłum. Paulina Braiter. Wyd. Prószyński i S-ka, 390 s. ISBN: 83-7255-900-7, wznowienie, poprzednie wydanie – 2000 rok. (W roku 1989 Mary Lambert nakręciła film pod tym samym tytułem, prod. USA).
- Stephen King: *Łśnienie*. Tytuł oryginału: *The Shining*. Wyd. Prószyński i S-ka, Warszawa, wyd. II, 482 s., miękka okładka, ISBN: 83-7255-953-8 (W roku 1980 Stanley Kubrick zrealizował na podstawie powieści film pod tym samym tytułem).
- Stephen King: *Skazani na Shawshank*. Tytuł oryginału: *The Shawshank Redemption*. Tłum. Zbigniew A. Królicki. Wydawca Albatros, Seria: Pi, 511 s., ISBN: 83-88087-33-9 (W 1994 roku Frank Darabont zrealizował na podstawie powieści film pod tym samym tytułem. Tom zawiera cztery minipowieści: *Skazani na Shawshank*, *Zdolny uczeń*, *Ciało*, *Metoda oddychania*).
- Stephen King: *Zielona mila*. Tytuł oryginalny: *Green Mile*. Wyd. Albatros, seria: Literka, 415 s. ISBN: 83-88087-89-4 (Na podstawie powieści w 1999 roku Frank Darabont nakręcił film pod tym samym tytułem).
- Stephen King: *Zielona mila*. Tytuł oryginału: *Green Mile*. Wyd. Albatros, seria: Literka, 415 s. ISBN: 83-88087-89-4 (Na podstawie powieści w 1999 roku Frank Darabont nakręcił film pod tym samym tytułem).
- *Kino Europy*. Red. Piotr Sitarski. Wyd. Rabid, Kraków.
- Andrzej Kisielewski: *Sztuka i relacja: relacje między sztuką i kulturą*. Wyd. Trans Humana, Białystok, 187 s. ISBN 83-86696-54-0
- Piotr Kletowski: *Śmierć jest moim zwycięstwem. Kino Takeshi Kitano*. Wyd. Rabid, Kraków, 119 s., bibliograf., filmograf., miękka okładka, ISBN 83-912961-9-9
- Henryk Klubat: *Podstawy inscenizacji. Warsztat realizatora filmowego i tv*. Zeszyt 11. Wyd. PWSFTViT. ISBN: 83-87870-09-9
- Ryszard W. Kluszczyński: *Spoleczeństwo informacyjne. Cyberkultura. Sztuka multimedialna*. Wyd. Rabid, Kraków, 214 s., miękka okładka, ISBN 83-88668-08-0 (Praca poświęcona kondycji sztuki w środowisku elektronicznym).
- Jan Jakub Kolfski: *Mikroświaty*. Wyd. Twój Styl, 145 s., twarda okładka, ISBN: 83-7163-385-8 (Opowiadania).
- Tadeusz Konwicki, Katarzyna Bielas, Jacek Szczerba: *Pamiętam, że było gorąco. Z Tadeuszem Konwickim rozmawiają Katarzyna Bielas i Jacek Szczerba*. Wyd. Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, Kraków, seria: Rozmowy, 256 s., miękka okładka, ISBN: 83-240-0095-X
- Wiesław Kot: *W pustyni i w puszczy – prawda i legenda*. Oficyna Wydawnicza G&P, Poznań, Seria: Fakty i mity, 190 s., twarda okładka, ISBN: 83-7272-043-6 (informacje na temat obu ekranizacji, fotostudy filmowe).
- Elżbieta Królikowska-Avis: *Prosto z Piccadilly*. Wyd. Rabid, Kraków, s. 261, tabl., il., miękka okładka, ISBN 83-88668-21-8 (Zbiór felietonów o kinie brytyjskim).
- Marcin Kruszyński: *Ally McBeal. Więcej niż serial*. Wyd. Werset, Lublin, 206 s., miękka okładka, ISBN: 83-913995-5-9 (m.in. informacje i plotki o twórcach serialu oraz serialowe porzekadła).
- Bogdan Kunciewicz: *Gwiazdy mówią prawie wszystko...* Wyd. Waldi, Gdańsk, 349 s., il. ISBN 83-91-5907-0-4
- Hanif Kureishi: *Intymność*. Tytuł oryginału: *Intimacy*. Tłum. Anna Zielińska. Wyd. Zysk i S-ka, seria: Kameleon. 120 s., ISBN: 83-7150-750-X (Na podstawie książki powstał w 2000 roku film w reżyserii Patrice'a Chereau pod tym samym tytułem, prod. Wlk. Brytania-Francja-Niemcy-Hiszpania).
- Joanna Lambert: *Jean-Denis Robert*. Wyd. Etiuda Igor Atanazewicz, 135 s., ISBN: 83-88819-01-1.
- Sylwester Latkowski: *Pamiętam jak...* Wyd. Słowo/obraz terytoria, Gdańsk, 86 s., ISBN: 83-88650-41-7 (Książka autora teledysków, reportaży telewizyjnych i filmu dokumentalnego, wyróżniona przez Fundację Kultury za prozę w konkursie „Promocja najnowszej literatury polskiej”)
- Stanisław Lem: *Szpital Przemienienia*. Wydawnictwo Literackie, seria: Dzieła zebrane Stanisława Lema, 222 s., twarda okładka, ISBN: 83-08-0345-5 (Powieść została sfilmowana w 1978 roku przez Edwarda Żebrowskiego).
- Roma Ligocka: *Dziewczynka w czerwonym płaszczyku*. Tytuł oryginału: *Das Mädchen im roten Mantel*. Tłum. Katarzyna Zimmerer. Wyd. Znak, 350 s., twarda okładka, ISBN: 83-240-0075-5 (Roma Ligocka napisała autobiografię po obejrzeniu filmu *Lista Schindlera* Spielberga, gdyż w postaci dziewczynki w czerwonym płaszczyku odkryła siebie).
- Charlotte Link: *Czas burz*. Tytuł oryginału: *Wilde Lupinen*. Wyd. DE Facto, 464 s., ISBN: 83-88250-55-8 (W roku 1999 w Niemczech Bernd Böhlich nakręcił na podstawie książki mini serial tv pt. *Sturmzeit*, z Franciszkiem Pieczką w roli Ferdinanda Domberga. Część zdjęć nakręcono w Polsce).
- Krzysztof Loska: *Dziedzictwo McLuthana – między nowoczesnością a ponowoczesnością*. Wyd. Rabid, Kraków, 190 s. ISBN 83-88668-07-2 (Koncepcje kanadyjskiego komentatora kultury lat sześćdziesiąt

tych, który prowadził badania nad wpływem nowych technologii na kulturę i świadomość).

– Tadeusz Lubelski: *Nowa fala. O pewnej przygodzie kina francuskiego*. Wyd. Universitas, Kraków, Seria: Teaturologia, 365 s., ISBN: 83-7052-438-9

– Maciej Łuczak: *Miś, czyli rzecz o Stanisławie Barei*. Wyd. Prószyński i S-ka, Warszawa, wyd. II, 160 s., oprawa twarda i miękka, ISBN: 83-7255-888-4

– Krzysztof Łukaszewicz: *Igrzysko Kawalerowicza czyli jak kręcono „Quo vadis”*. Zdjęcia: Piotr Bujnowicz. Wyd. Egmont, 208 s., miękka okładka, ISBN: 83-237-9971-7

– Janusz Majewski: *Retrospektywa*. Wyd. Muza, seria: Sami Swoi, 259 s., twarda okładka, ISBN: 83-7319-017-1

– *Marlena Dietrich*. Tłum. Grażyna M. Grabowska. Wyd. FilMOTEKA Narodowa, Instytut Goethego Inter Nationes, Warszawa, 90 s., il. Publikacja wydana z okazji retrospektywy filmów Marleny Dietrich w stułecie urodzin aktorki: Warszawa, październik – listopad 2001.

– Beata Matkowska-Świąt: *Krakovskie gadanie*. Wyd. Literackie, 254 s., miękka okładka, ISBN: 83-08-03165-X (Trzydzieści dwie rozmowy ze znanymi osobistościami życia kulturalnego Krakowa: aktorami, reżyserami, plastykami, muzykami, pisarzami).

– Eric McLuhan, Frank Zingrone: *Wybór tekstów-Marshall McLuhan*. Wyd. Zysk i S-ka, 580 s., miękka okładka, ISBN: 83-7150-692-9

– *Mniszkówna... i co dalej w polskim kinie? Wybór tekstów z czasopism filmowych dwudziestolecia międzywojennego*. Oprac. Barbara Gierszewska. Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej, Kielce, 299 s. ISBN: 83-7133-142-8

– David Morrell: *Rambo. Pierwsza krew*. Tytuł oryginału: *First Blood*.

Wyd. Amber, 189 s., miękka okładka, ISBN: 83-7245-604-6 (Na podstawie powieści Morrella w 1982 roku Ted Kotcheff nakręcił film pod tym samym tytułem z Sylvestrem Stallone w roli głównej).

– *Niewinni kaznodzieje: filmowy zestaw wierszy poetów polskich urodzonych w latach 1958-1985*. Zebrał Darek Foks. Wyd. Polska Federacja Dyskusyjnych Klubów Filmowych, Warszawa – Skierniewice, 94 s. ISBN 83-910719-4-4

– Mirosław Oczkoś: *Abecadło mówienia* (książka i kaseta). Wyd. Unus, Seria: Biblioteka moderatora., 88 s., miękka okładka, ISBN: 83-912865-3-3 (Podręcznik dla środowisk, które muszą dobrze i komunikatywnie mówić, w tym dla szkół aktorskich).

– Joyce Carol Oates: *Blondynka*. Wyd. Rebis, Poznań, 784 s., twarda okładka, ISBN: 83-7120-931-2 (Powieść biograficzna oparta na faktach z życia Marilyn Monroe);

– Michael Ondaatje: *Angielski pacjent*. Tytuł oryginału: *The English Patient*. Wyd. C&T, 236 s., ISBN: 83-87498-71-8 (W 1996 roku Anthony Minghella nakręcił na podstawie powieści film pod tym samym tytułem).

– Borys Pasternak: *Doktor Żywago*. Wyd. Muza, seria: Galeria, 708 s., miękka okładka, ISBN: 83-7200-676-0 (W 1965 roku David Lean nakręcił na podstawie powieści film produkcji USA pt. *Doctor Zhivago* z Omarem Sharifem w roli głównej. W 1959 roku powstał tv serial produkcji brazylijskiej pt. *Doutor Jivago*, a w 2002 film *Doctor Zhivago* w reż. Giacomo Campiottiego, prod. USA-Włk. Brytania-Niemcy).

– Agnieszka Perepeczko: *Fascynacje kulinarne gwiazd*. Wyd. Diogenes, 128 s., twarda okładka, ISBN: 83-73111-76-X (Beata Tyszkiewicz, Wojciech Pszoniak, Marek Kondrat, Paweł Deląg... i inne polskie gwiazdy zdradzają przepisy na

swoje ulubione dania oraz nieznanne smaczki z życia kulinarno-towarzystwskiego).

– Andre Persidsky: *Po prostu Director*. Tłum. Grzegorz Pałys. Wyd. Helion, seria: Po prostu, 444 s., okładka miękka, ISBN: 83-7197-338-1 (Macromedia Director to narzędzie do tworzenia aplikacji multimedialnych. Za jego pomocą można stworzyć animacje, filmy interaktywne, prezentacje handlowe, gry, internetowe, aplikacje komercyjne, prezentacje korporacyjne i wiele innych aplikacji. Filmy Directora można oglądać poprzez Internet, odtwarzać z płyty CD-ROM lub DVD).

– Krzysztof Pieczyński: *Podgarbiony*. Wyd. Rebis, Poznań, 192 s., twarda okładka, ISBN 83-7301-117-X (Trzy nowele *Pogarbiony*, *Lekcja angielskiego*, *Heksagram* 18).

– Krzysztof Pieczyński: *Wiersze z aniołem*. Wyd. C&T, 76 s., miękka okładka, ISBN: 83-87498-90-4 (Zbiorek wierszy autorstwa popularnego aktora).

– Robert L. Pike: *Bullitt*. Wyd. C&T, 150 s., miękka okładka, ISBN: 83-87498-86-6 (W 1968 Peter Yates nakręcił na podstawie powieści film pod tym samym tytułem, prod. USA).

– Andrzej Pitrus: *Zrozumieć reklamę*. Wyd. Rabid, Kraków, wydanie II (I wydanie 1999 rok), 145 s., miękka okładka, ISBN: 83-90049-4-2-2

– Jerzy Płazewski: *Historia filmu 1895-2000*. Wyd. Książka i Wiedza, Warszawa, wydanie V, poszerzone, 784 s., il., twarda okładka, ISBN: 83-05-13190-4

– *Podglądanie Wielkiego Brata*. Red. Wiesław Godzic. Wyd. Rabid, Kraków, 259 s., bibliografia, miękka okładka, ISBN 83-88668-09-9 (Zbiór prac poświęconych najśłynniejszemu *reality show*. Krytyka przeprowadzona z wielu perspektyw badawczych).

– **Pokemon-film pierwszy. Mewtwo kontratakuję.** Tytuł oryginału: *Mewtwo Strikes Back*. Wyd. Egmont, 107 s., twarda okładka, ISBN: 83-237-1017-1 (W roku 1999 Michael Haigney i Kunihiro Yuyama zrealizowali film animowany pt. *Pokemon. The First Movie: Mewtwo Strikes Back*).

– Żaneta Polowczyk-Kuik: **Media polskie w internecie.** Wydaw. Naukowe Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM, Poznań, 131 s., il. ISBN 83-87704-33-4

– **Polskie seriale telewizyjne.** TVP S.A. Ośrodek Szkolenia, Warszawa (Tom esejów będący efektem badań nad polskim serialem fabularnym w latach 1999-2000. Autorzy Maria Kornatowska, Marcin Niemojewski, Jerzy Uszyński, Mirosław Przyłipiak, Rafał Marszałek).

– **Przemoc ikoniczna czy „nowa widzialność”?** Red. Eugeniusz Wilk. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice.

– **Przemoc na ekranie.** Redakcja naukowa: Małgorzata Hendrykowska, Marek Hendrykowski. Wydaw. Naukowe UAM, Poznań, seria: Seria Filmoznawcza Nr 1, 274 s., il. ISBN 83-232-1149-3

– **„Quo vadis” Jerzego Kawalerowicza: kulisy filmu.** Red. Barbara Kurowska, Mieczysław Kuźmicki. Wyd. Muzeum Kinematografii w Łodzi, 115 s., il., ISBN 83-88820-00-1

– Małgorzata Radkiewicz: **W poszukiwaniu sposobu ekspresji. O filmach Jane Campion i Sally Potter.** Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, seria: Film i Media Audiowizualne, Kraków, 184 s. ISBN: 83-233-1370-9

– Edward Redliński: **Konopielka.** Wyd. Muza, 232 s., miękka okładka, ISBN: 83-7319-008-2 Powieść została sfilmowana w 1981 roku przez Witolda Leszczyńskiego).

– David Robbins: **Siła i honor.** Wyd. Amber, 191 s., miękka okład-

ka, ISBN: 83-7245-636-4 (W 2000 roku George Tilman Jr. nakręcił na podstawie powieści film pt. *Siła i honor/Men of Honor* z Robertem De Niro i Cubą Goodingiem Jr.).

– Zofia Rosińska: **Koncepcja odbioru mediów.** Wyd. Prószyński i S-ka, Warszawa, seria: Filozofia polska XX wieku, 237 s., miękka okładka, ISBN: 83-7255-069-7

– Barbara Rybaltowska: **Iga sama i w duecie.** Wyd. Akapit Press, Łódź, 163 s., ISBN: 83-87463-87-6 (Wywiad z Igą Cembrzyńską. W 1996 roku w wydawnictwie Szczepan Szumański ukazała się książka Barbary Rybaltowskiej pt. *Iga Cembrzyńska sama i w duecie*).

– Antoine de Saint-Exupery: **Mały książę.** Tytuł oryginału: *The Little Prince*. Tłum. Jan Szwykowski. Wyd. Porozumienie wydawców., seria: Kanon na koniec wieku, 125 s., twarda okładka, ISBN: 83-7200-908-2 (Opowieść zekranizowana w 1974 roku przez Stanleya Donena, pt. *The Little Prince*, prod. USA-Wlk. Brytania. Na podstawie tekstu powstały też: 1954 – *Der kleine Prinz*, f. tv, Niemcy; 1960 – *De kleine prins*, f. tv, Belgia; 1965 – *Le petit prince*, reż. Jorg A. Eggers, f. tv, Austria; 1966 – *Malenkij prints*, reż. Arunas Zebriunas, ZSRR).

– Andrzej Sapkowski, Maciej Parowski, Bogusław Polch: **Wiedźmin.** Tom I: *Droga bez powrotu, Zdrada, Gieralt*. Wyd. Prószyński i S-ka, 92 s., miękka okładka, ISBN: 83-7255-981-3. (Pierwszy tom komiksowego *Wiedźmina* zawiera trzy opowieści będące autoryzowanymi adaptacjami opowiadań Andrzeja Sapkowskiego: *Droga bez powrotu* (o rodzicach Geralta), *Zdrada* (jak Geralt został wiedźminem) i *Geralt* (historycznie pierwsze opowiadanie o wiedźminie). W roku 2001 Marek Brodzki zrealizował film pt. *Wiedźmin* na motywach opowiadań Andrzeja Sapkowskiego ze zbiorów *Miecz przeznaczenia*, *Ostatnie życzenie*, a w roku 2002 ukończył realizację 13 odc. serialu dla TVP pt. *Wiedźmin*).

– Andrzej Sapkowski, Maciej Parowski, Bogusław Polch: **Wiedźmin.** Tom 2: *Mniejsze zło, Ostatnie życzenie, Granica możliwości*. Wyd. Prószyński i S-ka, 148 s., twarda okładka, ISBN: 83-7337-023-4 (Drugi tom autoryzowanych komiksowych adaptacji opowiadań Andrzeja Sapkowskiego).

– Irwin Shaw: **Młode lwy.** Tytuł oryginału: *The Young Lions*. Tłum. Tadeusz Jan Dehnel. Wyd. Muza, 733 s., ISBN: 83-7200-900-7 (Na podstawie powieści Edward Dmytryk zrealizował w 1958 roku film pod tym samym tytułem, z Montgomerym Cliftem i Marlonem Brando).

– Brian Sibley, Jude Fisher: **John Ronald R. Tolkien – Władca Pierścieni. Przewodnik po filmie.** Tytuł oryginału: *The Lord of the Rings. Official Movie Guide*. Wyd. Amber, 119 s., miękka okładka, ISBN: 83-7245-700-X (Oficjalny ilustrowany przewodnik to encyklopedyczny przegląd postaci, rekwizytów, miejsc i krajobrazów śródziemia. Pokazuje od kulis pierwszą część trylogii: pomysł, wybór aktorów, plenerów, prace nad kolejnymi scenami, efekty specjalne, „Moce Ciemności” i kostiumy. Zawiera zdjęcia z planu filmowego i wywiady z reżyserem i odtwórcami głównych ról).

– Dai Sijie: **Balzac i chińska krawcowna** (*Balzac et la petite tailleur Chinoise*). Tłum. Maria Braunstein. Wyd. Muza, seria: Kalejdoskop, 149 s., ISBN: 83-7200-995-3 (Pierwsza książka chińskiego filmowca-pisarza).

– Katarzyna Skowronek: **Reklama. Studium pragmatyngwistyczne.** Wyd. Rabid, Kraków, 99 s., ISBN 83-88668-06-4 (Wербalny aspekt reklamy w świetle pragmatyki językowej, m. in. działanie funkcji perswazyjnej, problematykę czasu i modalności, ukryte intencje nadawcy reklamy i przewidywane skutki).

– Jan Słodowski: **Leksykon polskich filmów fabularnych.** Wyd. Wiedza i Życie. 1072 s., tward-

da oprawa. ISBN: 83-7184-009-8 (Leksykon przygotowany przez zespół Filмотeki Narodowej zawiera informacje o ponad 1400 filmach kinowych i telewizyjnych – czołówka filmu, najważniejsze nagrody zdobyte na festiwalach, krótkie streszczenie oraz fotos filmowy. Praca uwzględnia polską produkcję kina niemego i dźwiękowego. Z filmów sprzed roku 1939 omówiono tylko filmy zachowane w zbiorach Filмотeki Narodowej. W trzecim, poprawionym i uzupełnionym wydaniu uwzględniono filmy wyprodukowane i pokazywane w latach 1996-2000).

– Grażyna Stachówna: *Niedole miłowania. Ideologia i perswazja w melodramatach filmowych*. Wyd. Rabid, Kraków, 384 s., miękka okładka, ISBN: 83-88668-13-7

– Dave Stern: *Lara Croft. Tomb Raider*. Tłum. Witold Nowakowski. Wyd. Albatros, 318 s., miękka okładka, ISBN: 83-88087-82-7 (W roku 2001 Simon West zrealizował film *Lara Croft. Tomb Raider*, prod. USA-Wlk. Brytania-Niemcy-Japonia).

– *Studia filmoznawcze 22*. Red. Sławomir Bobowski. Wyd. Uniwersytet Wrocławski, 164 s. ISBN: 83-229-2145-4, ISSN 0860-116-X

– *Studia z filozofii filmu*. Praca zbiorowa. Red. naukowa Andrzej Zalewski, Kraków, 2000, Aureus S.C.

– William Styron: *Wybór Zofii*. Tytuł oryginału: *Sophie's Choice*. Tłum. Zbigniew Batko. Wyd. Muza, seria: Biblioteka Bestsellerów BB, 680 s., twarda okładka, ISBN: 83-7200-890-6 (W 1982 roku Alan J. Pakula nakręcił na podstawie powieści film pod tym samym tytułem).

– Jan Józef Szczepański: *Rozłogi*. Wyd. Literackie, 90 s., ISBN: 83-08-03102 (Opowiadania prozaika, reportażyści i autora scenariuszy).

– Michaił Szołochow: *Cichy Don*, t. 1-4. Tłum. Wacław Rogowicz,

Andrzej Stawar. Wyd. Porozumienie Wydawców, Seria: Kanon na koniec wieku, 2067 s. (całość), twarda okładka, ISBN: 83-912607-3-9 (całość). (Epopeja została sfilmowana przez Sergieja Gierasimowa).

– Władysław Szpilman: *Pianista*. Wyd. Znak, 216 s., okładka twarda, ISBN: 83-240-0021-6, książka + CD (W roku 2002 Roman Polański nakręcił na podstawie książki film pod tym samym tytułem).

– Marta Sztokfisz: *W „Klanie”*. Grupa Wydawnicza Bertelsmann Media – Fakty, Warszawa, 157 s., il. okładka twarda, ISBN: 83-7311-254-5. (Sylwetki jedenastu aktorów grających w serialu *Klan*).

– *Sztuka jako wyzwanie edukacyjne*. Red. Janusz Plisiecki. Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, 246 s., ISBN 83-227-1742-3 (Szkice poświęcone szeroko rozumianej edukacji filmowej).

– Jerzy Szyłak: *Kino i coś więcej. Szkice o ponowoczesnych filmach amerykańskich i metafizycznych tęsknotach widzów*. Wyd. Rabid, Kraków, 162 s., miękka okładka, ISBN 83-88668-04-8. (Szkice autora związanego z Uniwersytetem Gdańskim, poświęcone między innymi filmom Wayne'a Wanga, Woody Allena i Davida Finchera).

– Quentin Tarantino: *Od zmierzchu do świtu*. Tytuł oryginału: *From Dusk till Dawn*. Wyd. I&L, Gdańsk, 141 s., miękka okładka, ISBN: 83-88595-01-6.

– Annika Thor: *Prawda czy wyzwanie*. Tytuł oryginału: *Sanning eller konsekvens*. Tłum. Anna Węgleńska. Wyd. Santorski & Co, 164 s., twarda okładka, ISBN: 83-88875-01-9 (Powieść sfilmowana w 1997 roku przez Christiana Olofsona, prod. Szwecja).

– J.R.R. Tolkien: *Władca Pierścieni*, t. 1-3. Tytuł oryginału: *The Lord of the Rings*. Wyd. Porozumienie Wydawców, seria: Kanon na koniec

wieku, twarda okładka, ISBN: 83-7319-327-6 (Na podstawie trylogii Tolkiena powstały m.in. filmy: 1978 – *Władca Pierścieni/The Lord of the Rings*, reż. Ralph Bakshi, prod. USA; 2001 – *Władca Pierścieni: Bractwo Pierścienia/The Lord of the Rings: The Fellowship of the Ring*, reż. Peter Jackson, prod. USA; 2002 – *Władca Pierścieni: Dwie wieże/The Lord of the Rings: The Two Towers*, reż. Peter Jackson, prod. USA; 2003 – *Władca Pierścieni: Powrót króla/The Lord of the Rings: The Return of the King*, reż. Peter Jackson, prod. USA).

– John Ronald R. Tolkien: *Władca Pierścieni-wiersze*. Wyd. Amber. (Wybór wierszy i poematów zawartych w dziele J.R.R. Tolkiena).

– Kathleen Tracy: *Jennifer Lopez*. Tłum. Dagmara Krzyżańska. Wyd. In Rock, Poznań, 144 s., tabl., il. ISBN 83-86365-45-5

– William Trevor: *Podróż Felicji*. Tytuł oryginału: *Felicia's Journey*. Wyd. Prószyński i S-ka, Warszawa, 231 s., miękka okładka, ISBN: 83-7255-508-7 (W 1999 roku Atom Egoyan nakręcił na podstawie powieści film pod tym samym tytułem, prod. Wlk. Brytania-Kanada).

– Jean Philippe Toussaint: *Łazienka*. Tytuł oryginału: *La salle de bain*. Tłum. Barbara Grzegorzewska. Wyd. Muza, seria: Vademacum interesującej prozy, 120 s., twarda okładka, ISBN: 83-7200-748-9 (W 1989 roku we Francji John Lvoff zrealizował na podstawie książki film pod tym samym tytułem).

– Charles Webb: *Absolwent*. Tytuł oryginału: *The Graduate*. Dom Wydawniczy Rebis, Poznań, seria: Salamandra, 212 s., miękka okładka, ISBN: 83-7301-143-9 (W 1967 roku Mike Nichols nakręcił na podstawie powieści film pod tym samym tytułem).

– Tracey West: *Pokemon*, cz. I. *Wybieram Ciebie!* Wyd. Egmont Polska, 90 s. (Pierwsza część serii książek o Pokemonach, która powstała na podstawie filmu telewizyjnego).

– Tracey West: *Pokemon*, cz. II. *Wyspa Pokemonów gigantów*. Wyd. Egmont Polska, 90 s. (Druga część serii książek o Pokemonach, która powstała na podstawie filmu telewizyjnego).

– Tracey West: *Pokemon*, cz. III. *Atak prehistorycznego*. Wyd. Egmont Polska, 74 s., (Trzecia część serii książek o Pokemonach, która powstała na podstawie filmu telewizyjnego).

– Tracey West: *Pokemon*, cz. IV. *Wieża sirachów*. Wyd. Egmont Polska, 74 s., (Czwarta część serii książek o Pokemonach, która powstała na podstawie filmu telewizyjnego).

– Tracey West: *Bitwa w basenie Azurii*. Wyd. Egmont Polska 90 s., (Siódma książka z nowej serii o Pokemonach, która powstała na podstawie filmu telewizyjnego).

– Tracey West: *Powrót Gangu Squirrel*. Wyd. Egmont Polska, 90 s. (Ósma książka z nowej serii o Pokemonach, która powstała na podstawie filmu telewizyjnego).

– Elżbieta Wiącek: *Mniej uczęszczane ścieżki do raju. O filmach Jina Jarmuscha*. Wyd. Rabid, Kraków, 144 s., miękka okładka, ISBN 83-88668-10-2

– *Widzieć, myśleć, być. Technologie mediów*. Wybór, wstęp i oprac. Andrzej Gwóźdź. Wydawnictwo Universitas, Kraków.

– Teresa Wilniewicz: *Andrzej Seweryn*. Wyd. Prószyński i S-ka, 414 s., okładka twarda. ISBN: 83-7255-906-6

– Piotr Włodarski: *Pan Andrzej. Kłamca, mitoman czy konformista – rzecz o towarzyszu Andrzeju Wajdzie*. Wyd. Włodarski, 160 s., ISBN: 83-915204-0-4

– Krzysztof Wojciechowski, Seweryn Kuśmierczyk, Stanisław Zawisliński: *Quo vadis: chwila i wieczność: impresje z planu filmowego*. Wyd. Telekomunikacja Polska S.A., Warszawa, 186 s., fot. (Publikacja promująca film *Quo vadis* w

reż. Jerzego Kawalerowicza, którego producentem jest Chronos Film).

– Joanna Wojnicka: *Świat umierający. O późniejszej twórczości Luchino Viscontiego*. Wyd. Rabid, Kraków, 188 s., miękka okładka, ISBN 83-88668-01-3

– *Wokół kina gatunków*. Red. Krzysztof Loska. Wyd. Rabid, Kraków, 302 s., miękka okładka, ISBN 83-88668-20-X (Omówienia mniej znanych gatunków filmowych i paragatunkowych zjawisk kina popularnego).

– *Wokół montażu. Wybór tekstów źródłowych. Warsztat realizatora filmowego i tv*. Zeszyt 12. Oprac. Lidia Zonn. Wyd. PWSTViT Łódź. ISBN: 83-87870-08-0

– *W świecie mediów*. Red. Ewelina Nurczyńska-Fidelska. Wyd. Rabid, Kraków, 144 s., ISBN 83-88668-18-8 (Adresowane przede wszystkim do nauczycieli opracowanie prezentujące najważniejsze zjawiska nowoczesnych mediów. Wśród autorów między innymi Wiesław Godzic, Andrzej Gwóźdź, Ryszard W. Kluszczyński).

– Piotr Wysocki: *3D Studio MAX. Matrix – jak to zrobić?* Wyd. Helion, 152 s. (Opisy efektów specjalnych w animacji filmowej).

– Sonia Ziemann: *Byłam żoną Marka Hłaski*. Tłum. Barbara Tarnas. Wyd. Rachocki i S-ka, Pruszków, 461 s., tabl., il., twarda okładka, ISBN: 83-8679-45-6 (Autobiografia niemieckiej aktorki).

– Lidia Zonn, Jerzy Matula: *O montażu w filmie*. Centrum Animacji Kultury, Warszawa. Wydanie II poprawione i uzupełnione, 160 s., rys., wykr., fot. ISBN 83-7010-155-0

## CZASOPISMA

– „Audio-Video”, miesięcznik poświęcony elektronice powszechnego użytku m.in. sprzętowi video. Red. naczelny: Filip Kulpa, red. naukowy

prof. Zbigniew Kulka. Rok wyd. XVII. Nry od 1 do 12. Wyd. Migut Media S.A., Warszawa. (do roku 2001 pismo wydawane było pod tytułem „SAT-Audio-Video”).

– „Cinema”, edycja polska, miesięcznik. Red. naczelny: Artur Kosiński, od XI Jacek Malecki. Rok wyd.: VII. Nry od 1 (65) – 12 (76). Wydawca: Robert M. Walczak, Alina Roj. Wydawnictwo: Film Publishing sp z o.o., Warszawa.

– „DVD Erotyka”, periodyk. Rok wyd. II. (Do poszczególnych numerów pisma w roku 2001 dołączono m.in. film *Cena pożądania* i *Piętno grzechu*). Wyd. PPHU „Impuls2” s.c., Sosnowiec.

– „DVD Katalog” (patrz. Druki zwarte)

– „DVD Kino domowe”, periodyk. Red. naczelny Marcin Krupski. Rok wyd. II. Nry 1-3 (do poszczególnych numerów pisma dołączone były płyty DVD z filmami: *Blade*, *Wieczny łowca*, *Zagubieni w kosmosie*, *Patriota*). Wyd. PPHU „Impuls2” s.c., Sosnowiec.

– „DVD Magazyn. Kino domowe”, miesięcznik. Nry 1-12 (do poszczególnych numerów pisma dołączone były płyty DVD m.in. z filmem *Noce i dnie* (nr 1), *Chłopaki nie płaczą* (nr 5), *Nie lubię poniedziałku* (nr 6), *Ziemia obiecana* – wersja reżyserska (nr 7-8), *Psy* (nr 9), *Zezwarte szczęście* (nr 10), *Przepraszam, czy tu biją* (nr 11), *Popiół i diament* (nr 12). Wyd. IDG Poland S.A., Warszawa (sprzęt, recenzje, eseje, premiery kinowe i DVD, muzyka na DVD).

– „DVD Magazyn. Kino domowe. Dźwięk i obraz”, periodyk. W roku 2001 ukazały się dwa numery: w IX – 1/2001 (z filmem *Anielski pacjent* na płycie DVD), w XII – 2/2001 (z filmem *Misja* na płycie DVD). Wyd. IDG Poland S.A., Warszawa.

– „DVD Magazyn. Kino domowe. Kino za grosik”, periodyk. W roku

2001 ukazał się I numer z dołączonym filmem *G.I. Jane* na płycie DVD). Wyd. IDG Poland S.A., Warszawa.

– „**DVD Magazyn. Kino domowe. Przed premierą**”, periodyk. W roku 2001 ukazały się trzy numery: w VI – 1/2001 (z dołączonym filmem *Asterix i Obelix kontra Cezar* na płycie DVD), w IX – 2/2001 (z dołączonym filmem *Kundun* na płycie DVD), w XII – 3/2001 (z dołączonym filmem *Fortepian* na płycie DVD). Wyd. IDG Poland S.A., Warszawa.

– „**DVD polskie filmy i seriale**”, periodyk. Red. Beata Dudek. Rok. wyd. I. (od IV-XII). Nry 1-3 Wyd. PPHU „Impuls2” s.c., Sosnowiec.

– „**DVD Video-Magazyn**”, miesięcznik. Red. naczelny Wojciech Kałużyński. Rok. wyd. III. Nry 1-12 w tym 7/8 podwójny (do poszczególnych numerów pisma dołączone były płyty DVD z serialami: *Alternatywy 4* – 9 odc., *Podróż za jeden uśmiech* – 7 odc.). Wyd. PPHU „Impuls2” s.c., Sosnowiec (wszystko o kinie domowym, recenzje, nowości DVD, premiery video, sprzęt DVD).

– „**Ekskluzywny katalog filmów DVD 2002**”, rocznik (patrz: Druki zwarte)

– „**Film**”, miesięcznik. Red. naczelny: Lech Kurpiewski. Nry 1-12. Wyd. Hachette Filipacchi Polska Sp. z o.o., Warszawa.

– „**Film na świecie**”, periodyk. Wyd. Polska Federacja Klubów Dyskusyjnych. W roku 2000 ukazał się numer 401 – *Postmodernizm w kinie*, red. numeru Marcin Giżycki. W roku 2001 ukazał się numer 402 – Aleksander Jackiewicz: *Chaplin*, red. Aleksandra Myszak.

– „**Kino**”, miesięcznik. Red. naczelny Andrzej Kołodyński. Nry 1-12 (w tym podwójny numer 7-8). Wyd. Wydawnictwo „KINO” – Zakład Filmu Polskiego – Agencji Promocji, Warszawa. ISSN 0023-

1673, Indeks 362603: Dodatek: „Reżyser” – Nry od 1 (109) do 12 (119).

– „**Kino domowe Video CD**”, periodyk. Wyd. IDG Poland S.A., Warszawa.

– „**Kino domowe Video CD. Akcja**”, periodyk. Do nru 3/2001, który ukazał się w grudniu 2001 dołączony był film *The Quest* na Video CD). Wyd. IDG Poland S.A., Warszawa.

– „**Kino domowe Video CD Dla dzieci**”, periodyk. Nr 1/2001 (do pisma dołączona była płyta Video CD z koncertem Arki Noego). Wyd. Wyd. IDG Poland S.A., Warszawa.

– „**Kino domowe Video CD. Scenacja**”, periodyk. W XII roku 2001 ukazał się nr 1 z filmem *Turbulencja 2* na Video CD). Wyd. IDG Poland S.A., Warszawa.

– „**Kino news film, muzyka, multimedia, książki**”, miesięcznik. Red. naczelna: Nela Sosnowska; Rok wyd. IV. Nry 1 (48) – 12 (59); Wyd. „Premiera” sp. z o.o. przy współpracy Verlag Medienborse, Kraków. (Pismo rozdawane bezpłatnie w kinach, kioskach i restauracjach McDonald’s); Nr ind. 337609; ISSN – 1427-8243

– „**Kwartalnik Filmowy**”. Red. naczelna Teresa Rutkowska. Rok. wyd. XXIII (II edycja – rok wyd. IX). Nr 33 (93) – Filmowy portret artysty, nr 34 (94) – kino przełomu wieków (numer zawiera kronikę *Film w Polsce 2000 cz. 1*), nry 35-36 (95-96) – Kino i nowe media (numer zawiera kronikę *Film w Polsce 2000 cz. 2*). Wyd. Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, Warszawa. Indeks 336246.

– „**Life – Video**”, miesięcznik. Red. naczelny: Adam Biernat. Rok wyd. XI. Nry od 1 do 12. Wyd. Migut Media S.A., Warszawa (sprzęt video i DVD oraz nowości na płytach DVD).

– „**PC World Komputer Extra Video CD. Baśnie bez przemocy**”.

Do nru 4/2001, który ukazał się w XII 2001 dołączony był Video CD z dwoma odcinkami serialu *Simsala Grimm*). Wyd. IDG Poland S.A., Warszawa.

– „**PC World Komputer Special Video CD**”. Nr 3/2001 (do magazynu dołączona była płyta Video CD z filmem *Tycus kometa śmierci*). Wyd. IDG Poland S.A., Warszawa.

– „**Świat filmu DVD**”, kwartalnik. Rok wyd. I. Nry 1-5, ukazywały się od VIII-XII (do poszczególnych numerów magazynu dołączana była płyta DVD z filmem: 1/2001 – *Cube*, 2/2001 – *Human Traffic*, 3/2001 – *Aleja snajperów*, 4/2001 – *Zasady walki*, 5/2001 – *Tytus Andronikus*, 2xDVD). Wyd. BF PRESS sp. z o.o. Indeks 366 137; ISSN 16422961 (przewodnik po świecie kina domowego i DVD, recenzje książek i płyt, wywiady, sprzęt, nowości DVD).

– „**Świat seriali**”, do VI – tygodnik, VII-IX – dwutygodnik, X-XII – tygodnik. Redaktor naczelna Anna Wiejowska. Rok wyd. II. Wyd. H. Bauer, sp. z o.o., Warszawa. ISSN 1640-2294. Nr indeksu 35757X

– „**Video&dvd reporter**”, miesięcznik. Red. naczelny: Dariusz Wojtas; Rok wyd. VII. Nry od 1 (65) do 12 (76). Wyd. Górnioślaska Agencja Marketingowa „Infos” s.c., Katowice. (nowości ze świata DVD, premiery video, kulisy realizacji filmów, wpadki filmowe).

## MUZYKA FILMOWA

### BMG POLAND

*Austin Powers* – muz. George S. Clinton, utwory: John Flansburgh i John Linnell *Dr. Evil – They Might Be Giants*, Susanna Hoff – *Get the Girl*, *Psychodelic Scene Breaks*; Madonna – *Beautiful Stranger*; Debbie Peterson i Victoria Peterson – *Get the Girl* oraz utwory Billie Joe Armstrong, Mike Dirnt i Tre Cool – *Espionage – Green Day*, Burt Bacharach – *I’ll Never Fall in Love Again*, Neil Diamond – *I’m a Belie-*

ver, Marvin Gaye – *Let's Get It On*, Marvin Hamlisch – *Take the Money and Run*, Quincy Jones – *Soul Bossa Nova*, Pete Townshend – *My Generation* (CD); **Better Than Sex** – muz. David Hirschfelder (CD); **Brother** – muz. Jo Hisaishi (CD); **15 minutes (15 minut)** – muz. Anthony Marinelli, J. Peter Robinson i piosenka Johna Lennona *Fame* (CD); **Frasier** – muz. Bruce Miller (CD); **Galapagos** (CD); **The Golden Bowl (Złota)** – muz. Richard Robbins (CD); **Ratunku jestem rybka (Help I'm a Fish)** – soundtrack do filmu dla dzieci. Wyk. Little trees – *Help I'm a Fish*, Daria Druzgała (zespołu De Su), Monika Wierzbicka (wokalistkę HA-DWA-O), Kasia Rodowicz, Marian Opania i Grzegorz Wons oraz Lou Bega. Cartoons (CD i kaseta); **Mulholland Drive** – muz. David Lynch, John Neff (CD); **The Pledge** – muz. Klaus Badelt, Michael Brook, Craig Eastman, Heitor Pereira, Martin Tillman, Hans Zimmer (CD); **The Price of Milk** – muz. Nikolai Cherepnin z *The Distant Princess* Op. 4 i *The Enchanted Kingdom* Op. 39), Anatol Liadov z *The Enchanted Lake* Op. 56 i *Kikimora* Op. 63), Sergei Rachmaninow z *Isle of the Dead*, Nikolai Rimsky-Korsakow z *The Golden Cockerel* – *King Dodon in His Palace* i *Wedding Procession*, *The Tale of Tsar Saltan* – *Tsarina in a Barrel on the Sea*, *Sheherazade* – *The Sea and Sinbad's Ship* (CD); **Quills** – muz. Stephen Warbeck i utwór *Au clair de la lune* Jeana-Baptiste Lully (CD); **State and Main** – muz. Theodore Shapiro (CD); **Two Family** (CD); **The Way of the Gun** – muz. Joe Kraemer i piosenka *Rip This Joint* Micka Jaggera (CD).

#### KOCH INTERNATIONAL POLAND

**Along came a Spider (W sieci pajaka)** – muz. Jerry Goldsmith (CD); **American Outlaws (Bandyści)** – muz. Trevor Rabin (CD); **Cast Away. (Cast Away. Poza światem)** – muz. Alan Silvestri i piosenki Elvsa Presleya (CD); **Damage** – muz. Zbigniew Preisner (CD); **Damien Omen II** – Jerry Goldsmith (CD);

**The Final Conflict** (CD); **Jay and Silent Bob Stricke Back** – piosenki Jon Bon Jovi – *Bad Medicine*, P.J. Harvey – *This Is Love*, Courtney Taylor-Taylor *Boys Better*, James L. Venable, Joe Walsh – *Life's Been Good* oraz Dr.Dre muz. z *F---the Police* (CD); **Last of the Mohicans (Ostatni Mohikanin)** – muz. m.in. Clannad Randy Edelman, Trevor Jones, Daniel Lanois, Dougie Maclean i piosenka Ciarana Brennan (CD); **Lost Souls (Stracone dusze)** – muz. Jan A. P. Kaczmarek (CD); **Man of La Mancha (Człowiek z La Mancha)** – muz. m.in. Mitch Leigh, Laurence Rosenthal – sekwencja *Abduction* (CD); **The Matrix** – piosenki m.in. Paula Barkera, Dona Davisa, Stephen Carpentera, Chenga Chi, Tima Commerforda, Abe Cunningham, Zacka De La Rocha, Madonny Wayne Gacy – *Rock Is Dead*, Hive – *Ultrasonic Sound*, Ala Jourgensena, Marilyn Manson, Toma Morello, Chino Moreno, Djangp Reinhardt – *Minor Swing*, Brada Wilka, Roba Zombie oraz melodie Duke'a Ellingtona (CD); **O** – muz. Jeff Danna (CD); **Omen – The Deluxe Edition** (CD); **The Proof of Life** – muz. Danny Elfman (CD); **The 6<sup>th</sup> Day (Szósty dzień)** muz. Trevor Rabin, Michael Wandmacher – *Take a Piece of Me*, *Darker Day*, *Take Me Down*, *Powder* oraz John W. Bratton, Jimmy Kennedy – *Teddy Bears Picnic*, Mildred J. Hill, Patty S. Hill – *Happy Birthday to You* (CD); **The sixth sense (Szósty zmysł)** – muz. James Newton Howard (CD); **A Space Odyssey (Odyseja kosmiczna)** – muz. Aram Chaczaturian – suita z baletu *Gajane*, Gyorgy Ligeti – muz. z *Atmospheres*, *Lux Aeterna*, *Adventures* i *Requiem*, Richard Strauss – muz. z *Tako rzeczy Zarathustra*, Johann Strauss – *Nad pięknym, modrym Dunajem* (CD); **Shrek** – muz. Leonard Cohen, Mark Everett – *My Beloved Monster*, Harry Gregson-Williams, Willie Nelson – *On the Road Again*, John Powell, James McKee Smith oraz Greg Camp – *All Star*, Neil Diamond – *I'm a Believer*, Joan Jett – *Bad Reputation* (CD); **The Watcher (Obserwator)** – muz. Marco Beltra-

mi, Damir Preic (CD); **Vertical Limit (Granice wytrzymałości)** – muz. James Newton Howard (CD); **Xena-Warrior Princess Lyre, Lyre Hearts On** (CD); **Xena-Warrior Princess (Wojownicza księżniczka Xena)**, vol. 1 TV – muz. Bill Brown, Michael A. Reagan (CD); **Xena-Warrior Princess**, vol. 2 TV (CD); **Xena-Warrior Princess**, vol. 3 TV (CD); **Xena-Warrior Princess**, vol. 4 TV (CD); **Zbigniew Preisner: Aberdeen, Weiser, The Last September** (CD).

#### POMATON EMI

**L'Absente** muz. Yan Tiersen (CD); **Amelie from Montmartre (Amelia)** – muz. Yan Tiersen (CD i MC); **Be-ing Light** – muz. Irina Decermic, Misko Plavi (CD); **Blokersi** – muz. DJ Volt, Lasscah, Magiera; wyk. muz. Ascetoholix, Aśka, DJ Volt, Decks, Echo, Eldo, Elemer, Fenomen, Fisz, Grammatik, Killaz Group, Lasscah, Magiera, O.S.T.R., Paktofonika, Peja, Pezet, Prezes, Rapafun, Red, Sfera, Slums Attack, Tymon, Leszek Możdżer (CD); **Blow** – wyk. The Rolling Stones – *Can't Your Hear Me Knocking*, Link Wray – *Rumble*, Faces – *Glad And Sorry*, Cream – *Strange Brew*, Ram Jam – *Black Betty*, Manfred Mann's Earth Band – *Blinded By The Light*, Willie Rosario – *Let's Boogaloo*, KC, The Sunshine Band – *Keep It Comin Love*, J Girls – *Yellow World*, Lynnyrd Skynyrd – *That Smell*, Bob Dylan – *All The Tired Horses*, Marshall Tucker Band – *Can't You See*, Nikka Costa – *Push & Pull* (CD); **Bones** (CD); **Brotherhood of the Wolf (Braterstwo wilków)** – muz. Joseph LoDucca (CD); **Christiane F.** – muz. David Bowie (CD); **Christmas Carol** (CD); **The Claim** – muz. Michael Nyman (CD); **Exit Wounds** (Not Clean) – piosenki Damon „Grease” Blackman DMX, muz. Brian Friedman, Jeff Rona Lee Curreri, Ramin Djawadi (CD); **Fiddler on the Roof (Skrzypek na dachu)** – muz. Jerry Bock, John Williams (CD); **Himalaya/Microcosmos** – muz. Bruno Coulais (2 CD); **101 Reykjavik** – muz. Damon Albarn i Einar Benedi-

ktsson (CD); *In the Mood for Love/More In the Mood for Love* – muz. m.in. Mike Galasso, Shigeru Umebayashi (2CD); *Intimacy* – muz. Eric Neveux oraz piosenki Martyn Bates, Peter Becker – *Keynote Inertia*, Point You, David Bowie – *The Motel*, Joe Strummer – *London Calling* (CD); *Kiss of the Dragon* – muz. Craig Armstrong, Chad Hugo, Pharrell Williams – *Shake Ya Ass*, Chino XL (CD); *Malena* – muz. Ennio Morricone (CD); *Microcosmos* – muz. – Bruno Coulais (CD); *Mission (Misja)* – muz. Ennio Morricone – Special Edition (SACD) (CD); *Piano (Fortepian)* – muz. Michael Nyman – Special Edition (SACD) (CD); *Przedwiośnie* – muz. Michał Lorenc (CD i MC); *Rockstar* – muz. Margo Buchanan, Miles Waters, Paul Wickens (CD); *Training Day (Dzień próby)* muz. Snoop Dogg, Dr. Dre, Eminem, Mark Mancina, Nelly (CD); *Wiedźmin* – muz. Grzegorz Ciechowski (CD i MC). *Każdy ma chwilę* zespołu Gramatik z gościnnym udziałem Leszka Możdżera (singiel do filmu *Blokersi*)

# SONY MUSIC ENTERTAINMENT POLSKA

*All the Pretty Horses (Ręce konie)* muz. Marty Stuart, Kristin Wilkinson, Larry Paxton (CD), premiera płyty 5 II; *Ally McBeal Soul*. wyk. Vonda Shepard (CD); *American Outlaws (Bandyci)* – muz. Trevor Rabin (CD); *Chocolat (Czekolada)* – muz. Rachel Portman, a gitarze gra Johnny Deep – *Caravan* Duke'a Ellington'a oraz *Minor Swing* Django Reinhardta i Stephane'a Grapelli (CD) premiera płyty 5 II 2001; *Down To You (Tam, gdzie Ty)* – muz. Billie Myers, Ginger Mackenzie, Folk Implosion, Velvet Crush, Rockfords i Sam Philips (CD i MC), premiera płyty 5 II, film w kinach od 9 II; *Dracula 2000* – muz. Patrick Laussier (CD i MC); *Enemy At the Gate (Wróg u bram)* – muz. James Horner (CD) premiera płyty 8 III 2001; *Final Fantasy: The Spirits Within (Final fantasy)* – muz. Elliot Goldenthal, Ken Kitamura (L'Arc-en-Ciel), Hideto Taka-

rai (Hyde) (CD); *Finding Forrester (Szukając siebie)* – muz. Miles Davis, Ornette Coleman oraz remix DJ Cama *In A Silen Way* Davisa (CD) premiera płyty 19 II 2001, w kinach 9 III; *Josie and the Pussycats (Josie i kociaki)* – muz. John Frizzell, Anna Waronker (CD i MC); *A Knights Tale (Opowieść rycerza)* – muz. Carter Burwell oraz piosenki Randy Bachman – *Takin' Care of Business*, David Bowie – *Golden Years*, Brian Johnson – *You Shook Me All Night Long*, Phil Lynott – *The Boys Are Back In Town*, Brian May – *We Will Rock You*, Freddie Mercury – *We Are The Champions*, Sly Stone – *I Want To Take You Higher*, Angus Young, Malcolm Young – *You Shook Me All Night Long* (CD i MC); *Liberty*, muz. Mark O'Connor (CD); *Love Jones* – muz. Carvin Haggins, Wyckle Jean, Darryl Jones, Kenny Latimore, Kenny Lerum – *Can't Get Enough*, Duke Ellington – *In a Sentimental Mood* (CD); *The Man Who Cried (Człowiek, który płakał)* – muz. Osvaldo Gohjor oraz Georges Bizet – *Je crois entendre encore* z *Polawiaczy perel*, Giacomo Puccini – *E lucevan le stelle* z *Tosci*, Henry Purcell *When I am laid in Earth* z *Dido i Aeneas*, Giuseppe Verdi – *Di quella piva* z *Il trovatore* (CD); *Les parapluies de Cherbourg (Parasolki z Cherbourg)* – muz. Michel Legrand (CD); *Planet of the Apes (Planeta małp)* – muz. Danny Elfman, Paul Oakenfold, temat *Rule of the Palnet* – remix (CD i MC); *Quo Vadis* – muz. Jan A. P. Kaczmarek, wyk. Sinfonia Varsovia (CD i MC) premiera 12 XI 2001; *What Women Want (Czego pragną kobiety)* – wyk. Frank Sinatra, Sammy Davis, Jr., Nancy Wilson, Tony Bennett i Peggy Lee obok Meredith Brooks i Christiny Aguilera (CD i MC) premiera płyty 5 II 2001, film w kinach od 16 II; *The Wonder Boys (Cudowni chłopcy)* – muz. Bob Dylan – *Things Have Changed*, John Lennon, Van Morrison, Neil Young i Leonard Cohen (CD i MC), premiera płyty 19 II 2001, film od 23 II; *Polskie luty filmowe* – wyk. m.in. Mysłowicz To nie był film ( *Młode Wilki* ), K.Ce-

rekwicka – *Most Między Nami* ( *6 Dni Strusia* ), R. Gawliński – *O Sobie Samym (Prowokator)*, Various Manx – *Orla Cień (Kiler)*, Beata Kozidrak – *Rzeka Marzeń (W pustyni i w Puszczach)*, Górniak /Szczęśniak – *Dumka Na Dwa Serca (Ogniem i Mieczem)*, Staszewska – *Na Koniec Świata (Na Koniec Świata)*, O.N.A. – *Moja Odpowiedź (Ostatnia Misja)* i inne. (CD i MC); premiera: 2001.11.05 *Super Hits Goes to the Movies* (CD).

# WARNER MUSIC POLAND

*Aimee&Jaguar* – muz. Jan A.P. Kaczmarek (CD); *Autumn In New York (Miłość w Nowym Jorku)* – muz. Gabriel Yared oraz piosenki m.in. w wyk. Jennifer Paige – *Beautiful*, Madeleine Peyroux – *Getting Some Fun Out Of Life*, Yvonne Washington – *Autumn In New York*, Sydney Forest – *Our Love Never Ends*, Miriam Stockley – *Elegy For Charlotte, Memories, First/Last Snow, The Gift* (CD); *Bounce* – wyk. m.in. Leigh Nash – *Need To Be Next To You* (CD); *Coyote Ugly (Wygrane marzenia)* – wyk. m.in. Leann Rimes, która śpiewa główny motyw *Can't Fight The Moonlight* oraz Don Henley, Snap, INXS (CD); *Dalmatians* – muz. Digga Dog z samplem Georga Clintona *Atomic Dogs, I freak Out* na bazie *Le Freak* Chic, piosenki w wyk. Myra'y i Nobody's Angel (CD); *Dude, Where Is My Car? (Stary, gdzie moja bryka?)* – muz. Damon Albarn, David Kitay (CD); *Duets (Tylko w ducie)* – Wyk. Huey Lewis – *Feeling Alright, Lonely Teardrops*, Gwyneth Paltrow – *Bette Davis Eyes, Just My Imagination (Running Away With Me)*, Gwyneth Paltrow, Huey Lewis – *Cruisin*, Paul Giamatti – *Try A Little Tenderness, Hello, It's Me*, Maria Bello – *I Can't Make You Love Me, Sweet Dreams (Are Made Of This)*, John Pinette – *Copacabana*, Arnold McCuller – *Free Bird*, David Newman – *Beginnings/Endings* (CD); *Emperor's New Groove (Nowe szaty króla)* – muz. Sting, wyk. Sting, Tom Jones, Earth Kitt (CD); *The Family Man* – wyk. m.in. Sael,

Elvis Costello, Danny Elfman, Chris Isaak, U2, Mor (CD); **Remember The Titans** (Tytani) – wyk. m.in. Marvin Gaye, Cat Stevens, The Hoolies, Ike & Tina Turner, CCR (CD); **Unbreakable** (Niezniszczalny) – muz. James Newton Howard (CD i kaseta); **Valentine** (Walentyńki) – wyk. Marilyn Manson, Soulfly, Deftones, Orgy, Static-X, Linkin Park, Filter, Rob Zombie (CD).

### Inne wytwórnie

*Shakespeare at the Movie – If Music Be The Food Of Love*, wyd. Silva Classic (2 CD, muzyka z kilkunastu filmów).

### DVD – wybór

**Andrzej Wajda – Diamentowa Kolekcja**, wyd. Vision 2001/2002

(W *Diamentowej Kolekcji* na płytach DVD okazały się filmy: *Pan*

*Tadeusz, Człowiek z marmuru, Człowiek z żelaza, Ziemia obiecana* – nowa wersja, *Krajobraz po biwotwie, Panny z Wilka*. Oprócz filmów: wypowiedzi reżysera, filmy dokumentalne, zdjęcia z gali oscarowej, wywiady z aktorami, scenografami, szefami produkcji, biografie i filmografie artystów).

## ZMARLI

**JERZY ADAMSKI** (ur. 23 I 1922, Gdańsk; zm. 18 XI 2001, Warszawa) – od początku lat 60. wykładowca na Uniwersytecie Wrocławskim, Uniwersytecie Warszawskim, a także w warszawskiej PWST oraz łódzkiej PWSFTViT. W 1948 roku ukończył filologię romańską na Uniwersytecie Warszawskim i rozpoczął współpracę z kierowanymi przez Jarosława Iwaszkiewicza „Nowinami Literackimi”, a następnie z „Nową Kulturą” i „Przeglądem Kulturalnym”. Do 1960 roku publikował na ich łamach artykuły publicystyczne, korespondencje zagraniczne, stałe felietony, eseje o literaturze dawnej oraz bieżące krytyki literackie i teatralne. W latach 1960-1973 opracowywał dla teatru adaptacje tekstów Stefana Żeromskiego, Tadeusza Borowskiego, I. w. Tolstoja, Fiodora Dostojewskiego, Jarosława Iwaszkiewicza, Henryka Sienkiewicza, które grane były na scenach w Warszawie, Kielcach, Toruniu, Łodzi. Jest autorem przekładów dramatów Moliere, Pirandella, Maeterlincka grywanych przez teatry Poznania, Łodzi, Gdańska. Opublikował wiele książek z dziejów kultury europejskiej, m.in. *Świat wolteriański, Teatr wenecki, Katastrofa kultury*.

**JÓZEF BARTCZAK** (zm. 13 VII 2001, Łódź) – montażysta.

**Filmografia:** 1970 – *Kaszebe* (współpr. mont.); 1971 – *Markhe-*

*im* (współpr. mont.); *Przez dziewięć mostów* (współpr. mont.); *System* (współpr. mont.); *Złote koło* (współpr. mont.); 1972 – *Poszukiwany, poszukiwana* (współpr. mont.); *Skorpion, Panna i Łucznik* (współpr. mont.); 1973 – *Czarne chmury*, serial (współpr. mont.); *Nie będę cię kochać* (mont.); 1974 – *Gniazdo* (współpr. mont.); *Linia* (mont.); *Pelnia nad głowami* (współpr. mont.); 1975 – *W domu* (mont.); *Zawodowcy* (mont.); *Znikąd donikąd* (mont.); 1976 – *Daleko od szosy*, serial (mont.); *Honor dziecka* (mont.); 1977 – *Pokój z widokiem na morze* (mont.); *Sytuacje rodzinne* odc. *Ciuciubabka* (mont.); 1979 – *Operacja Himmler* (mont.); *Paciorki jednego rożnica* (mont.); *Sytuacje rodzinne*, odc. *Córka albo syn* (mont.); 1980 – *Kłusownik* (mont.); 1981 – *Okolice spokojnego morza* (mont.); 1982 – *Matka Królów* (mont.); *Na tropach Bartka* (mont.); *Przygrywka* (mont.); 1983 – *Na straży swej stać będę* (mont.); *Złe dobrego początki* (mont.); 1984 – *Jak się pozbyć czarnego kota* (mont.); *Porcelana w składzie stonia* (mont.); 1985 – *Podróż Pana Kleksa* (współpr. mont.); *Sceny dziesięć z życia prowincji* (mont.); *Wkrótce nadejdą bracia* (mont.); 1986 – *Pierścień i róża* (mont.); 1987 – *Śmierć Johna L.* (mont.); 1988 – *Pomiędzy wilki* (mont.); 1989 – *Jeniec Europy* (mont.); 1991 – *Dziecko szczęścia* (mont.); 1999 – *Czy można się przy-*

*siąść?* (mont.); 2000 – *Bajland* (mont.).

**JERZY BIELENIA** (ur. 14 IV 1918, Mińsk Litewski; zm. 25 VI 2001, Warszawa) – aktor. W 1938 roku rozpoczął studia w Instytucie Sztuki Teatralnej. W czasie okupacji współpracował z Chórem „Dana”. W 1945 roku zdał aktorski egzamin eksternistyczny i rozpoczął pracę w Teatrze Wojska Polskiego w Łodzi (debiut I IX 1945). W 1946 roku występował w krakowskich „Siedmiu Kotach”, w warszawskim Buffo i Komedii. Od 1948 roku do emerytury był członkiem zespołu aktorskiego warszawskiego Teatru Syrena. Jeździł po Polsce z występani w programach rozrywkowych Radia i Telewizji, m.in. w „Podwieczorku przy mikrofonie” (jako Florczak). W 1995 otrzymał Nagrodę Sylwester’95. **Filmografia:** 1936 – *Fredek uszczęśliwia świat* (gość w restauracji); 1973 – *O czym marzą kobiety* (barman); 1939 – *Ja tu rzadzę* (birbant); *Włóczęgi* (lokaj); 1956 – *Nikodem Dyżma*; 1958 – *Szewczyk Kopytko*, f. anim. (głos animowanej postaci); 1959 – *Cafe „Pod Minogą”*; 1962 – *Gangsterzy i filantropi*, nowela 2 *Alkoholomierz* (Malaga, szef lokalu „Atlantyda”); 1963 – *Dwa zebra Adama* (dyrektor Jerzy Woźniak); 1964 – *Upał* (podróżny z delegacją); 1966 – *Bicz Boży* (Kula, właściciel restauracji); *Kochajmy Syrenki* (towarzysz dyrektora); *Wojna domowa*,

odc. 9 *Dzień matki* (hydraulik); **1970** – *Kolumbowie*, odc. 3 *A jeśli będzie wiosna...* (tajniak śledzący Jerzego); **1971** – *Agent nr 1* (Savopulos), *Zabijcie czarną owcę* (mili-cjant); **1974** – *Potop* (Ganchoff); **1978** – *07 zgłoś się*, odc. 9 *Rozkład jazdy* (dyrektor cyrku); *Proszę słońca*, f. anim. (głos animowanej postaci); **1986** – *Zmiennicy*, serial tv, odc. 7 – *Warszawski łącznik* (kierownik banku); **1996** – *Dzień wielkiej ryby*.

**STANISŁAW BIENIASZ** (ur. 1950, Pawłów obecnie Zabrze; zm. 11 II 2001) – pisarz, dramaturg, dziennikarz m.in. „Głosu Zabrze”. Ukończył Technikum Budowlane w Zabrzu. Autor m.in. sztuki *Haldy* (I nagroda w konkursie na sztukę współczesną, organizowanym przez Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu), *Czerwone słoneczko* oraz monodramów *Hotel pod konfesjonalem*, *Urodzaj na truskawki* i prozy *Podanie o zezwolenie na życie* (II nagroda w konkursie na opowiadanie radiowe). *Hotel pod konfesjonalem* po raz pierwszy został wystawiony przez Teatr Młodego Widza w Katowicach. Tekst interpretował wówczas aktor Teatru Śląskiego w Katowicach Jerzy Kuczera. Potem Bieniasz i Kuczera ponad sto razy jeździli z tym tekstem do klubów, domów górników, hoteli robotniczych. **Filmografia: 1994** – *Spółka rodzinna* (scenariusz); **1997** – *Sztos* (rola aktorska).

**CARLOTTA BOLOGNA**, właśc. **Carlotta Virginia Elvira Bologna** (ur. 17 I 1909 roku, Gandawa, Belgia; zm. 27 III 2001 roku, Kraków) – aktorka polskiego kina niemego, malarka. Do Polski przyjechała w 1914 jako pięcioletnie dziecko z matką, rodowitą Włoszką, która jako harfistka objężdżała świat z koncertami, ale kiedy zaangażowano ją jako solistkę w orkiestrze Opery Warszawskiej, osiadła w Polsce na stałe. Carlotta chodziła na pensję do Władysławy Lange. Jako dziewczynka wystąpiła na scenie w *Nocy listopadowej*, ale interesowała ją kino. Uczyła się jazdy konnej, szer-

mierki, śpiewu i przez trzy lata baletu u Janiny Mierzyńskiej, studiując jednocześnie w Instytucie Filmowym Wiktora Biegańskiego, który ukończyła w 1927 roku. Jak wspominała, pierwszy kontakt z kamerą miała przy realizacji *Huraganu* Lejtesa, gdzie przez chwilę pokazuje się w scenie *Znak* stylizowanej na Grotgera: siedzi przy kołysce, potem podchodzi do okna, bo ktoś w nie puka i budzi drzemiącego przy ścianie mężczyznę. Miała też wystąpić w *Z dnia na dzień* Lejtesa, *Orlicy* Jana Kucharskiego, ale sprzeciwił się temu jej mąż Wiktor Biegański. W latach 30. zajęła się malarstwem i malowała do końca życia. Zdała do Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie i przez pewien czas studiowała w pracowni Tadeusza Pruszkowskiego. W 1935 roku przeniosła się do Krakowa, gdzie kontynuowała naukę malarstwa pod kierunkiem Wojciecha Weissa. W Krakowie mieszkała do końca życia. Pierwszą wystawę obrazów miała już po rozstaniu z mężem w 1958 roku. Od tamtej pory malowała i wystawiała swoje prace regularnie. Fragmenty jej wspomnień zatytułowanych *Błyski z życia* zamieścił miesięcznik „Kino” (m.in. nr 3/2001). **Filmografia: 1929** – *Kobieta, która grzechu pragnie*, reż. Wiktor Biegański (Irena Parecka). Bologna wspomniała, że wystąpiła wraz z mężem jeszcze w dwóch polskich filmach realizowanych w atelier Joninville pod Paryżem: *Kobieta, która się śmieje* z 1931 roku (podobno pokazywano go tylko raz w kinie „Splendid” w Warszawie) i *Głos serca* z 1931 roku, oba Ordyńskiego.

**LEOPOLD BORKOWSKI** (ur. 15 VIII 1919, Lublin; zm. 15 XII 2001, Warszawa) – aktor. Występował w teatrze amatorskim w okresie nauki gimnazjalnej w Łucku. W sezonie 1934-1935 występował na scenie zawodowej w Teatrze im. Słowackiego w Łucku. Dwa lata później zapisał się do szkoły wojskowej. Do teatru powrócił po wojnie. W 1946 roku został przyjęty do Teatru Muzycznego w Lublinie. Trzy sezony później przeniósł się

do Warszawy. Był aktorem i śpiewakiem: Teatru Nowej Warszawy (1949-1950), Ludowego (1950-1951, 1960-1961), Nowego (1951-1953), Estrady Siołecznej (1953-1955), Opery Objazdowej (1955-1957), Powszechnego (1961-1962). W latach 1957-1960 występował na scenach muzycznych Łodzi, Gliwic i Wrocławia. Sezony 1964-1966 spędził w zespole Teatru Lubuskiego w Zielonej Górze. Od 1966 do 1970 grał na scenie olsztyńskiego Teatru im. Jaracza, a od 1970 roku do emerytury był aktorem warszawskiego Teatru Komedia. **Filmografia: 1979** – *Polskie bitwy*, odc. *Bitwa pod Warszawą*; **1981** – *Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy*, odc. 4 – *Bazar czy rewolucja*, odc. 5 – *Filolog i gwoździe*.

**BARBARA BORMANN-ŻÓŁKIEWSKA** (ur. 9 I 1923, Rawa Mazowiecka; zm. 5 X 2001, Warszawa) – reżyser. Jako studentka Uniwersytetu Warszawskiego założyła i prowadziła Teatr Akademicki oraz kierowała Sekcją Teatralną Klubu Młodych Artystów i Naukowców. W 1948 roku wstąpiła na wydział reżyserii PWST w Łodzi. Jako studentka III roku reżyserii została asystentką w Teatrze Polskim w Warszawie. W 1951 roku zatrudniono ją także na stanowisko asystenta reżysera na dwa sezony do Teatru Ludowego. W latach 1955-1957 była asystentem w Teatrze Dramatycznym. W 1956 roku zadebiutowała jako reżyser na scenie teatru tarnowskiego. Następnie pracowała w Teatrze im. Mickiewicza w Częstochowie, Teatrze Satyry w Poznaniu, Bałtyckim Teatrze Dramatycznym w Koszalinie. Od roku 1961 do 1969 współpracowała z Teatrem Telewizji.

**ANDRZEJ BRYG** (ur. 12 VI 1961, Rzeszów; zm. 25 VIII 2001, Kraków) – aktor. W 1984 roku ukończył studia w PWST w Warszawie. **Filmografia: 1989** – *Triumph of the Spirit* (oficer SS); **1996** – *Opowieść o Józefie Szwejku i jego drodze na front*, odc. 4 – *U Pana Boga i pana wachmistrza*; **1997** – *13 po-*

*sterunek*, odc. 6; *Młode wilki 1/2* („Amant”); **1998** – *Demony wojny wg Goi* („Bułgar”, członek bandy Skiji); **1999** – *Pierwszy milion* (pracownik kasyna); **2000** – *Dom*, serial tv 1980-2000, odc. 24 – *Droga na skróty*; *Koniec świata u Nowaków* (Balbina); *Pierwszy milion* (pracownik kasyna); **2001** – *Pieniądze to nie wszystko* (pan Piotrek, ochroniarz Turkota); *Wiedźmin* (Niszczuka).

**KRZYSZTOF BUKOWSKI** (ur. 27 I 1950, Wrocław; zm. 18 IV 2001, Warszawa; pochowany na Powązkach Wojskowych) – reżyser filmów dokumentalnych i oświatowych, realizator telewizyjny. W 1971 roku ukończył studia na Wydziale Reżyserii PWSFTviT (dyplom w 1980 roku). Zrealizował etiudy: **1969** – *Błękitnienie* (reż.); **1970** – *Wyspy Wielkanocne* (reż.); **1972** – *Julia* (reż., scen.). **Filmografia:** **1971** – *150 na godzinę*, f. fab. (współpr. reż.); **1972** – *Wesele*, f. fab. (asyst. reż.); **1990** – *Kto ty jesteś, czyli małe oratorium na dzień dziś* (reż.); **1993** – *Centrum dialogu* (reż., scen.); **1994** – *Czesław Żgorzelski* (reż.); **1995** – *Moja pożegnalna podróż* – *Czesław Żgorzelski* (real.); **1997** – *Antoni Malczewski* (reż.); **1998** – *Człowiek, który rozpoczął powstanie* (reż., scen.); *Życie pośmiertne Adama Mickiewicza* (reż.); **1999** – *Janusz Kamiński – szkic do portretu artysty* (reż., scen.); *Kibucnik z Nir Oz* (reż.); *Rozbijamy zabawę, czyli przyczynę do biografii pewnego pokolenia szkoły filmowej* (reż., scen.); *Czytając Sienkiewicza na pustyni Negev* (reż.) – Nagroda Specjalna „Brazowy Krakowski Lajkonik” na XXXIII OFFK w Krakowie (2000) za to, że opowiadając o człowieku, który ma dwie ojczyzny, odważnie łamie stereotypy dzielące Żydów i Polaków”; **2000** – *Chłopcy z Targowej 61/63* (reż., scen.); *Emigrantka* (reż.); *Hollywood w „Trójce”* (scen.); **2001** – *Norwid. Światło i mrok* (reż.).

**KRZYSZTOF CHAMIEC** (ur. 2 II 1930, Andruja; obecnie na Ukrainie; zm. 11 X 2001, Warszawa; pochowany w Krężnicy Jarej

k. Lublina) – aktor teatralny, filmowy, telewizyjny i radiowy. Urodził się w Andrudzie na pograniczu Polesia i Wołynia w rodzinie właściciela ziemskiego. W wieku 14 lat był członkiem AK. Jego ojciec zmarł podczas okupacji. Po wyzwoleniu przyszły aktor spędził kilka miesięcy w radzieckich obozach w Mentowie i Abramowicach, a potem UB osadził go w więzieniu w Lublinie. Kiedy w 1949 roku zdał maturę, myślał o medycynie, ale na przeszkodzie stało mu pochodzenie i AK-owska przeszłość. Dostał się na wydział ekonomii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, jednak po roku wydział ten zlikwidowano, więc przeniósł się na II rok prawa. Studia rzucił na rok przed dyplomem. We wcześniej z powodów finansowych zgłosił się jako statysta do lubelskiej Operetki, gdzie zadebiutował I III 1949 rolą Gałajdy w *Niespokojnym szczęściu* Milutina. Następnie dostał się do warszawskiej PWST. Studiował u Aleksandra Zelwerowicza, jednak wkrótce został ze szkoły wyrzucony za podanie nieprawdziwych danych o swoim pochodzeniu (napisał, że ojciec był rolnikiem). Jedyńm studentem, który głosiwał przeciw wyrzuceniu Chamca ze szkoły, był wówczas Franciszek Pieczka. W 1953 roku Chamiec występował w Teatrze im. Aleksandra Fredry w Gnieźnie (grał m.in. Kochanka w *Ich czworo* Gabrieli Zapolskiej). W 1954 roku zdał aktorski egzamin eksternistyczny. Występował w Teatrze im. Bogusławskiego w Kaliszu (grał m.in. Marchbanksa w *Kandydzie* Shawa, Jana w *Żeglarzu* Szaniawskiego), w Teatrze Polskim w Szczecinie (1955-1957, za dyrekcji Ludwika Benoit). Był aktorem m.in. Teatru Starego w Krakowie (1957-1959), gdzie grał Koriolana, i Teatru im. S. Jaracza w Łodzi (1962-1967), gdzie grał m.in. Kaligulę w sztuce Camusa. W 1967 roku osiadł na stałe w Warszawie i występował w Teatrze Ateneum (1968-1971), Teatrze Narodowym (1971-1974; 1981-1990), Polskim (1974-1981), Studio (1992). W 2000 roku występował w rzeszowskim Teatrze im. Wandy

Siemaszkowej w roli Wojewody w inscenizacji *Mazepy* Juliusza Słowackiego. W swojej karierze teatralnej zagrał m.in. Jakuba w *Jak wam się podoba* Szekspira w inscenizacji Krystyny Skuszanki (Teatr Narodowy w Warszawie, 1984), Cyrana w *Cyrano de Bergerac* Rostanda, Zbigniewa i Wojewodę w *Mazepie* Słowackiego, Kossakowskiego w *Horsztyskim* Słowackiego (Teatr Narodowy w Warszawie), Dulskiego w *Moralności pani Dulskiej* Zapolskiej, Henryka Higginsa w *Pigmalionie* George’a Bernarda Shawa w reżyserii Anny Minkiewicz (Teatr Polski w Warszawie, 1976), Solonego w *Trzech siostrach* (Teatr Narodowy w Warszawie, Irię grała ówczesna żona Krzysztofa Chamca Joanna Sobieska), cara Mikołaja I w *Maskaradzie* Iwaszkiewicza, Księcia w *Indyku* Mrożka, Fausta w *Pasjach doktora Fausta* Sity (Teatr Narodowy w Warszawie), Lestera w *Marii Stuart* Schillera w reżyserii Augusta Kowalczyka (Teatr Polski w Warszawie), Nieszczęśliwcową w *Lesie* Ostrowskiego, a także tytułową postać w *Dancem* w reżyserii Józefa Szajny oraz Leara w *Miasto liczy psie nosy* w reżyserii Jerzego Grzegorzewskiego. Grał też tytułową rolę w *Troilusie* (Kraków), Cezara w *Antoniuszu i Kleopatrze* Szekspira, Jana w *Pierwszym dniu wolności* Kruczkowskiego w inscenizacji Axera (Kraków), inkwizytora w *Życiu Galileusza* Brechta (Kraków), Leniego w *Powrocie do domu* Pintera, Władysława IV w *Geniuszu sierocym* Marii Dąbrowskiej (Teatr Narodowy w Warszawie), Wiktora Franza w *Cenie* Millera, Moore’a w *Zbójcach* Schillera, Senatora w *Dziadach* Mickiewicza w inscenizacji Krystyny Skuszanki (Teatr Narodowy w Warszawie, 1988), Astrowa w *Wujaszku Wani* i Stawrogina w *Biesach* Dostojewskiego (Teatr Ateneum w Warszawie), Val Xaveira w *Orfeuszu* Williamsa, Horacego w *Zaproszeniu do zamku*, Wurma w *Intrydze i miłości*, Hamma w *Końcówce* Becketta w reżyserii Jerzego Krasowskiego (Teatr Mały w Warszawie), Gościa w *Kurdeszu* Brylla (Teatr Ateneum w

Warszawie). Lodovica w *Orellu*, Snoba w sztuce Sternheima. W filmie zadebiutował w 1953 roku w *Piątce z ulicy Barskiej* Forda. W latach 70. często występował w Telewizyjnym Teatrze Sensacji „Kobra”, co przyniosło mu ogromną popularność (m.in. *Biuro zleceń* według utworu Richarda Harris). Grywał też w Teatrze Telewizji (m.in. książdż Robak w *Panu Tadeuszu* Mickiewicza, w reżyserii Adama Hanuszkiewicza, Gospodarz w *Weselu* Wyspiańskiego w reżyserii Kulczyńskiego, rola hitlerowca w sztuce Bernharda *Przed odejściem w stan spoczynku*, Bolesław Chrobry w *Poczęcie królów polskich* w reżyserii Ireny Dziedzic, kapitan Waga w telewizyjnej adaptacji *Po piolu i diamentu*, główne role w *Henryku IV* Pirandella, *Uczniu diabła* Shawa, w *Eryku XIV* Strindberga), a także w radiu, gdzie występował w Teatrze Polskiego Radia w cyklu Powieść w Teatrze Wyobraźni (m.in. *Jedwab* Alessandro Baricco, reż. Waldemar Modestowicz, adaptacja Ewa Stocka-Kalinowska, przekład Halina Kralowa) i w cyklu Radiowy Teatr na Świecie (m.in. *Córy rewolucji* Anatola Korolowa, reż. Janusz Kukul, przekład Witold Malesa). W Radiu czytał także powieści w odcinkach w cyklu Codziennie powieść w wydaniu dźwiękowym (Rett Butler w radiowej adaptacji *Przemiętło z wiatrem*, Bohun w *Ogniem i mieczem*, Grek Heliodor w serialu radiowym według *Końca zgody narodów*” Teodora Parnickiego, w reżyserii Andrzeja Zakrzewskiego i adaptacji Bogumiły Prządki, sensacyjna powieść Higginsa *Piećło jest zawsze dzisiaj*, powieść Hansa Helmuta Kirscha *Skażeni na sukces*), w cyklu Radiopowieści (m.in. był w obsadzie *Krzyżaków* Henryka Sienkiewicza, reż. Jan Warenycia, adaptacja Anna Borkowska). Krzysztof Chmielec wyreżyserował m.in. *Sie kochamy* Shisgala (Teatr im. S. Jaracza w Łodzi), po którym to spektaklu miesięcznik „Teatr” napisał, że to najbardziej udany po wojenny debiut aktora-reżysera, następnie *Las* Ostrowskiego dla Teatru Małego w Warszawie (1984)

oraz *Pigmaliona* Shawa i *Moralność pani Dulskiej* Zapolskiej dla Teatru Narodowego w Warszawie (1988). Podczas prób do sztuki *Cyrano de Bergerac* w Teatrze Polskim, w której grał Cyrana poznał swoją ostatnią (po Joannie Sobieskiej i Joannie Jędrzyce) żonę aktorkę Laurę Łącz, grającą w spektaklu Roxanę. Należał do „Solidarności”. Był członkiem SPATiF-ZASP (w latach 1957-1982 członkiem Zarządu Oddziału Warszawskiego). Był jednym z założycieli i członkiem zarządu nowego ZASP-u. W latach 1987-1988 był członkiem Narodowej Rady Kultury. Pod koniec życia największej czasu poświęcał pracy radiu (czytał m.in. fragmenty wspomnień księcia Eustachego Sapiehy *Tak było*), wędrownikom, łowienniu ryb, tenisowi i podróżom na wszystkie kontynenty, z których szczególnie polubił Afrykę.

**Nagrody:** 1963 – Na III Kaliskich Spotkaniach Teatralnych nagroda za rolę Vała Xaviera w *Orfeuszu w węzłowej skórze* w Teatrze im. Jaracza w Łodzi; 1965 – Odznaka Honorowa miasta Łodzi; 1966 – Nagroda za rolę tytułową w *Kaliguli* Camusa na Kaliskich Spotkaniach Teatralnych; 1974 – Nagroda Komitetu ds. PRiTV za twórczość radiową i telewizyjną; 1976 – Złoty Krzyż Zasługi; 1981 – II nagroda w konkursie spektakli Teatru TV za rolę Gospodarza w *Weselu* na XXI Kaliskich Spotkaniach Teatralnych; 1983 – Nagroda Ministra Kultury i Sztuki I stopnia za wybitne kreacje aktorskie w teatrze, filmie i tv; 1984 – Krzyż Kawalerski OOP; 1985 – Nagroda „Trybuny Ludu” za zaangażowaną działalność zawodową i społeczną w dziedzinie teatru; – Nagroda Ministra Kultury i Sztuki; 1986 – Nagroda za rolę Władysława IV sztuce Marii Dąbrowskiej *Gemiusz sierocy* na XII Opolskich Konfrontacjach Teatralnych; – Nagroda Prezydenta Miasta st. Warszawy za wybitne realizacje dramatu polskiego; – Nagroda RSW Prasa, Książka, Ruch I stopnia za wysoki poziom artystyczny oraz interesujące formy upowszechniania wiedzy o teatrze i filmie w klubach RSW; 1989 – Odznaczenie

Zasłużonego dla Kultury Narodowej.

**Filmografia:** 1953 – *Piątka z ulicy Barskiej*, reż. Aleksander Ford; 1961 – *Komedianty*, reż. Konrad Nałęcki (hrabia Alfred Łaski); *Złoto*, reż. Wojciech Jerzy Has (Piotr); 1962 – *Rodzina Milcarków* (Kurt); *Spóźnieni przechodnie*, odc. 5 – *Nauczycielka* (mąż Zofii); 1963 – *Kryptonim Nektar*: reż. Leon Jeannot (kelner w knajpie „Portowa”); *Głupstawa Tiatiany*, etiuda szkolna PWSFTvT; 1964 – *Barwy walki*, reż. Jerzy Passendorfer (podporucznik Kruk); *Beata* (dubbingował postać Karola Kłosowicza, ojca Beaty granego przez Piotra Pawłowskiego); *Panienka z okienka*, reż. Maria Kaniewska (Cornelius, bratanek Szulca, agent Danii); *Pierwszy dzień wolności*, reż. Aleksander Ford (Hieronim); *Życie raz jeszcze*, reż. Janusz Morgenstern (dowódca oddziału NSZ); 1965 – *Kapitan Sowa na tropie*, reż. Stanisław Bareja, odc. 2 – *Uprzejmy morderca* (Orlando); 1965 – *Niedziela sprawiedliwości*, reż. Jerzy Passendorfer (prokurator Deruga); *Podziemny front*, odc. 5 *Nim nadejdzie świt*, reż. odc. Hubert Drapella (komendant Pawiak); *Poznańskie Słowiki*, reż. Hieronim Przybył (ojciec Pawła); *Walkower*, reż. Jerzy Skolimowski (dyrektor kombinatu); *Zawsze w niedzielę*, reż. Ryszard Ber; 1966 – *Kochajmy Syrenki*, reż. Jan Rutkiewicz (cwaniak Stypeczak); *Marysia i Napoleon*, reż. Leonard Buczkowski (Krzyzstof); 1966 – *Przedświąteczny wieczór*, reż. Helena Amiradżibi-Stawińska, Jerzy Stefan Stawiński (Andrzej Zapala); 1967 – *Stawka większa niż życie*, reż. Andrzej Konie, serial, odc. 1 – *Wiem kim jesteś*, odc. 5 – *Ostatnia szansa* (Sturm-bannführer Lothar); 1968 – *Kierunek Berlin*, reż. Jerzy Passendorfer (porucznik Kaczmarek); *Weekend z dziewczyną*, reż. Janusz Nasfeter (doktor Stanny); *Trinacta komnata/Trzynasta komnata*, reż. Otokar Vavrou, prod. CSRR; 1969 – *Czekam w Monte Carlo*, reż. Julian Dziedzina (Gunar Anderson, kierowca ze Szwecji); *Cztery pancerni i pies*, reż. Konrad Nałęcki, se-

rial, odc. 10 – *Kwadrans po nieparzystej*, odc. 11 – *Wojenny siew* (Hauptmann Krummel, dowódca oddziału niemieckiego), *Ostatnie dni*, reż. Jerzy Passendorfer (porucznik Kaczmarek); 1970 – *Martwa fala*, reż. Stanisław Lenartowicz (chief); 1972 – *Die Elixire des Teufels/Elixiry Dabala/Diabelskie eliksiry*, reż. Ralf Kirsten, prod. NRD-CSSR (Biskup); 1973 – *Wielka miłość Balzaka*, reż. Wojciech Solarz, serial, prod. Polska-Franceja, odc. 4 – *Komedia ludzka* (książę von Szwarcenberg); 1974 – *To ja zabilem*, reż. Stanisław Lenartowicz (prokurator Sadzewicz, oskarżyciel Morawskiego), *Zwycięstwo*, reż. Jerzy Passendorfer (porucznik Kaczmarek); 1975 – *Kazimierz Wielki*, reż. Ewa i Czesław Petelscy (Kazimierz III Wielki), *Trzecia granica*, serial, odc. 4 – *W matni*, reż. Lech Lorentowicz, odc. 7 – *Mylne ślaki*, reż. Wojciech Solarz, odc. 8 – *Porachunki*, reż. Wojciech Solarz (obersturmführer Lemke); 1977 – *Lalka*, reż. Ryszard Ber, serial, odc. 3 – *Wielkopolskie zabawy*, odc. 9 – *Dusza w letargu* (hrabia Anglik, sekundant barona Krzeszowskiego); 1978 – *Polskie bitwy*, reż. Lucyna Smolińska, Mieczysław Sroka, odc. *Dux Polonorum – Niemcy 1017 rok*, *Życie na gorąco*, reż. Andrzej Konic, serial, odc. 4 *Malavita* (Adolfo Tomassini); *Dwie sprawy Antoniego Chrosta*, real. Jerzy Paszula, f. dok. (lektor cytatu z *Komu bije dzwon*); 1979 – *Na własną prośbę*, reż. Ewa Petelska i Czesław Petelski, f. tv (Laskowski), *Strachy*, reż. Stanisław Lenartowicz (Modecki), *Własna wina*, reż. Wiesław Helak, f. tv; 1980 – *Polonia restituta*, reż. Bohdan Poręba (Ignacy Jan Paderewski), *Polskie bitwy*, reż. Lucyna Smolińska, Mieczysław Sroka, odc. *Powstanie listopadowe 1830 – 1831* (Chłopicki Józef), *Urodziny Warszawianka*, reż. Ewa Petelska i Czesław Petelski (pułkownik), *Zamach stanu*, reż. Ryszard Filipiński (generał Orlicz-Dreszer), *Krach operacji Terror*, reż. Anatolij Bobrowski, f. fab, prod. ZSRR – Polska (Feliks Dzierżyński); 1981 – *Karabiny*, reż. Waldemar Podgór-

ski (komendant); 1982 – *Gwiazdny pył*, reż. Andrzej Kondratiuk (Stary) – Złoty Ekran za kreację aktorską przyznany przez pismo „Ekran” (1983); *Polonia restituta*, reż. Bohdan Poręba, serial tv (Paderewski); 1983 – *Kamienne tablice*, reż. Ewa i Czesław Petelscy (Jan), *Szkoda twoich łez* (Zygmunt Modecki); 1984 – *Kim jest ten człowiek*, reż. Ewa Petelska i Czesław Petelski (major Stanisław); 1985 – *Tumor Witkacego*, reż. Grzegorz Dubowski, f. tv (Andrzej Sitkowski grający rolę profesora Alfreda Greena); 1987 – *Ballada o Januszu*, reż. Henryk Bielski, serial, odc. 3 – *Prosta sprawa*; *Los gazety*, real. Włodzimierz Pomianowski, f. dok. (lektor tekstów z „Gazety Olsztyńskiej”); 1988 – *Romeo i Julia z Saskiej Kępy*, reż. Edward Skórzewski, f. tv (Leopold), *Rzeczpospolitej dni pierwsze*, reż. Roman Wionczek (Ignacy Jan Paderewski); 1991 – *Szwedzi w Warszawie*, reż. Włodzimierz Golaszewski (Stefan Czarniecki); 1993 – *Przypadek Pekosińskiego*, reż. Grzegorz Królikiewicz; 2000 – *Na dobre i na złe*, serial, odc. 49 – *Ślub*, reż. Teresa Kotlarezyk, odc. 50 – *Tragiczne porachunki*, reż. Teresa Kotlarezyk, odc. 51 – *Na ratunek*, reż. Teresa Kotlarezyk, (Jan Burski, ojciec Jakuba); *Pamiętnik filmowy Igi C.*, reż. Iga Cembrzyńska, f. dok. (wystąpił we fragm. filmu *Gwiazdny Pył*); 2001 – *Raport*, reż. Tadeusz Kijański (Kompakt). W jednym z wywiadów aktor mówił też o swoim udziale we francuskim filmie pt. *Adolf* i filmie produkcji CSRR *Rycerze nieba*.

**KAROL CHODURA** (ur. 9 IX 1921, Cieszyń; zm. III 2001, Warszawa) – operator i reżyser. W 1950 roku ukończył studia na Wydziale Operatorskim PWSF w Łodzi (dyplom 1955). Pracę w kinematografii rozpoczął w Wytwórni Filmowej Wojska Polskiego (1945) jako asystent operatora. Był operatorem Polskiej Kroniki Filmowej (1946-1949). Słuchacz Warszawskiego Młodych (1945). W latach 1946-1950 asystent operatora filmów fabularnych. Po roku 1966

asystent reżysera i II reżyser filmów fabularnych.

**Filmografia:** 1945 – 2 x 2 = 4 (zdj.); 1946 – *Zakazane piosenki* (asyst. operatora kamery); 1947 – *Ostatni etap* (operator kamery); *Ślepy tor* (II operator); *Święto wolności i pracy*, f. dok. (zdj.); 1949 – *Czarci Żleb* (operator kamery); 1950 – *Wyżyna Lubelska*, f. dok. (zdj.); *Warszawska premiera* (operator kamery); 1951 – *Młodość Chopina* (operator kamery); 1953 – *Piątką z ulicy Barskiej* (zdj.); 1956 – *Wraki* (zdj.); 1958 – *Historia jednego myśliciela* (zdj.); *Małe dramaty*, nowela *Upadek milionera* (zdj.); 1960 – *Krzyżacy* (współpr. reż.); 1961 – *Milejące ślady* (zdj.); 1962 – *Drugi brzeg* (zdj.); 1963 – *Mój drugi ożenek* (zdj.); 1964 – *Zakończani są między nami* (zdj.); 1965 – *Podziemny front*, odc. 4 – *O życie wroga* (zdj.); 1966 – *Gdzie jest trzeci król* (współpr. reż.); 1967 – *Poradnik matrymonialny* (współpr. reż.); 1968 – *Człowiek z M-3* (współpr. reż.); 1969 – *Szkice warszawskie* (współpr. reż., rola Jacka Żaluskiego); 1970 – *Dziura w ziemi* (współpr. reż.); 1971 – *Kocie ślady* (współpr. reż.); *Seksolatki* (współpr. reż.); 1972 – *Poszukiwany, poszukiwana* (współpr. reż.); *Skorpion, Panna i Łucznik* (II reż.); 1974 – *Ile jest życia* (współpr. reż.); 1976 – *Krótkie życie* (II reż.); 1978 – *Hallo Szpiebródka czyli ostatni występ króla kasiarzy* (współpr. reż.); 1979 – *Buddenbrookowie*, serial tv (asyst. reż.); 1980 – *Mniejsze niebo* (współpr. reż.); 1981 – *Zapach psiej sierści* (współpr. reż., rola aktorska); 1986 – *Nad Niemnem* (II reż.); *Nad Niemnem*, serial tv (II reż.); *Republika nadziei* (II reż.); 1987 – *Między ustami a brzegiem pucharu* (II reż.); *Na srebrnym globie* (1976-1978) (II reż.); 1988 – *Desperacja* (II reż); 1989 – *Gdańsk 39* (II reż.).

**BP JAN CHRAPEK** – (ur. 18 VII 1948, Józefin, diecezja sandomierska; zginął w wypadku samochodowym 18 X 2001, jadąc z Warszawy do Radomia z wykładów na Wydziale Dziennikarstwa Uniwersytetu Warszawskiego) – biskup prze-

wodniczył Radzie Episkopatu ds. Środków Społecznego Przekazu, współorganizował papieskie pielgrzymki do Polski, wykładał wiedzę o mediach na Uniwersytetach: Warszawskim i Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Wspierał Katolicką Agencję Informacyjną, Telewizję Puls. Szkołę średnią ukończył w Krakowie. W roku 1969 rozpoczął studia seminaryjne jako alumn, członek Zgromadzenia św. Michała Archanioła. Ukończył także zaocznie studia w Państwowym Instytucie Pedagogiki Specjalnej. W roku 1975 w Miejscu Piastowym z rąk ks. bpa Ignacego Tokarczuka przyjął święcenia kapłańskie. Tego samego roku rozpoczął – uwięzione doktoratem – studia specjalistyczne na KUL. Wtedy też związał się z ruchem oazowym. Od roku 1979 był wychowawcą w Wyższym Seminarium Duchownym Księży Michalitów w Krakowie. Od 1981 do 1983 r. był rektorem Papieskiego Sanktuarium ss. M. ad Rupes koło Rzymu. W latach 1984–1986 był redaktorem naczelnym miesięcznika „Powściągliwość i Praca”, wykładowcą na ATK i duszpasterzem inteligencji w parafii Matki Bożej Królowej Aniołów w Warszawie. Od 1986 do 1992 r. był przełożonym generalnym Zgromadzenia św. Michała Archanioła. Napisał szereg książek i artykułów poruszających problematykę etyki środków społecznego przekazu oraz obecności Kościoła w mediach. Sakrę biskupią przyjął 5 czerwca 1992 r. w Drohiczyńcu z rąk abp. Józefa Kowalczyka. Jego dewizą biskupią stały się słowa: „Quis ut Deus” (Któż jak Bóg). W diecezji drohiczyńskiej był biskupem pomocniczym, a po dwóch latach objął podobne stanowisko w diecezji toruńskiej. Jako biskup koordynował dwie ostatnie pielgrzymki Ojca Świętego do Ojczyzny, w roku 1997 i 1999. Odpowiadał z ramienia Rady Konferencji Biskupów Europejskich za media w Europie Środkowo-Wschodniej. Był wykładowcą najpierw w ATK, a potem na UKSW i na Wydziale Dziennikarstwa Uniwersytetu Warszawskiego, był członkiem Rady Programowej

Katolickiej Agencji Informacyjnej i jednym z jej twórców. 28 czerwca 1999 r. ks. bp Jan Chrapek został mianowany biskupem radomskim. Urząd ten objął kanonicznie 21 sierpnia. Niedługo potem został powołany do Papieskiej Rady Środków Społecznego Przekazu. Jako ordynariusz radomski wprowadził jasne zasady funkcjonowania Kurii, przedstawiając publicznie bilans dochodów i wydatków. Z Jego inicjatywy powstało wiele stołówek dla bezdomnych. W roku 2001 ukazała się książka pt. *Świat, zbawienie i...telewizja. Z biskupem Janem Chrapkiem rozmawiają Barbara Czajkowska i Dorota Maciejewska. Filmografia: 1997 – Our Gods Brother/Brat naszego Boga* (konsultacja teologiczna).

**GRZEGORZ CIECHOWSKI** (ur. 29 VIII 1957, Tczew; zm. 22 XII 2001, Warszawa) – kompozytor, muzyk rockowy – wokalista, keyboardzista, flecista, autor tekstów i producent. Założyciel i lider zespołu Republika (1981–1986, reaktywowana w 1990) i Ohywatel GC. Ukończył polonistykę na uniwersytecie w Toruniu. Wydał sześć albumów z Republiką (ostatni *Masakra* w 1998 roku) oraz dwa albumy z jazzowymi i rockowymi wirtuozami. W latach 90. został producentem płyt m.in. Kasi Kowalskiej i Justyny Steczkowskiej. Komponował muzykę filmową. W 2001 roku Republika rozpoczęła nagrywanie kolejnego albumu i zagrała serię koncertów z okazji swojego 20-lecia. **Filmografia: 1982 – Koncert**, f. dok. (muzyka i tekst); **1987 – Cyrk odjeżdża** (rola aktorska, ubek), **Zero życia** (muzyka i wykonanie muzyki, piosenki: *Obcy astronom* – muz., słowa, *Nieustannie tango* – muz., słowa, *Udajesz, że nie żyjesz* – muz., słowa, wyk., *Kłam, kłam* – muz., słowa, *Poranna wiadomość* – muz.); **1989 – Stan strachu** (muz., wyk. muz., rola aktorska, piosenka *Ani ja, ani ty* – muz., słowa); **1990 – Seszele** (uśmiechnięty); **1991 – Obywatel świata** (scen. nowela, muz, wyk. muz. – instrumenty klawiszowe, śpiew, aranżacja-orkiestracja, pio-

senki: *Dopiero teraz wiem* – muz., słowa, wyk., *Powoli spadam* – muz., słowa, wyk., *Obywatel świata* – muz., słowa, wyk., *Po wojnie* – muz., słowa, wyk., *Nigdy nie mów na zawsze* – muz., słowa, wyk.); **1997 – Jan OSJAN**, f. dok. (wystąpił); **1999 – Moja Angelika** (muz., wyk. muz., piosenka *Odechodząc* – muz., słowa, *Moja Angelika* – muz., słowa, wyk.); **2001 – Wiedźmin** (muz., wyk. muz. – programowanie, instrumenty klawiszowe, flety, realizacja nagrań w Studio G.C., piosenka *Nie pokonaś miłości* – muz., słowa, wyk.); **2002 – Siódma pieczęć Grzegorza Ciechowskiego**, f. dok. (bohater filmu dok.); **Nagrody filmowe: 2002** – Fryderyk za rok 2001 (nagroda przemysłu fonograficznego) w kategorii: Originalna Ścieżka Dźwiękowa za muzykę do filmu *Wiedźmin*; Orzeł, Polska Nagroda Filmowa za rok 2001 w kategorii: najlepsza muzyka za muzykę do filmu *Wiedźmin*.

**HALINA CZERNY-STEFAN-SKA** (ur. 31 XII 1922, Kraków; zm. 1 VII 2001, Kraków; pochowana na Cmentarzu Rakowickim) – pianistka, laureatka I nagrody na IV Międzynarodowym Konkursie Chopinowskim w Warszawie w 1949 roku, wielokrotna jurorka tego konkursu. **Filmografia: 1951 – Młodość Chopina** (wyk. muz. – utwory Chopina); **1987 – Ballada o Januszku**, serial tv, odc. 5 – *Widoczek z Ciechocinka* (rola); **1988 – Warszawskie gołębie** (wyk. muz.). **Nagrody filmowe: 1952** – Państwowa Nagroda I stopnia w sekcji muzyki m. in. za wykonanie utworów fortepianowych w ilustracji muzycznej do filmu *Młodość Chopina*.

**JADWIGA DĄBROWSKA** (ur. 1925, Warszawa; zm. 2001, Warszawa) – pracownica naczelnej redakcji programów dla dzieci Telewizji Polskiej. W czasie okupacji należała do Szarych Szeregów. Po roku 1945 działała w Związku Walki Młodych, gdzie w zarządzie stołecznym zajmowała się sprawami kultury, podobnie jak w Zarządzie Głównym ZMP, gdzie pracowała w

latach 1948-1957. Po studiach pedagogicznych rozpoczęła w 1960 roku pracę w naczelnej redakcji programów dla dzieci Telewizji Polskiej, gdzie pracowała do przejścia na emeryturę w roku 1980. W Telewizji Dziewcząt i Chłopców współorganizowała Telewizyjny Klub Pancernych, „Teleferie”, patronowała „Niewidzialnej Ręce”, współtworzyła „Teleranek” w którym zorganizowała Telewizyjny Klub Śmiałych. Przez jej ręce przechodziły listy od uczestników akcji telewizyjnych. Czuwała nad rozsyłaniem legitymacji Klubu Pancernych oraz biletów wizytowych Niewidzialnej Ręki, które dzieci-niewidzialni pozostawiali potem jako swój ślad w miejscu niesienia pomocy ludziom starszym, chorym i samotnym. Za swą pracę otrzymała wiele nagród i wyróżnień. Była odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Zasługi dla ZHP. Nosiła tytuł Zasłużonego Działacza Kultury. Była laureatką nagród telewizji i ministra obrony narodowej.

**HENRYK DEBICH** (ur. 18 I 1921, Pabianice; zm. 3 VII 2001, Pabianice; pochowany na cmentarzu rzymskokatolickim w Pabianicach; data podana w nekrologu poddanym przez syna, inne źródła podawały, że zmarł 4 lipca) – dyrygent, kompozytor, aranżer. Autor muzyki instrumentalnej, teatralnej, filmowej i piosenek oraz opracowań na orkiestrę ponad 2000 utworów wirtuozowskich i popularnych. W 1953 roku ukończył Wydział I Teorii, Kompozycji i Dyrygentury Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej w Łodzi, a w roku 1958 studia podyplomowe w RFN (stypendium MKiS). Podczas okupacji hitlerowskiej był członkiem Szarych Szeregów, żołnierzem AK, więźniem obozu koncentracyjnego w Dachau 9 (nr 11934). W latach 1946-1949 pracował jako nauczyciel w Szkole Muzycznej w Pabianicach. Był współzałożycielem oraz w latach 1949-93 dyrygentem i kierownikiem artystycznym Orkiestry Polskiego Radia i TV w Ło-

dzi (do 1960 roku Orkiestry Polskiego Radia). Wykładał w PWSM w Łodzi (1954-1956). Był kierownikiem muzycznym Teatru Muzycznego w Łodzi (1956-1959) i II dyrygentem Państwowej Filharmonii w Łodzi (1959-1961). Pracował z największymi gwiazdami polskiej estrady. Akompaniował i był jurorem na festiwalach piosenki w Opolu, Sopocie, Kołobrzegu i festiwalach międzynarodowych w Knocke, Castelbar, Atenach, Hawanie, Ostendzie, Bratysławie, Słonecznym Brzegu, Soczi i Dreźnie. Dyrygował i stale współpracował z polskimi i zagranicznymi orkiestrami filharmonicznymi oraz orkiestrami radiowymi Moskwy, Berlina, Brukseli, Amsterdamu, Hawany, Pragi, Brna, Lizbony. Był członkiem ZAKR, ZAiKS, założycielem i współorganizatorem SPAM, członkiem Światowego Związku Żołnierzy AK. Otrzymał m.in. Krzyż Kopandorski, Oficerski i Kawalerski OOP, Medal Wojska (Londyn), Krzyż AK (Londyn).

**Filmografia:** 1951 – *Młodość Chopina* (rola aktorska dyrygenta); 1953 – *Trzy opowieści* (dyrygent); 1956 – *Wraki* (dyrygent); 1958 – *Małe dramaty* (dyrygent), *Zamach stanu* (dyrygent); 1959 – *Sygnaty* (dyrygent); 1963 – *Yokmok* (dyrygent); 1967 – *Zwariowana noc* (dyrygent); 1971 – *Jak daleko stąd, jak blisko* (dyrygent); 1973 – *Profesor na drodze* (dyrygent); 1974 – *Koniec wakacji* (dyrygent), *Łukasz* (dyrygent), *Pójdiesz ponad sadem* (dyrygent); 1977 – *Lalka*, serial tv, odc. 2 – *Pamiętnik starego subiekta* (dyrygent duetu Violetty i Alfreda z III aktu opery *Traviata*); 1980 – *Zamach stanu* (dyrygent *Mazura* z opery *Halka*); 1983 – *Co dzieje się nieba* (dyrygent); 1984 – *W starym dworku, czyli niepodległość trójkątów* (dyrygent); 1986 – *ESD* (dyrygent), *Republika nadziei* (dyrygent); 1987 – *Miedzy usatmi a brzegiem pucharu* (dyrygent); 1988 – *Penelopy* (dyrygent); 1996 – *Kratka* (dyrygent *Marzenia miłośnego*);

**MAREK DENYS** (ur. 4 IX 1952, Łódź; zm. I VII 2001, Łódź; pocho-

wany na cmentarzu rzymskokatolickim na Dołach przy ul. Smutnej) – montażysta. Ukończył Zaoczne Wyższe Zawodowe Studium Montażu Filmowego PWSFTviT w Łodzi (1985). Brał udział w realizacji etud szkolnych PWSFTviT: 1984 – *Dziewczyna* (mont.); 1985 – *Enklawa* (mont.); **Filmografia:** 1978 – *Życie na gorąco* (współpr. mont.); 1979 – *Ojciec królowej* (współpr. mont.); *Sytuacje rodzinne*, odc. *Bezpośrednie połączenie* (współpr. mont.); 1980 – *Królowa Bona* (współpr. mont.); *Zamach stanu* (mont.); 1981 – *Jan Serce* (asyst. mont.); *Limuzyna Daimler-Benz* (asyst. mont.); 1982 – *Epitafium dla Barbary Radziwiłłówny* (współpr. mont.); *Słona róża* (współpr. mont.); 1983 – *Kartka z podróży* (mont.); *Mgła* (mont.); *Wierna rzeka* (współpr. mont.); 1984 – *Kobieta z prowincji* (mont.); *Rok spokojnego słońca* (mont.); 1985 – *Głód* (mont.); 1986 – *Cudowne dziecko* (współpr. mont.); *Inna wyspa* (mont.); *Pokój dziecienny* (mont.); *Prywatne śledztwo* (mont.); 1987 – *Opowieść Harleya* (mont.); *Tabu* (mont.); *Trójkąt Bermudzki* (mont.); 1988 – *Wherever You Are* (mont.); 1989 – *Kancelerz* (mont.); *Stan posiadania* (mont.); *Żelazną ręką* (mont.); 1990 – *Zabić na koniu* (mont.); *Życie za życie. Maksymilian Kolbe* (mont.); 1991 – *3 dni bez wyroku* (mont.); *30 Door Key* (mont.); 1992 – *Dotknięcie ręki* (mont.); *Naprawdę krótki film o miłości, zabijaniu i jeszcze jednym przykazaniu* (mont.); 1993 – *Bank nie z tej ziemi* (mont., mont. elektroniczny); *Lazarus* (mont.); 1995 – *Cwał* (mont.); *Ekstradycja* (mont.); *Młode wilki* (mont.); 1996 – *Ekstradycja 2* (mont.); *Opowieści weekendowe*, odc. *Damski interes, Słaba wiara, Urok wsteczny, Niepisane prawa* (mont.); *Jomfrueene i Riga*, reż. Emil Stang Lund, prod. Litwa-Norwegia-Szwecja; 1997 – *Młode wilki 1/2* (mont.); *Opowieści weekendowe*, odc. *Dusza śpiewa, Ostatni krag, Linia opóźniająca* (mont.); *Brat naszego Boga/Our God's Brother* (mont.); *Pokój 107* (mont.); 1998 – *Ekstradycja 3*

(mont.); *Ganek*, f. dok. (mont.); **1999** – *Operacja „Kozą”* (mont.); *Pierwszy milion*, serial tv (mont.); **2000** – *6 dni strusia* (mont.); *Niech gra muzyka* (mont.); *Nieznana opowieść wigilijna* (mont.); *Opowieści weekendowe*, odc. *Skarby ukryte* (mont.); *Pierwszy milion* (mont.); *To my* (mont.); *Życie jako śmiertelna choroba przenoszona drogą płciową* (mont.) – Orzeł 2001, Polska Nagroda Filmowa za rok 2000 w kategorii: najlepszy montaż; *Kawaleria powietrzna*, serial dokum. (mont.); **2001** – *Marszałek Piłsudski* (mont.); *Tam i z powrotem* (mont.) – Nagroda za najlepszy montaż na XXVII Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni (2002); **2002** – *Suplement* (mont.).

# **KRYSTYNA DOBROWOLSKA**

(ur. 14 IX 1918, Okocim; zm. 15 X 2001, Warszawa) – reżyser, scenarzystka. W czasie okupacji pracowała w Muzeum Narodowym i Muzeum Czartoryskich w Krakowie. W 1947 roku ukończyła rozpoczęte przed wojną studia na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. W latach 1948–1952 jako stypendystka Filmu Polskiego i MKiS studiowała w Akademii Sztuk Dramatycznych w Pradze czeskiej na wydziale dramaturgii filmowej. W 1953 roku rozpoczęła pracę jako scenarzystka, a następnie redaktor dramaturg filmów animowanych w Bielsku i Tuszynie. W latach 1955–1960 była asystentką reżysera w Wytwórni Filmów Oświatowych w Łodzi. Od 1963 roku pracowała kolejno: w Studiu Miniatur Filmowych i Czołówek w Warszawie, w łódzkim Se-Ma-Forze, Spółdzielczej Wytwórni Filmowej i Polfilmie w Warszawie. W 1978 roku uzyskała uprawnienia jako reżyser w dziedzinie filmu animowanego, dokumentalnego i oświatowego. **Filmografia:** **1955** – *Kocmolek* (scen.); **1957** – *Piotr Michalowski*, reż. Józef Brzozowski (scen.); **1966** – *O Cyganie Rachtało* (reż., scen.); **1967** – *Zamki polskie* (reż., scen.); *Jan Henryk Dobrowski* (reż.); *Dziadek do orzechów* (współpr. reż., część animo-

wana); **1968** – *Letni koncert* (real., scen., komentarz); *Szkola rycerska* (reż.); **1969** – *Przygody misia Colargola*, odc. 3 – *Miś u króla ptaków* (reż., scen.); **1971** – *Agata i siedem kolorów* (scen.); *Figurynki z saskiej porcelany* (reż., scen.); *Powstanie wielkopolskie* (reż., scen., komentarz); **1971** – *Przygody misia Colargola*, odc. 18 – *Colargol na Fantasmagorii* (reż., scen.); **1972** – *Przygody misia Colargola*, odc. 19 – *Colargol na Meteorologii* (scen.).

**EUGENIUSZ DYKIEL** (ur. 1961; zm. 25 XII 2001) – aktor. W 1986 roku ukończył studia w PWST w Krakowie. Występował w Teatrze Bagatela w Krakowie. **Filmografia:** **1985** – *Żuraw i czapla* (Wojtek); **1996** – *Dom*, serial tv (1980–2000), odc. 16 – *Przed miłością nie uciekniesz*; *Opowieść o Józefie Szwejku i jego drodze na front*, odc. 3 – *Ludzie kochani jestem niewinny*, odc. 4 – *U Pana Boga i pana wachmistrza* (żandarm); **1999** – *Przygody dobrego wojaka Szwejka*; **2000** – *Święta wojna*, serial tv (1999–2002), odc. 18 – *Śląski szek* (Goldbaum).

**EDMUND ANDRZEJ FETTING** (ur. 10 XI 1927, Warszawa; zm. 30 I 2001, Warszawa; pochowany na Cmentarzu Powązkowskim) – aktor teatralny i filmowy, znany z ról w filmach, serialach telewizyjnych, spektaklach Teatru Telewizji, wykonawca filmowych ballad, m. in. słynnej ballady *Nim wstanie dzień* z filmu *Prawo i pięść* czy *Ballady o pancernych* (*Deszcze niespokojne*) z serialu *Cztery pancerni i pies*. Podczas okupacji chodził do szkoły ogrodniczej, pod której szyldem kryło się warszawskie Gimnazjum im. Reytana. Zmuszony do opuszczenia Warszawy, naukę kontynuował w prowincjonalnej szkole, gdzie zetknął się z amatorskim teatrem, w którym zaczął grać. W tym czasie jednak bardziej niż teatr interesowała go muzyka. Po wojnie podjął naukę w legalnym już Liceum im. Reytana. W latach 1947–1948 był współzałożycielem i kierownikiem zespołu jazzowego „Marabut” w Jazz Club YMCA

(grał w zespole na fortepianie). Przez rok studiował warszawskiej PWST. W 1949 roku został z niej usunięty – jak sam mówił – przez Aleksandra Zelwerowicza, który uważał, że Fetting nie nadaje się do zawodu aktora z powodu braku otwartości, radości życia i wewnętrznej pogody. Za radą Jana Kreczmara przyszedł wspaniały aktor wyjechał poza Warszawę i rozpoczął występy w teatrze, debiutując 4 XI 1949 rolą Partyzanta w sztuce *Przyjaciół przyjdzie wieczorem* Compagnie-Noego w reż. Zbigniewa Kozanowicza (niektóre źródła podają, że była to rola lokaja w *Weselu Fousia* jeszcze inne, że rola w sztuce Rachmanowa i Rysa *Okno w lesie*) w Teatrze Ziemi Opolskiej, a w roku 1951 zdał w Warszawie eksternistyczny egzamin aktorski (rolą Chlestakowa w *Rewizorze* Gogola). Był aktorem teatrów: Ziemi Opolskiej w Opolu (1949–1952), im. W. Bogusławskiego w Kaliszu (1952–1953), im. S. Jarczaka w Łodzi (1953–1956), Nowego w Łodzi (1956–1957), kierowanego przez Zygmunta Hübnera Teatru Wybrzeże w Gdańsku (1957–1960) oraz teatrów warszawskich: Dramatycznego (1960–1966), Ateneum (1966–1974), Powszechnego (1974–1982), Na Woli (1982–1986), Nowego (1987–1988). W dorobku teatralnym miał Fetting m. in. Chlestakowa w *Rewizorze* Gogola w reżyserii Wiesława Koweski (Teatr Ziemi Opolskiej, 1950), Alfreda w *Mężu i żonie* Fredry w reżyserii Jana Świdorskiego (Teatr im. W. Bogusławskiego w Kaliszu 1952), Marchbanksa w *Candidzie* G. B. Shawa w reżyserii Czesława Staszewskiego (Teatr im. Jarczaka w Łodzi, 1953), Czeladnika I w *Szewcach* w reż. Zygmunta Hübnera (1957), rolę w komedii *Jim i Jill* Robbigio (Teatr Komedia w Warszawie, 1957), Prada w *Profesji pani Warren* G. B. Shawa, Banka w *Makbecie* w reż. Zygmunta Hübnera (1958), Raskolnikowa w *Zbrodni i karze* Dostojewskiego w reż. Zygmunta Hübnera (Teatr Wybrzeże w Gdańsku, 1958), Pola Poppe w *Kapeluszu pelnym deszczu* Michaela V. Gazzo w reżyserii Andrzeja Wajdy (Teatr Wybrzeże w

Gdańsku, 1959), Parysa w sztuce Giraudoux *Wojny trojańskiej nie będzie*, tytułową rolę w *Hamlecie* w reż. Andrzeja Wajdy (Teatr Wybrzeże w Gdańsku, 1960), Michała w *Pierwszym dniu wolności* w reż. Zygmunta Hübnera (Teatr Wybrzeże w Gdańsku, 1960), Joego w *Zabawie jak nigdy* Saroyana w reż. Jerzego Golińskiego (Teatr Wybrzeże w Gdańsku, 1960), Jacka Burdena w sztuce *Will Stark* Warrena (Teatr Dramatyczny w Warszawie, 1962), rolę w musicalu *Białowłosa* Henryka Czyża (Teatr „Roma” w Warszawie), Higginsa w *My fair lady* (Teatr Komedia w Warszawie), ministra w sztuce *Anioł zstąpił do Babilonu* Dürrenmatta w reż. Konrada Swinarskiego (Teatr Dramatyczny w Warszawie, 1961), Porfirio w *Zbrodni i karze* Dostojewskiego (Teatr na Woli w Warszawie), Pastora Mandersa w *Upiorach* Ibsena w reż. Macieja Prusa (Teatr Współczesny w Warszawie), doktora Ranka w *Norze* Ibsena (Teatr na Woli w Warszawie), rolę w *Sonacie jesiennej* Bergmana (Teatr „Prezentacja” w Warszawie), Chopina w *Lecie* w *Nohant* Iwaszkiewicza oraz w Teatrze Dramatycznym w Warszawie – Kreona w *Królu Edypie* Sofoklesa, Richarda Eglu w sztuce *Frank V* Dürrenmatta w reż. Konrad Swinarski (1962), Bentlera-Newtona w *Fizykach* Dürrenmatta w reż. Ludwika Rene (1963), Poetę w *Śmierci porucznika* Mrożka w reż. Aleksandra Bardiniego (1963), Literata w *Letnikach* i Leoncea w *Leonce i Lena* Buchnera, a także w Teatrze Ateneum w Warszawie – Petersa w *Niemcach*, Jacka we *Wszystko w ogrodzie*, główną rolę we *Wspólniku* Dürrenmatta i w Teatrze Powszechnym w Warszawie – Philipeaux w *Sprawie Dantona* (Philippes w reżyserii Andrzeja Wajdy (1975), rolę w *Zdradzie* Pintera w reż. Zygmunta Hübnera, hrabiego Henryka w *Nie-boskiej komedii* Zygmunta Krasińskiego w reż. Lidii Zamkow, w *Odpocznij po biegu* Terleckiego (Teatr Powszechny w Warszawie, 1977). W czasach pracy na Wybrzeżu Fetting grywał na fortepianie i śpiewał piosenki Aznavoura i Weilla w klubie „Rudy

kot”. W latach 60. prowadził Radiowe Studio Piosenki Agnieszki Osieckiej i Jana Borkowskiego. Był obdarzonym pięknym głosem niezapomnianym odtwórcą licznych ról w Teatrze Polskiego Radia. Wystąpił w ponad 50 spektaklach Teatru Telewizji w dramatach współczesnych i klasycznych oraz komediach (m.in. *Stawka większa niż życie*, seria 2, odc. 2 – *Noc w szpitalu*, 1967; *Urząd Brezy*; Kurman w *Biografii* Maxa Frischa; socjalista Kalicki w *Popiele i diamentach*; Hudson w *Nie do obrony* Johna Osborne’a w reżyserii Jerzego Grucy; Karenin w *Żywym trupie*; Dziennikarz w *Gubernatorze* Warrena, Morwicz w *Wilkach w nocy*; Moskwa w *Wolpene* Ben Jonsona; Kesselmeier w *Matężniwie Antoniny* według *Buddenbrooków* Tomasza Manna, 1974; rola w *Ludach* z *zasadami* Jean-Paula Sartre’a; Kurt w *Play Strindberg* Dürrenmatta w reżyserii Zbigniewa Zakrzewskiego; *Wielki Fryderyk* Adolfa Nowaczyńskiego w reżyserii Józefa Grudy; *Odłot* Pruszyńskiego i Conrada, Roger w sztuce *Noc tysięczna druga* Norwida, *We se* Figara Beaumarchais w reż. Czesława Wołłejki, a także w Telewizyjnym Teatrze Sensacji (m.in. *Długie pożegnanie* Raymonda Chandlera w reżyserii Stefana Szałchtyczya, *Melissa* Durbridge’a). Śpiewał w kabarecie, występował w telewizyjnym cyklu *Śpiewający aktorzy*. Balladę *Nim wstanie dzień* wydano na płytach pocztówkowych, zrobiono też teledysk. Fetting nagrał także dużą płytę z balladami Bułata Okudźawy. Od lat 80. chorował na serce i został poddany poważnej operacji. W roku 1989 przeszedł na rentę. Od czasu do czasu grywał gościnnie w teatrze (ostatnia rola w sztuce *Letnicy* Gorkiego w reż. Pawła Wodzińskiego w warszawskim Teatrze Dramatycznym w 1993 roku) lub czytał powieści w radiu, ale najczęściej czas spędzał m.in. na spacerach po parku im. J. Piłsudskiego i okolicach Pola Mokotowskiego w Warszawie ze swoim ulubionym psem jankniem Faflem. W latach 1953-1982 był członkiem SPATiF-ZASP (w latach

1958-1960 był przewodniczącym Oddziału Gdańskiego). Otrzymał Krzyż Kawalerski OOP, Złoty Krzyż Zasługi, Medal 40-lecia Polski Ludowej, Złotą Odznakę Honorową „Za zasługi dla Warszawy”.  
**Filmografia:** 1953 – *Piątko z ulicy Barskiej*, reż. Aleksander Ford (Narrator – tylko głos); 1956 – *Nikodem Dygma*, reż. Jan Rybkowski (uczestnik balu); 1958 – *Wolne miasto*, reż. Stanisław Różewicz (Niemię fotografujący Plichtę); 1959 – *Miejsce na ziemi*, reż. Stanisław Różewicz (złodziej); 1961 – *Samson*, reż. Andrzej Wajda (gość na przyjęciu u Lucyny); *Zaduski*, reż. Tadeusz Konwicki (Michał); 1963 – *Daleka jest droga*, reż. Bohdan Poręba (oficer); *Zbrodniarz i panna*, reż. Janusz Nasfeter (Kaplinski, porucznik MO z Komendy Głównej); 1964 – *Życie raz jeszcze*, reż. Janusz Morgenstern (dziennikarz Marek Rydz); *Rękopis znaleziony w Saragossie*, reż. Wojciech Jerzy Has (Aquilari, kawaler maltański); *Prawo i pięść*, reż. Jerzego Hoffmana i Edwarda Skórzewskiego, aktor tylko wykonuje w tym filmie balladę *Nim wstanie dzień*, słowa Agnieszka Osiecka, muz. Krzysztof Komeda; 1965 – *Głos ma prokurator*, reż. Włodzimierz Haupe (prokurator Andrzej Tabor); *Katastrofa*, reż. Sylwester Chęciński (inżynier Rowicki); *Lenin w Polsce*, reż. Siergiej Jutkiewicz, prod. Polska-ZSRR (Jakub Hanecki); *Popioły*, reż. Andrzej Wajda (Hubl – urzędnik austriacki w majątku Olbromskich); 1966 – *Cztery pancerni i pies*, serial, reż. Konrad Nałęcz, aktor tylko wykonuje w serialu *Balladę o pancernych*; 1967 – *Piękny był pogrzeb, ludzie płakali*, reż. Zbigniew Chmielewski, f. tv (Edward); *Stawka większa niż życie*, serial, reż. Andrzej Konie, odc. 4 – *Cafe Rose* (Grek Christopoulos); 1967 – *Mazur kajdaniarski*, real. Andrzej Szczypiel, f. dok. (lektor); 1968 – *Bariony dźwięku*, reż. Zbigniew Kuźmiński, f. tv (reporter); *Otello z M-2*, reż. Julian Dziedzina, f. tv (głos czytającego słuchowisko Jędrzeja Malarczuka „Weźśniej niż za późno”); 1969 – *Ostatni świadek*, reż. Jan Batory (Klaus

Goltz), *Znicz olimpijski*, reż. Lech Lenartowicz (szef Gestapo w Zakopanem); **1970** – *Doktor Ewa*, serial tv, reż. Henryk Kluba odc. 3 – *Prawo do życia*, odc. 7 – *Stawka o życie* (doktor Mikulski); *Lokis*, reż. Janusz Majewski (prof. Wittembach); *Pogoń za Adamem*, reż. Jerzy Zarzycki (francuski krytyk filmowy Bouvin); **1971** – *Brylanty pani Zuzy*, reż. Paweł Komorowski (Krzysztof, szef szajki przemysłowców), *Jak daleko stąd, jak blisko*, reż. Tadeusz Konwicki (Szymon), *Podróż za jeden uśmiech*, serial tv, reż. Stanisław Jędryka, odc. 7 – *Pozegnanie z Dudusiem* (profesor); *Zagłada czy nadzieja*, real. Jerzy Kaden, f. dok. (lektor); **1972** – *Podróż za jeden uśmiech*, film kinowy, reż. Stanisław Jędryka (profesor), *Die Elixiere des Teufels/Elixiry dabla (Diabelskie eliksiry)*, reż. Ralf Kirsten, prod. NRD-CSRS (sędzia); **1973** – *Czarne chmury*, serial tv, 9 odc., reż. Andrzej Konie (margrabia Karol von Ansbach), *Śledztwo*, reż. Marek Piestrak, f. tv (Sheppard, inspektor Scotland Yardu), *W pustyni i w puszczy*, f. kinowy i serial tv, reż. Władysław Ślesicki (Mr. Rawlison), *Wielka miłość Balzaka*, serial tv, reż. Wojciech Solarz, prod. Polska-Francja, odc. – *Contessa*, odc. 4 – *Komedia ludzka* (książę Alfred von Schonburg), *Zaśrodek i medycyna*, reż. Janusz Majewski (docent Willi von Fuchs); **1974** – *Gniazdo*, reż. Jan Rybkowski (Strachkwas, syn Bolesława Okrutnego), *Najważniejszy dzień życia*, cykl tv, odc. *Uszczelka*, reż. Andrzej Konie (dyrektor naczelny), *Zaczarowane podwórko*, reż. Maria Kaniewska (5 ról: Jean Pierre Blanchard, docent, profesor szkoły rycerskiej, woźnica pań, nauczyciel Zygmunta III Wazy), aktor wykonuje w filmie *Piosenkę o rurze i Piosenkę o Ambrozji*; **1976** – *07 zgłoś się*, serial tv, seria I, reż. Krzysztof Szmaglison, odc. 1 – *Major opóźnia akcję* („Inżynier”), *Daleko od szosy*, serial tv, reż. Z. Chmielewski, odc. 6 – *Egzamin* (dyrektor departamentu w Ministerstwie Oświaty); **1977** – *Pasja*, reż. Stanisław Różewicz (Zajączkowski), *Sprawa Gorgonowej*, reż. Janusz

Majewski (inspektor Piątkiewicz), *Śmierć prezydenta*, reż. Jerzy Kawalerowicz (gen. Józef Haller), *Tańczący jastrząb*, reż. Grzegorz Królikiewicz (przedstawiciel ministerstwa), *Sztucer*, reż. Mieczysław Lewandowski, f. kr. m. (Ojciec); **1978** – *Polskie bitwy*, cykl tv fabularyzowanych f. dok., reż. Lucyna Smolińska, Mieczysław Sroka, odc. *Samosierra – 1808 rok* (Wojciech Kossak), *Test pilota Pirxa*, reż. Marek Piestrak, prod. Polska-ZSRR (prokurator), *Życie na gorąco*, serial tv, reż. Andrzej Konie, odc. 1 – *Budapeszt* (bankier Otto Ildmann); **1979** – *Ojciec królowej*, reż. Wojciech Solarz (hrabia Zierowski, ambasador Austrii), *Droga daleka przed nami*, reż. Władysław Ślesicki (ojciec Piotra i Wojtki); **1980** – *Dzień Wiśły*, reż. Tadeusz Kijański (profesor, ojciec Katarzyny), *Głosy*, reż. Janusz Kijowski, pr. 1982, (doktor Meller), *Królowa Bona*, serial tv, reż. Janusz Majewski, odc. 3, 4, 11 (Albrecht Hohenzollern, książę Prus), *Polonia Restituta*, reż. Bohdan Poręba (Dawid Lloyd George); *Wieczysty wrot*, real. Ignacy Szczepański, f. dok. (lektor cytatów literackich); **1984** – *Dzień czwarty*, reż. Ludmiła Niedbalska, f. tv (doktor), *Lato leśnych ludzi*, reż. Władysław Ślesicki, serial, odc. 5 – *Legenda* (cichociemny); **1986** – *Nad Niemnem*, reż. Zbigniew Kuźmiński, f. kinowy i serial tv (Darzecki, szwagier Benedykta Korczyńskiego); **1988** – *Akwę El Dorado*, reż. Andrzej Swat; *Mistrz i Małgorzata*, reż. Maciej Wojtyński, serial, odc. 2 – *Mistrz* (Strawiński); **1989** – *Gdańsk 39*, reż. Zbigniew Kuźmiński (radca Tadeusz Perkowski); **Nagrody: 1960** – I Nagroda za najlepszą kreację aktorską na II FTPP w Toruniu za rolę Joego w sztuce *Zabawa jak nigdy*; **1974** – Wyróżnienie aktorskie za rolę Philippedeux w *Sprawie Dantona* w reż. Andrzeja Wajdy na I OKT (Opole); Złoty Krzyż Zasługi; **1980** – Krzyż Kawalerski OOP.

**ZENON FILAR** (ur. 8 I 1922, Nowy Sącz; zm. 24 XII 2001, Katowice) – operator filmowy. W 1952 roku ukończył studia na Wydziale

Operatorским PWSF w Łodzi (dyplom 1956) **Filmografia: 1955** – *Sprawa pilota Maresza* (zdjęcia specjalne – operator zdjęć kombinowanych); **1958** – *Orzeł* (zdjęcia specjalne – kombinowane); **1959** – *Pociąg* (współpr. operatorska); *Tysiąc talarów* (współpr. operatorska); **1961** – *Bitwa o Kozi Dwór* (zdjęcia specjalne – trickowe); *Czas przeszedł* (współpr. operatorska); *Mileżące ślady* (zdjęcia specjalne – kombinowane); **1962** – *Czarne skrzydła* (współpr. operatorska); *Wielka, większa i największa* (operator kamery – zdjęcia kombinowane); **1963** – *Godzina pąsowej róży* (współpr. operatorska).

**WŁADYSŁAW FORBERT** (ur. 26 V 1915, Warszawa; zm. 7 II 2001, Kopenhaga) – operator i reżyser. Brat operatora Adolfa Forberta. W latach 1929-1931 przebywał w Australii i tam zetknął się z filmem. Po powrocie do Warszawy pracował w atelier foto-filmowym. Jako operator filmów dokumentalnych zadebiutował w 1935 roku. Od 1939 przebywał w ZSRR. W 1943 roku wstąpił do I Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki. Pracował w Czołówce Filmowej WP. Jako fotograf wojenny został wysłany na front z Armią Czerwoną. Brał udział w wyzwoleniu Berlina. Obserwował z kamerą proces norymberski. Był założycielem i współtwórcą Polskiej Kroniki Filmowej, z którą związany był głównie od jesieni 1944. W 1951 roku został operatorem filmów fabularnych w WFD. Wielokrotnie podróżował z kamerą do Wietnamu. W 1969 wyemigrował do Danii. W 1995 roku reżyserka i operatorka Katia Forbert Petersen nakręciła film pt. *Mam kamerę* – bardzo osobisty dokument o swoim ojcu Władysławie – polskim realizatorze filmowym żydowskiego pochodzenia, który po wielu wojaczach osiadł w Danii. Katia urodziła się w Polsce w 1949 roku. Ukończyła łódzką szkołę filmową. Zadebiutowała w Danii filmem *Polskie dziewczyny* w 1973 roku. Brała udział w realizacji ponad 60 filmów, m.in. dla ZDF i Canadian Film Board.

Jest laureatką Nagrody Duńskiego Stowarzyszenia Operatorów Filmowych (1992).

**Nagrody i odznaczenia dla Władysława Forberta:** 1950 – Nagroda Państwowa III stopnia „za zdjęcie do filmów dokumentalnych *List Górnika* i *Marchlewski* oraz za całokształt prac przy wydaniach PKF”; 1952 – Złoty Krzyż Zasługi; 1953 – Zespołowa Nagroda Państwowa III stopnia dla zespołu Polskiej Kroniki Filmowej „za dotychczasowe osiągnięcia filmowe”; 1959 – Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski.

**Filmografia – filmy fabularne:** 1951 – *Pierwsze dni*, f. fab. (zdj.); 1953 – *Trudna miłość*, f. fab. (zdj.); 1955 – *Godziny nadziei*, f. fab. (zdj.) – Nagroda Państwowa zespołowa II stopnia; 1956 – *Nikodem Dyzma*, f. fab. (zdj.); *Szkice węglem*, f. fab. (zdj.); 1958 – *Wolne miasto*, f. fab. (zdj.); 1959 – *Kamienne niebo*, f. fab. (zdj.); *Miejsce na ziemi*, f. fab. (zdj.); 1960 – *Szczęściarz Antoni*, f. fab. (zdj.); 1961 – *Wyrok*, f. fab. (zdj.); 1962 – *Głos z tamtego świata*, f. fab. (zdj.); 1963 – *Daleka jest droga*, f. fab. (zdj.); 1964 – *Przerwany lot*, f. fab. (zdj.); 1965 – *Sam pośród miasta*, f. fab. (zdj.); *Trzy kroki po ziemi*, f. fab. (zdj.) – Nagroda Ministra Kultury i Sztuki II stopnia; 1967 – *Dziadek do orzechów*, f. fab. (zdj.); 1971 – *Den Foerste Kredts/ The First Circle*, reż. Aleksander Ford, prod. Dania-Szwecja (zdj.); **filmy dokumentalne:** 1934 – *Świt, dzień i noc Palestyny*, prod. Leo Forbert, Henryk Boym, narrator Jakob Appenzlak (zdj.); 1944 – *Majdanek – cmentarzysko Europy* (zdj.); 1945 – *Budujemy Warszawę*, reż. Stanisław Urbanowicz (zdj.); *Bitwa o Kołobrzeg* (zdj.); *K.R.N. 1943-1945* (zdj.); *Na Zachód* (zdj.); *Rząd jedności narodowej przybył do Warszawy* (zdj.); *Swastyka i szubienica* (zdj.); *Testament Jaracza* (zdj.); 1946 – *600-lecie Bydgoszczy* (zdj.); *Budujemy Warszawę*, reż. Eugeniusz Cękalski (zdj.); *Na strąty trwałego pokoju* (zdj.); *Ostatni Parteitag w Norymberdze* (zdj.); *Pod sztandarem ZWM* (zdj.); *Sprawa najważniejsza* (zdj.); *Suita*

*warszawska* (zdj.); *W bratniej Jugosławii* (zdj.); *X sesja KRN* (zdj.); 1947 – *Festiwal zespołów świetlicowych* (zdj.); *Lody ruszyły* (zdj.); *Nasze porty* (zdj.); *Nasze Ziemie Zachodnie* (zdj.); *Recital Chopinowski w Dusznikach* (zdj.); *Rybacktwo morskie* (zdj.); *Święto morza* (zdj.); *Święto wolności i pracy* (zdj.); *Ulica Brzozowa* (zdj.); 1948 – *Akcja Narodów Zjednoczonych* (zdj.); *Żelazowa Wola*, reż. Eugeniusz Cękalski (zdj.); 1949 – *Delegacja rządu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w Rumunii* (zdj.); *III Zjazd Samopomocy Chłopskiej* (zdj.); *List górnika* (zdj.); *Marszałek Rokossowski – Ministrem Obrony Narodowej* (zdj.); *Poemat o Stalinie* (zdj.); *Radzieccy artyści Polsce* (zdj.); *Zjednoczenie Stronictw Ludowych* (zdj.); 1950 – *Julian Marchlewski* (zdj.); *Pokój zwycięży* (zdj.); 1951 – *Komuna Paryska* (zdj.); *Maj – pracy, walki i pokoju* (zdj.); *Plon pokoju* (zdj.); *Pokój zdobędzie świat* (zdj.); *Prezydent Bierut w NRD* (zdj.); 1952 – *1 maj w Warszawie 1952* (zdj.); *I wsze posiedzenie Sejmu PRL* (zdj.); *Konkurs im. Wieniawskiego* (scen.); *Ślubujemy* (zdj.); *Zaorane miedze* (zdj.); 1953 – *Chłopska droga* (zdj.); *Dokumenty zdrady* (zdj.); *W obronie pokoju*, reż. Maksymilian Wrocławski (zdj.); 1955 *Bambus, mój brat*, reż. Helena Lemańska, Władysław Forbert; scen. Aleksander Kobzdej, prod. WFD, f. dok. (zdj.); *Rozprawa* (reż., zdj.); 1956 – *Anghor* (zdj.); *Bolesław Bierut nie żyje* (zdj.); *Listy z Wietnamu* (zdj.); *Szlembark* (zdj.); 1957 – *Żywe kamienie* (zdj.); 1958 – *Kantyczka z drewna* (zdj.); *Na ziemi ojczystej* (reż., zdj.); 1959 – *Andrzej Hiolski koncert telewizyjny* (reż., zdj.); *Jadwiga Prolińska koncert telewizyjny* (reż., zdj.); *Janina Baster i Janusz Dolny koncert telewizyjny* (reż., zdj.); *Olga Sawicka i Bogdan Bulder koncert telewizyjny* (reż., zdj.); *Regina Smendzińska koncert telewizyjny* (reż., zdj.); *Sława Przybylska koncert telewizyjny* (reż., zdj.); *Wanda Witkomirska koncert telewizyjny* (reż., zdj.); 1960 – *Życie artysty* (reż., zdj.); 1961 – *Chwila tańca*

(real., zdj.); *Gdańsk po 16-tu latach* (reż., zdj.); 1962 – *Jasny dzień wolności* (real., scen., zdj.); *Piegowaty dzień* (zdj.); 1963 – *Dożynki* (reż., zdj.); *Problem nr 1* (reż., scen., zdj.); 1964 – *K.R.I.* (reż., scen., kier. prod.); 1965 – *Huta Warszawa* (reż., zdj.); *Kuchenki gazowe* (reż., zdj.); 1966 – *Dwa dni w Pekinie* (zdj.); *Kara cięższa niż kara* (reż., zdj.); *Uwaga, uwaga nadchodzi* (zdj.); *Wczoraj i dziś miast dolnośląskich* (reż.); *Wrocławski eksperyment* (real.); 1967 – *Eldom* (zdj.); *Jego piosenki* (zdj.); *Jej teatr* (real.); *Tajemnica dziwczynny* (zdj.); *Triole* (zdj.); 1968 – *273 dni poniżej zera*, reż. Jerzy Bossak, Władysław Forbert, scen. Janusz Rapnicki, prod. WFD, f. dok. (zdj.); *Krakowiak* (zdj.); *Krzyśtof Penderecki* (zdj.); *Long Live Hoch Vivat* (zdj.); *Ondraszkowe ostatki* (zdj.); *Taniec pasterski* (zdj.); *Wiex w tajdze* (zdj.); 1969 – *Gdzie jest ich dom* (real., zdj.); *W Jakucji* (współpr., zdj.); 1970 – *Jeg Vil Bo I Danmark*, f. dok., 13 min, producent: Laterna Film A/S med stitte fra Kortfilmrudet (reż., scen.); 1995 – *Mand med kamera/Mann mit Kamera/Man with Camera*, reż. Katia Forbert Petersen; scen. Katia Forbert Petersen, Władysław Forbert; zdj. Katia Forbert Petersen; mont. Annette Mari Olsen; muz. Fryderyk Chopin; prod. Dania (Statens Filmcentral, TV2/Danmark, Sfinx Film/TV); 57 min., Betacam SP; kolor i cz.-b.

**TEODOR GENDERA** (ur. 19 IV 1925, Poznań; zm. 13 IV 2001, Warszawa) – aktor scen poznańskich i warszawskich. Uczęszczał do Studia Baletowego Stanisławy Selmówny w Poznaniu, a od 1946 roku do Studia Dramatycznego kierowanego przez Stanisławę Wysoczką i Nunę Młodziejewską. W tym czasie statystował w przedstawieniach Teatru Nowego. W 1946 roku powołano go do służby wojskowej do Warszawy, gdzie zaczął chodzić na zajęcia prowadzone przez Janusza Strachockiego i Aleksandra Zelwerowicza. W 1948 roku ukończył studia w PWSA w Warszawie i wrócił do Poznania. Został zaan-

gażowany do Teatru Polskiego. Na scenie zadebiutował 12 XII 1948. Po roku przyjechał do Warszawy. Pracował w Teatrze Powszechnym (1949-1958), Dramatycznym (1958-1960), Ateneum (1960-1962). W 1962 roku wyjechał do teatru rzeszowskiego. Od 1963 roku do emerytury był aktorem warszawskiego Teatru Polskiego. Role w **Teatrze Telewizji**: 1967 – *Stawka większa niż życie*, odc. 4 – *E-19 działa*; 1978 – *Noc listopadowa* (generał Nowicki); 1993 – *Amadeusz* (Kucharz); 1994 – *Kordian*; *Nikt mnie nie zna* (Urzędnik); 1999 – *Republika marzeń* (Kupiec II); 2000 – *Historie zakulisowe* (Bufetowy). W filmach grywał charakterystyczne epizody. **Odniesienia**: 1955 – Medal 10-lecia, 1988 – Odniesienie Zasłużony dla Teatru Polskiego w Warszawie. **Filmografia**: 1955 – *Zaczarowany rower* (Zenon Wzorkiewicz); 1961 – *Dwaj panowie „N”*; 1962 – *Wielka, większa i największa* (kapitan samolotu); 1964 – *Pienienka z okienka* (Guldenstern); 1966 – *Bicz boży* (aktywista); 1968 – *Hasło „Korn”*; 1970 – *Epilog norymberski*; *Gniwko, syn rybaka*, serial tv, odc. 3 – *Spisek*; *Pierścień księżnej Anny*; *Różaniec z granatów* (żołnierz hiszpański); *Wakacje z duchami*, serial tv, odc. 2 – *Akcja „Stary kałosz”*, odc. 7 – *Strachy na Łachy* (major MO); *Zapalniczka* (niemiecki policjant); 1971 – *Agent nr 1* (oficer w sztabie brytyjskim); *Bolesław Śmiały*; *Nie lubię poniedziałku* (mężczyzna pchający samochód z Włochem); *Złote koło* (technik fotograficzny); 1973 – *Janosik*, serial tv, odc. 5 – *Tańczowali zbójnicy*, odc. 9 – *Pobór*, odc. 10 – *Wszyscy za jednego*, odc. 13 – *Zdrada* (szlachcic); *Wielka miłość Balzaka*, serial tv, odc. 1 – *Nadzieje i upokorzenia*, odc. 4 – *Komedia ludzka* (komornik); 1974 – *Gniazdo* (rycerz Odolana); *Ziemia obiecana* (Endelman); 1975 – *Noce i dnie* (chłop w Serbinowie); 07 *zgłoś się*, serial tv, odc. 2 – *Wisior* (milicjant); 1976 – *Bezkresne łąki* (kierownik działu); *Polskie drogi*, serial tv, odc. 5 – *Lekcja geografii* (gestapowiec); *Lalka*, film i serial tv (1977), odc. 2 – *Pamiętnik starego subiekta* (Hop-

fer, właściciel winiarni); 1977 – *Noce i dnie*, serial tv, odc. 10 – *Rodziny się uinieramy, a życia wciąż wystarcza* (chłop w Serbinowie); *Sprawa Gorgonowej* (sędzia Łyczkowski); *Śmierć prezydenta* (minister Marian Kościółkowski); 1978 – *Bez znieczulenia* (sędzia); *Sto koni do stu brzegów* (Anglik); 1979 – *Aria dla atlety* (redaktor); *Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy*, serial tv, odc. 1 – *Pułkownik cesarza*; *Ojciec królowej*; 1980 – *Królowa Bona*, serial tv, odc. 6 (Zborowski); 1981 – *Jan Serce*, serial tv, odc. 3 – *Mgielka* (milicjant); 1981 – *Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy*, serial tv, odc. 2 – *Lancet i plug*, odc. 13 – *Zręczystwo bez wodzów*; *Okolice spokojnego morza* (mechanik Marczak); *Wojna światów – następne stulecie* (adwokat); *Popielec*, serial tv, odc. 5 – *Herod*; 1983 – *Alternatywy 4*, serial tv, odc. 8 – *Wesele* (gość na weselu); *Planeta Krawiec* (portier w Radzie Narodowej); *Wierna rzeka* (chłop); 1984 – *Baryton*; *Siedem żyćzeń*, serial tv, odc. 7 – *Senemedar* (mężczyzna w kolejce WKD); 1985 – *Siekierzeada* (kierowca autobusu); 1986 – *Zmiennicy*, serial tv, odc. 1 – *Ceny umowne* (kolejarz); 1987 – *Komediantka*, serial tv (aktor); *Rajski ptak*; *Rzeka kłamstw*, serial tv, odc. 4, 6, 7 (Komandera); 1988 – *Oszolomienie* (Niemiec); 1989 – *Kapitał, czyli jak zrobić pieniądze w Polsce...* (Mieczysław Chyła); *Modrzejewska*, serial tv, odc. 4 – *Tworzenie siebie* (nabywca portmonetki na kweście); *Sceny nocne*; 1990 – *Jan Kiliński* (ksiądz); *Superwizja*; 1992 – *Psy* (człowiek „Rewizora”); 1994 – *Panna z mokrą głową*, serial tv, odc. 3 – *Ostatnia walka Don Kichota*, odc. 4 – *Na przekór losowi*, odc. 6 – *Od pierwszego spojrzenia* (sąsiad Borowskich); 1999 – *Miodowe lata*, serial tv-sitcom, odc. 17 – *Pieskie życie* (pracownik schroniska); 2000 – *Miasteczko*, serial tv (2000-2001).

**JERZY GIERAŁTOWSKI** (ur. 18 II 1931, Lublin; zm. 19 VIII 2001, Warszawa; pochowany na Cmentarzu Północnym) – pisarz, scenarzysta. Ukończył studia fel-

cerskie. W czasie wojny był członkiem Szarych Szeregów, w latach 1951-1954 służył w Marynarce Wojennej. Był laureatem m. in. Nagrody im. Kościelskich. **Filmografia**: 1977 – *Ostatnie okrążenie* (dialogi); 1980 – *Wyrok śmierci* (autor pierwowzoru *Wakacje kata*); 1981 – 07 *zgłoś się*, serial tv, odc. *Grobowiec rodziny von Rausch* (autor opowiadania – pierwowzoru); 1982 – *Karczma na bagnach* (scen.); *Wilczyca* (scen., dialogi); 1985 – *Opowieści niesamowite*, nowela *Problem profesora Czelawy* (dialogi); 1986 – *Pogrzeb Iwa* (scen., dialogi); 1987 – *Cyrk odjeżdża* (scen., dialogi).

**MIECZYSLAW GÓRKIEWICZ** (ur. 7 I 1925, Kraków; zm. 13 III 2001, Kraków) – aktor. W kwietniu 1945 roku zaczął uczęszczać na zajęcia do krakowskiej Szkoły Dramatycznej. Rok później wyjechał z Iwo Gallem do Gdyni, gdzie został słuchaczem Studia Dramatycznego przy Teatrze Wybrzeże. W 1948 roku ukończył studia na Wydziale Aktorskim PSD (obecnie PWST) w Krakowie, i wrócił na jeszcze jeden sezon do Gdańska. W teatrze zadebiutował jako reżyser 27 IX 1953. Był aktorem Teatru Wojska Polskiego w Łodzi (1949-1950), Teatru Ateneum w Warszawie (1950-1952), Teatru im. Osterwy w Lublinie (1952-1953), Teatru im. Jaracza w Olsztynie (1953-1954), Teatru Ziemi Opolskiej (1954-1956), Teatru im. Słowackiego (1956-1961) i Teatru Starogo w Krakowie (1961-1963). W 1960 roku ukończył studia na Wydziale Reżyserii PWST w Krakowie. W latach 1963-1967 był dyrektorem Teatru Polskiego w Bielsku-Białej, w sezonie 1963/64 kierował także tamtejszym Teatrem Banialuka. Od 1967 roku prowadził Teatr Śląski w Katowicach. Cztery sezony później objął na lat siedem Teatr Bagatela w Krakowie. **Filmografia**: 1973 – *Hubal*; 1975 – *Trzecia granica*, serial tv, odc. 1 – *Zbójnicka droga* (żołnierz słowacki); 1977 – *Wolna sobota* (turysta); 1982 – *Zmartwychwstanie Jana Wióro*; 1988 – *Rodzina Kanderów*,

serial tv, odc. 6 – *Dzień do namysłu*. Rok 1955.

**KRZYSZTOF GRUBER** (zm. 6 XII 2001) – reżyser. W 1973 roku ukończył studia na Wydziale Reżyserii Filmowej WGiK w Moskwie i ponad 10 lat terminował u innych reżyserów. Przez pierwsze 4 lata u Jerzego Antczaka na planie *Nocy i dni*, zaczynając od praktykanta, a kończąc jako II reżyser z pierwszą kategorią. Potem pracował jako II reżyser z Janem Łomnickim, Wandą Jakubowską, Jerzym Gruzą i Stanisławem Bareją. Jako samodzielny reżyser debiutował w 1983 roku filmem telewizyjnym *Fachowiec*. Była to adaptacja powieści Berenta. W 1985 roku wyreżyserował *Ożenek* Gogola w Teatrze Dramatycznym im. Jerzego Szaniawskiego w Płocku. 1986 roku otrzymał Złotą Pragę – Grand Prix XXIII Międzynarodowego Festiwalu Telewizyjnego w Pradze za film tv z 1985 roku pt. *Greta*. Film ten był pokazywany na II Światowym Festiwalu Filmów Telewizyjnych w Japonii. Na FPFF Gdańsk-Gdynia 1987 Gruber otrzymał nagrodę za reżyserię filmu *Sala nr 6*. W 1988 roku dostał Nagrodę Przewodniczącego Komitetu ds. Radia i Telewizji za filmy *Greta* i *Wcześniej urodzony*.

**Filmografia:** 1975 – *Noce i dnie*, reż. Jerzy Antczak (współpr. reż.); 1976 – *Ocalić miasto*, reż. Jan Łomnicki (II reż.); 1977 – *Noce i dnie*, serial tv, reż. Jerzy Antczak (współpr. reż. i rola aktorska); 1978 – *Biały mazur*, reż. Wanda Jakubowska (współpr. reż.); 1979 – *Elegia*, reż. Paweł Komorowski (współpr. reż.); 1980 – *Alice*, reż. Jerzy Gruza, Jacek Bromski, prod. Polska-Belgia, Wlk. Brytania (współpr. reż.); 1981 – *Fik-Mik*, reż. Marek Nowicki, f. tv (współpr. reż.); 1982 – *Kłameczucha*, reż. Anna Sokółowska (współpr. reż.); 1983 – *Konopielka*, reż. Witold Leszczyński (współpr. reż.); 1983 – *Ślepy bokser*, reż. Marek Nowicki, f. tv (współpr. reż.); 1983 – *Alternatywy 4*, reż. Stanisław Bareja (współpr. reż. i rola aktorska), *Fachowiec*, f. tv (reż.), *Widziadło*, reż. Marek Nowicki (współpr. reż.); 1984 – *Rok spo-*

*kojnego słońca*, reż. Krzysztof Zanussi (współpr. reż.); 1985 – *Greta* (reż.) – „Złota Praga” – Grand Prix XXIII Międzynarodowego Festiwalu Telewizyjnego w Pradze (1986), Nagroda Przewodniczącego Komitetu ds. Radia i Telewizji (1988), *Pan W.* (reż.); 1986 – *Wcześniej urodzony*, f. tv (reż.) – Nagroda Przewodniczącego Komitetu ds. Radia i Telewizji (1988); 1987 – *Sala nr 6* (reż.) – Nagroda za reżyserię na FPFF Gdańsk-Gdynia 1987; 1988 – *Królewskie sny*, serial tv, odc. 1 (rola aktorska); 1990 – *Kamienna tajemnica* (reż., scen.); 1992 – *Aby do świtu*, serial, odc. 1 – 18 (reż., II reż.), *Wszystko, co najważniejsze*, reż. Robert Gliński (współpr. reż.); 1993 – *Żywczo człowieka rozbrojonego* (reż.); 1995 – *Sukces*, serial tv (reż.); 1997 – *Klan*, serial tv (reż.; rola Kmity – trenera drużyny piłkarskiej szkolącego Michała), *Łódź Wierszynina*, reż. Andrzej Domański (rola handlarza); 2000 – *Miasteczko*, serial tv, odc. 33, 34 (reż.); 2001 – *Miasteczko*, serial tv, odc. 35-40, 42-61 (reż.).

**TADEUSZ JASTRZĘBOWSKI** (ur. 10 I 1920, Ciechanów; zm. 14 IV 2001, Warszawa; pochowany na Cmentarzu Powązkowskim d. Wojskowym) – aktor. Ojciec aktorki Ewy Jastrzębowskiej. W 1938 roku ukończył studia w Instytucie Teatralnym „Reduta” w Warszawie pod kierunkiem Juliusza Osterwy. W teatrze zadebiutował I III 1938 roku rolą Alecybiadesa w *Obronie Ksantypy*. Niemal całe aktorskie życie związał z jedną sceną – Teatrem Polskim w Warszawie, w którym rozpoczynał pracę jeszcze w ostatnim przedwojennym sezonie. Podczas okupacji hitlerowskiej był członkiem Armii Krajowej, działał w ruchu oporu na Zamojszczyźnie. W listopadzie 1944 roku z Teatrem Wojska Polskiego odhalił wędrowkę z Lublina przez Kraków, Katowice do Łodzi. W 1945 roku wrócił do Teatru Polskiego. W latach 1949-1951 zorganizował pierwszy Państwowy Teatr Objazdowy „Artos” z siedzibą w Warszawie i był jego dyrektorem i kierownikiem artystycznym. Do SPATIF-ZASP-u wstą-

pił w 1938 roku (był sekretarzem Zarządu Głównego w latach 1948-1950). Do ZASP-u wstąpił w 1983 roku i był wiceprezesa w latach 1983-1985 i prezesem Zarządu Głównego w latach 1985-1988, od 1985 roku był członkiem zasłużonym, a od 1996 roku przewodniczył Kapitułce Członków Zasłużonych. Był członkiem PZPR (1964-1990) i Narodowej Rady Kultury (1986-1990). Zagrał m.in. Gustawa w *Słubach panieńskich*, poetę w sztuce *Odludki i poeta*, adwokata Lickiego w sztuce *Majątek albo imię*, hrabiego I Hunyady w *Bóg, cesarz i chłop*, Mołczalina w *Mądremu biada*, generała Bergoína w *Uczniu diabła*, Faraona w *Żywocie Józefa*.

**Odnaczenia i nagrody:** 1955 – Medal 10-lecia; 1966 – Odnaczenie Zasłużony Działacz Kultury; 1970 – Nagroda miasta stołecznego Warszawy; Złoty Krzyż Zasługi; 1976 – Krzyż Kawalerski OOP; Odnaczenie Zasłużony dla Teatru Polskiego w Warszawie; 1984 – Krzyż Oficerski OOP; Złota Odznaka za zasługi dla Warszawy; 1985 – Brązowy Medal za Zasługi Obronności Kraju; Medal 40-lecia; 1987 – Krzyż Partyzancki; 1988 – Krzyż Komandorski OOP; 1995 – Krzyż Armii Krajowej; Odznaka weterana walk o niepodległość Polski.

**Filmografia:** 1961 – *Kwiecień*; 1963 – *Przygoda noworoczna* (mąż czekający na nagą żonę); *Smarkula*; 1964 – *Panienka z okienka* (Freimuth, burmistrz Gdańska); 1966 – *Bicz Boży* (aktywista); *Ktośkolwiek wie...*; 1970 – *Pierścień księżnej Anny*; 1971 – *Bolesław Śmiały: Jak daleko stąd, jak blisko* (pijący wódkę z Szymonem); 1974 – *Gniazdo*; 1975 – *Kazimierz Wielki*; *Opadły liście z drzew* (zandarm); *Skazy* (rzeczoznawca); 1976 – *Daleko od szosy*, serial tv, odc. 5 – *Pod prąd*, odc. 7 – *We dwoje* (dyrektor Technikum Samochodowego); *Polskie drogi*, serial tv, odc. 6 – *Rocznica* (Grolnitz, oficer niemiecki handlujący z Kurasiem); *Smuga cienia*; *Zakłady dwór*, serial tv, odc. 3 – *W siedzibie upiora*, odc. 6 – *Va Banque*; 1977 – *Noce i dnie*, serial tv, odc. 12 – *A potem nastąpi noc*; 1978 – *Romans*

**Teresy Hennert** (inżynier Sasin): *Układ krążenia*, serial tv, odc. 3 – *Proszę czekać: Życie na gorąco*, serial tv, odc. 7 – *Wiedeń* (oficer polskiego wywiadu, przyjaciel Majewskiego); **1979** – *Porwanie „Savoi”* (Welt); **1980** – *Dom*, serial tv, (1980 – 2000), odc. 3 – *W koczach naszych dziewcząt będą białe*; **1981** – *07 zgłoś się*, seria tv, odc. 10 – *Grobowiec rodziny von Rausch* (pilot); *Debiutantka* (technik); *Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy*, serial tv, odc. 3 – *Nowa broń szwoleżerów*; **1983** – *Alternatywy 4*, serial tv, odc. 8 – *Wesele* (mężczyzna u Furmana w sprawie zamiany mieszkania); *Dom świętego Kazimierza* (kapitan Gradowski); **1984** – *Ceremonia pogrzebowa* (uczestnik pogrzebu profesora Tamowskiego).

**JERZY KASPRZYCKI** (ur. 19 XII 1930, Warszawa; zm. 9 I 2001, Warszawa; pochowany na cmentarzu w Pyrach) – dziennikarz, warszawianista. Absolwent Wydziału Historycznego UW (1960). Współpracował ze „Słowem Polskim” (1947-1949), a od 1950 z „Życiem Warszawy”. Od 1966 publikował na łamach „Życia Warszawy” cotygodniowe felietony „Warszawskie pożegnania”. W latach 1969-1971 był korespondentem „Życia Warszawy” w Paryżu i Brukseli. W latach 1957-1988 pisał komentarze dla Polskiej Kroniki Filmowej. Autor wielu książek o Warszawie, m.in. *Pożegnania warszawskie* t. I 1971 i t. 2 1982, *Widziane z Brukseli* 1974, *Osobliwości warszawskie* 1979, *Warszawa nieznana* 1981, *Żyć w Warszawie* 1988, *Warszawa sprzed lat* 1988. Był członkiem SPD (1951-1982), od 1982 roku SD RP (do 1990 SD PRL), członkiem ZWM (1946-1948), ZMP (1948-1956), PZPR (1957-1989). **Odniesienia i nagroda:** – Nagroda miasta stołecznego Warszawy (1978), Krzyż Oficerski i Kawalerski OOP. **Filmografia:** **1985** – *Dziewczęta z Nowolipiek* (konsultant do spraw warszawskich); *Rajska jabłoni* (konsultacja).

**ROMAN KOLSKI** (zm. 14 I 2001) – montażysta. Ojciec reżyse-

ra Jana Jakuba Kolskiego i montażyści Ewy Pakulskiej. **Filmografia:** **1956** – *Zimowy zmierzch* (współpr. mont.); **1958** – *Dwoje z wielkiej rzeki* (współpr. mont.); *Rancho Texas* (współpr. mont.); **1960** – *Szczęściarz Antoni* (mont.); **1961** – *Dwajpanowie „N”* (mont.); **1963** – *Ubranie prawie nowe* (mont.); **1965** – *Wojna domowa* (mont., odcinki 8-9, 13-14); *Wyspa Złoczyńców* (mont.); **1966** – *Cztery pancerni i pies* (mont.); **1967** – *Długa noc* (mont.); *Stawka większa niż życie*, serial tv, odc. 1 – *Wiem kim jesteś*, odc. 8 – *Wielka wyspa* (mont.); **1968** – *Stawka większa niż życie*, serial tv, odc. 3 – *Ścisłe tajne*, odc. 6 – *Żelazny Krzyż*, odc. 7 – *Podwójny Nelson*, odc. 9 – *Genialny plan pułkownika Krafta*, odc. 13 – *Bez instrukcji*, odc. 16 – *Akcja „Liść dębu”* (mont.); **1970** – *Góry o zmierzchu* (mont.); **1971** – *Kardiogram* (mont.); *Piąsma* (mont.); *Trąd* (mont.); *Zaraza* (mont.); **1972** – *Anatomia miłości* (mont.); *Fortuna* (mont.); *Jezioro osobliwości* (mont.); *Siedem czerwonych róż czyli Benek Kwiciarz o sobie i innych* (mont.); **1973** – *Godzina szczytu* (mont.); *Sekret* (dzw.); **1974** – *Godzina za godziną* (mont.); **1974** – *Najważniejszy dzień życia*, f. tv, nowela *Karuzela*, *Katastrofa* (mont.); *Urodziny Matyldy* (mont.); **1975** – *Mniejszy szuka dużego* (mont.); *Strach* (mont.); **1976** – *A jeśli będzie jesień...* (mont.); *Krótką podróż* (mont.); *Sytuacje rodzinne*, seria tv, nowela – *Niedzielne dzieci* (mont.); *Zanim nadejdzie dzień* (mont.); *Znaki szczególne* (mont.); *Zofia* (mont.); **1977** – *Królowa pszczoł* (mont.); *Zakręt* (mont.); **1978** – *Azyl* (mont.); *Test pilota Pirxa* (mont.); **1979** – *Ród Gąsieniców* (mont.); *Wolne chwile* (mont.); *Wściekły* (mont.); *Cóż ty za pani* (mont.); **1980** – *Sytuacje rodzinne*, seria tv, nowela – *Zajęcia dydaktyczne* (mont.); **1981** – *Kobieta samotna* (mont.); *Książę* (mont.); *Rdza* (mont.); **1982** – *Jeśli się odnajdziemy* (mont.); *Przeklęta ziemia* (mont.); *Wyjście awaryjne* (mont.); **1983** – *Nadзор* (mont.); *Piętno* (mont.); **1985** – *Och, Karol*

(mont.); **1986** – *Głód serca* (mont.); **1988** – *Kogel-mogel* (mont.); **1992** – *Pograbek* (mont.).

**MARCIN KOŁODYŃSKI** (ur. 17 IV 1980; zm. I II 2001; Zakopane; zginął tragicznie w wypadku narciarskim) – aktor i dziennikarz telewizyjny. Przez 10 lat występował w programie „5-10-15”, następnie prowadził „Rower Błężeja”, „Telewizyjną Listę Przebojów”, a w TVN magazyn dla internautów Tenbit”. Rola w *Teatrze Telewizji*: **1997** – *Szara róża* (Krzysztof); **1998** – *Usta Micka Jaggera* (Bartek); **2000** – *Siedemnastolatek*. Zagrał też w spektaklu tv dla młodzieży *Chłopcy z Placu Broni*. Był studentem Wydziału Dziennikarstwa na Uniwersytecie Warszawskim. W 2001 ustanowiono nagrodę jego imienia przyznaną w rocznicę urodzin (17 kwietnia). W 2001 roku Agnieszka Żmijewska i Cyprian Ziąbski zrealizowali dla Programu 1 TVP film poświęcony młodemu aktorowi i dziennikarzowi pt. *Jak orzeł*. **Filmografia:** **1997** – *Sara*; **1999** – *Na dobre i złe*, serial, odc. 11 – *Zmowa milczenia* (kolega), *Rodzina zastępcza*, serial, odc. 11 – *Sztuka kłamstwa*, odc. 22 – *Kurs dla biznesmenów* (Darek); **2000** – *Chłopaki nie płaczą* (Serfer), *Rodzina zastępcza*, serial, odc. 35 – *Duch w piwnicy*, odc. 40 – *Rodzina tajemnica*, odc. 43 – *Wierność i geografia*, odc. 46 – *Powołanie*, odc. 49 – *Wolny dzień*, odc. 56 – *Ciotka Adela*, odc. 58 – *Prawo jazdy*, odc. 61 – *Radosne urodziny*, reż. Agnieszka Dudzińska (Darek); **2001** – *M jak miłość*, serial, odc. 15 (kolega Pawła Zduńskiego), *Rodzina zastępcza*, serial, odc. 70 – *Kwestia dojrzałości*, reż. Anna Halaćńska, odc. 72 – *Rodzina terapia*, reż. Wojciech Nowak (Darek); *Jak orzeł*, real. Agnieszka Żmijewska, Cyprian Ziąbski, prod. Telewizja Polska Program I (Agencja Publicystyki i Edukacji); f. dok., 15 min (bohater filmu dok.).

**MIKOŁAJ KOMPAN-ALTMAN**, Tadeusz Altman, Mikołaj Kompan, Tadeusz Altman-Kompan (zm. 3 VI 2001, Łódź; pochowany

na cmentarzu prawosławnym na Dołach) – realizator dźwięku. Zrealizował dźwięk do etiud szkolnych PWSFTvT: 1950 – *Maria Rzecka*; *Światowy Zjazd Związków Zawodowych*; 1951 – *Wieczór wspomnień*. Filmografia: 1950 – *Dwie brygady* (dżw.); 1951 – *Gromada* (dżw.); 1953 – *Celuloza* (dżw.); *Przygoda na Mariensztacie* (dżw.); 1954 – *Pod gwiazdą frygijską* (dżw.); 1957 – *Deszczowy lipiec* (współpr. dżw.); 1958 – *Orzeł* (dżw.); 1959 – *Pociąg* (współpr. dżw.); 1960 – *Do widzenia, do jutra* (dżw.); *Powrót* (dżw.); 1961 – *Czas przeszedł* (dżw.); *Historia żółtej ciżemki* (dżw.); *Samson* (współpr. dżw.); 1962 – *Czarne skrzydła* (dżw.); *O dwóch takich, co ukradli księżyc* (dżw.); 1963 – *Skapani w ogniu* (dżw.); *Zacne grzechy* (dżw.); 1964 – *Pięciu* (dżw.); 1965 – *Katastrofa* (dżw.); *Potem nastąpi cisza* (dżw.); *Walkower* (dżw.); 1966 – *Chudy i inni* (dżw.); 1967 – *Słońce wschodzi raz na dzień* (dżw.); 1968 – *Barieri dźwięku* (dżw.); *Hrabina Cosel* (dżw.); *Hrabina Cosel*, serial tv, (dżw.); *Kierunek Berlin* (dżw.); 1969 – *Ostatnie dni* (dżw.); *Znicz olimpijski* (dżw.); 1971 – *Niebieskie jak morze czarne* (dżw.); *Niedziela Burabasha* (dżw.); *Wiktoryna czyli czy pan pochodzi z Beauvais?* (dżw.); *Złote koło* (dżw.); 1972 – *Egzamin* (dżw.); *Na krawędzi* (dżw.); *Skrzydła* (dżw.); 1973 – *Ciemna rzeka* (dżw.); 1974 – *Koniec Babiego Łata* (dżw.); *Zwycięstwo* (dżw.); 1975 – *Czerwone i białe* (dżw.); *Rodzina* (dżw.); *W domu* (dżw.); 1976 – *Hasło* (dżw.); *Przepłyniesz rzekę* (dżw.); 1977 – *Gdzie woda czysta i trawa zielona* (dżw.); 1978 *Akwarele* (dżw.); *Romans Teresy Hennert* (dżw.); 1979 – *Paciorki jednego różańca* (dżw.); 1980 – *Polonia Restituta* (dżw.); 1981 – *Boldyn* (dżw.); 1984 – *Alabama* (dżw.); 1986 – *Złoty pociąg* (dżw.); 1988 – *Przeprawa* (dżw.); 1989 – *Nim słońce wejdzie*, f. dok. (dżw.).

**ZYGMUNT KOZIARSKI** (zm. 2 VIII 2001, Warszawa; pochowany na Cmentarzu Komunalnym Pół-

nocnym w Wólce Węglowej) – reżyser i scenarzysta głównie filmów dokumentalnych.

**Filmografia:** 1965 – *Warszawskie skrzydła* (real., scen.); 1966 – *Ćwiczebny rejs* (scen.); *Za wolność waszą i naszą* (real.) – Wyróżnienie Ministra Obrony Narodowej; 1967 – *Z kamerą w plecaku* (real., scen.); 1968 – *Harcerska akcja „Aurora”* (real., scen.); *Wietnamu dzień powszedni* (reż.); 1971 – *W słońcu* (reż.); *Żołnierz nieznany* (reż.); 1976 – *Tenis stołowy – ćwiczenia wstępne* (real.); *Tenis stołowy – wybrane elementy ćwiczeń zawodnika zaawansowanego* (real.); 1978 – *My z błękitnych szeregów OHP* (real., scen.); 1982 – *Chłop małopiśmienny* (współpr. real.); *Chłop niezależny* (współpr. real.); 1983 – *Euthanatos* (współpr. real.); *Moje rzeźby tańczą za mnie* (współpr. real.); 1988 – *Chłopski los – tryptyk filmowy* (współpr. real.); *Religie w Polsce* (reż., scen.); 1982 – *Smak czekolady*, f. fab. (współpr. prod.); 1988 – *Romeo i Julia z Saskiej Kępy*, f. fab. (współpr. reż., scen., dialogi).

**TADEUSZ KOZŁOWSKI** (16 VIII 1922, Warszawa; zm. 25 I 2001) – aktor i reżyser teatralny. Swoją drogę twórczą rozpoczął jako asystent reżysera w Teatrze Współczesnym w Warszawie w 1949 roku. Rok później wyjechał do Teatru im. Węgierki w Białymstoku, którego aktorem i reżyserem był przez pięć sezonów (debiut 27 VII 1950). W 1953 roku zdał eksternistyczny egzamin aktorski. W latach 1955-1959 był kierownikiem artystycznym Teatru Popularnego w Grudziądzu. W 1960 roku ukończył studia na Wydziale Reżyserii PWST w Warszawie. Kolejne sześć lat spędził jako aktor i reżyser toruńskiego Teatru im. Horzycy. W sezonie 1965/66 pracował w Teatrze im. Jaracza w Olsztynie. W latach 1966-1973 kierował Teatrem Dolnośląskim w Jeleniej Górze. Następnie był dyrektorem i kierownikiem artystycznym olsztyńskiego Teatru im. Jaracza (1973-1975). W roku 1975 wyjechał do Wrocławia, gdzie grał i reżyserował przez cze-

ry lata w Teatrze Polskim. Od 1979 roku pracował w białostockim Teatrze im. Węgierki do przejścia na emeryturę w 1989 roku. **Filmografia:** 1966 – *Cztery pancerni i pies*, serial tv, odc. 2 – *Radość i gorycz* (robotnik w fabryce); 1972 – *Gruhy*, serial tv, odc. 3 – *Tajemnica biblioteki*, odc. 4 – *Klucz*, odc. 5 – *Zasadzka*, odc. 6 – *Na tropie*, odc. 7 – *W podziemiach klasztoru*; 1979 – *Ród Gąsieniców*, serial tv, odc. 2 – *Poruszenie w Chocholowie*.

**IRENA KRASNOWIECKA** (ur. 15 IV 1923, Chełm Lubelski; zm. 29 X 2001, Warszawa; pochowana na Powązkowskim Cmentarzu Wojskowym) – aktorka. Uczęszczała na pensję sióstr Urszulanek w Lublinie. Maturę zdała we Łwowie w 1940 roku. W tym samym roku została deportowana w głąb ZSRR, pracowała jako robotnica w kolchozie. Kiedy opanowała język rosyjski, przeniesiono ją do biura w charakterze urzędniczki. Na wieść o tworzeniu się armii Wojska Polskiego zgłosiła się do niej jako ochotniczka i została wcielona do 1 Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki, z którą wydosłała się z Rosji. Została przydzielona do Teatru Frontowego, którym kierował jej późniejszy mąż, major Władysław Krasnowiecki. W 1943 roku z teatrem tym (który później przybrał nazwę Teatru Wojska Polskiego) przybyła do Lublina, gdzie w 1944 roku zagrała Haneczkę w pierwszej pojennej inscenizacji *Wesela* Wyspiańskiego (debiut teatralny 29 XI 1944). W 1945 roku aktorka urodziła syna. W tym samym roku jej teatr przyjechał do Łodzi, wówczas Krasnowiecka zapisała się na Wydział Aktorski PWST w Warszawie z siedzibą w Łodzi, który ukończyła w 1947 roku. W latach 1947-1949 występowała w Teatrze Śląskim w Katowicach, gdzie Krasnowiecki został dyrektorem. Grała tam Aleksandrę w *Jegorze Bułyczowie*, Newy w sztuce A. Dussau i J. Gow *Korzenie sięgają głęboko*. Rozalindę w *Jak wam się podoba* Szekspira i Katię w *Bajce* Świetłowa. Kiedy w 1949 jej mąż dostał nominację na dyrektora Teatru Narodowego w

Warszawie, przeniosła się do stolicy. Oboje zagrali w wystawionej przez Krasnowieckiego na otwarcie sceny sztuce *Jegor Bułczow*. On grał tytułowego bohatera, ona ponownie Aleksandrę. W 1950 roku aktorka otrzymała za tę rolę II nagrodę aktorską na Festiwalu Sztuk Radzieckich. W Teatrze Narodowym grała ponownie Rozalindę w *Jak wam się podoba*, Agnieszkę Gonzagę w *Sułkowski* Stefana Żeromskiego w reżyserii Leona Schillera (1951) i Aksinię Danilówną w *Lesie Ostrowskiego* w reżyserii Wilama Horzycy (1952), Sabinę w *Niewiele brakowało* T. Widera, Helenę Iwanówną w *Niedźwiedziu* Gogoła, Dorymenę w *Szkole obmowy*, Ninę w *Godzinie 12* Arbuzowa w reżyserii Stefani Domańskiej, Izabelę w *Barbarze Radziwiłłównie* Felińskiego w reżyserii Kazimierza Dejinka, Elżę Heedberg w *Przygodzie z Vaterlandem* Kruczkowskiego, Naskę w *Na dnie* Gorkiego, Valentine de Pellinee w *J.M.K. Wściekły Witkacego* i Dobrojęską w *Ślubach panińskich* Fredry, Paulinę w *Czajce* Czechowa (1970). Pod koniec lat 70. przeszła na emeryturę. W czasach dyrekcji Erwina Axera, który prowadził też teatr Współczesny, Krasnowiecka zagrała na scenie przy ul. Mokotowskiej Mariquitę w *Teatrze Klary Gazul* P. Mèrimego i Minnie Powell w *Ciecinu bohatera* S.O. Casey, w reżyserii Zygmunta Hübnera i Bronisława Pawlika. **Filmografia:** 1946 – *Dwie godziny* (Ira); 1953 – *Żołnierz zwycięstwa* (Diana, córka von Ballena).

**JOLANTA KRECZMAŃSKA** (zm. 7 VII 2001) – montażystka. **Filmografia:** m.in. 1976 – *Czy jest tu panna na wydaniu*, reż. Janusz Kondratiuk, f. fab., prod. Poltel (mont.); 1989 – *Defilada*, reż. Andrzej Fidyk, f. dok., 60 min (mont.) – Nagroda za montaż dla Jolanty Kreczmańskiej na OFFK 1989 Kraków; 1993 – *W Polsce matką być... Aborcja po polsku*, reż. Małgorzata Bucka, f. dok., 30 min, prod. Besta Film na zlecenie ORB (współpr. real. i mont.); 1994 – *Granica. Galijskie losy*, reż. Małgorzata Bucka, Jürgen Vietig, f. dok., 59 min,

prod. Besta Film na zlecenie ORB, WDR (mont. wraz z Jackiem Stancelikiem); *Jak kamienie przez Boga rzucone na szaniec... Warszawskie powstania*, reż. Ryszard Jaworski, f. dok., 88 min 09 s., prod. Besta Film na zlecenie ZDF, Arte (mont.); 1995 – *Pokój z widokiem na śmierć*, reż. Grzegorz Siedlecki, f. dok., 26 min 32 s., prod. Besta Film (mont. wraz z Jackiem Stancelikiem); *Auschwitz 50 lat później. Numer 8036*, reż. Małgorzata Bucka, f. dok., 29 min 40 s., prod. ZDF, 3 Sat (mont. wraz z Jackiem Stancelikiem); 1996 – *Mytutejsi. Białoruskie granice*, reż. Małgorzata Bucka, f. dok., 54 min 45 s., prod. ORB, Arte, ARD (mont.); *Powrót na Pomorze. Spełniona tęsknota hrabiny von Massow*, reż. Hanna Kramarczuk, f. dok., 28 min 1 s., prod. Besta Film na zlecenie ZDF; (mont. wraz z Jackiem Stancelikiem); *Przeszłość dla przyszłości. Rodzina Czartoryskich*, reż. Małgorzata Bucka, 55 min 35 s., prod. Besta Film na zlecenie ZDF, Arte (mont.); 1997 – *Solidarnościowy Gdańsk. Miasto buntowników*, reż., scen. Małgorzata Bucka, f. dok., 43 min 56 s., prod. Besta Film na zlecenie ORB, Arte (mont. wraz z Katrin Ewald); 1998 – *Woman Trade*, reż. Grzegorz Siedlecki, f. dok., 27 min, prod. Besta Film (mont); 1999 – *Siostry Brönte*, reż., scen. Małgorzata Bucka, Olaf Grunert f. dok., 52 min 30 s., prod. Besta Film na zlecenie ZDF, Arte (mont. wraz z Wojciechem Peplińskim); 2000 – *Rosyjskie Bogi. Żywy Fiodora Dostojewskiego*, reż., scen. Małgorzata Bucka, f. dok., 56 min, prod. Besta Film na zlecenie ZDF, Arte (mont. wraz z Wojciechem Peplińskim); *Ural*, część – *Ural Południowy Bezdrożami Kazachstanu*, część *Ural Środkowy. Żelazne serce Rosji*, 51 min 6 s., *Ural Północny. Zestawcy Timdry*, 52 min. 55 s., reż., scen. Hanna Kramarczuk, f. dok., 52 min. 55 s., prod. Besta Film na zlecenie ZDF, TVP S.A (współpr. real. i mont.).

**HENRYK KUCHARZUK** (ur. 15 XI 1918, Płock; zm. 16 VII 2001, Łódź) – operator, realizator filmów

dokumentalnych. W 1956 roku ukończył studia na Wydziale Operatorskim PWSF w Łodzi. **Filmografia:** 1958 – *Skarb* (zdj.); 1959 – *Nad Zatoką Gdańską*, reż. Marian Ussorowski (zdj.); 1960 – *Pomieszczenie dla kur* (zdj.); 1961 – *Drenowanie gruntów ornych* (zdj.); *W zakładach naszego przemyłu precyzyjnego* (zdj.); *Wędrowki świętokrzyskie* (zdj.); *Wojciech Gerson* (zdj.); 1962 – *Praca elektrocieplowni* (zdj.); 1963 – *Szopka zakopiańska* (zdj.); *Śmierć czyha* (zdj.); 1964 – *Chrońmy drewno budowlane* (zdj.); *W lesie* (zdj.); 1965 – *Bez rodziców* (zdj.); *Na Białostocczyźnie* (zdj.); *Obrabiarki zespolowe w Z.M. „Ursus”* (zdj.); *Tokarka rewołwerowa RVB-40* (zdj.); 1966 – *Laboratorium dźwięku* (zdj.); 1967 – *Magia zimna* (zdj.); *Renesansowe rzeźby* (zdj.); *Stara wieża* (zdj.); 1968 – *Dźwignie transportu* (zdj.); 1969 – *Produkcja kabli i przewodów elektrycznych* (reż., scen., zdj.); *Przemysłowa produkcja podstawowych materiałów budowlanych* (zdj.); *Przemysłowa produkcja prefabrykatów* (zdj.); 1970 – *Produkcja płyt październowych* (reż., scen., zdj.); *Produkcja płyt piśniowych* (reż., scen., zdj.); *Produkcja płyt wiórowych* (reż., scen., zdj.); 1971 – *Spotkanie z fizyką w Szkole Cyrkowej* (reż., zdj.); *Urządzenia komunalne* (reż., scen., zdj.); 1972 – *Doświadczenie Pascala* (reż., scen., zdj.); 1973 – *Gospodarka na użytkach zielonych. Jesień* (reż., zdj.); *Gospodarka na użytkach zielonych. Lato* (reż., zdj.); *Gospodarka na użytkach zielonych. Wiosna* (reż., zdj.); 1974 – *Malachowianka* (reż., scen.); 1975 – *Kontrola jakości w przemyśle maszynowym na przykładzie produkcji samochodów* (reż.); *W dorzeczu Nidy* (reż., scen., zdj.); 1976 – *Delta Wisły* (reż., scen., zdj.); *Kompleksowa mechanizacja sprzętu zbóż w gospodarstwach małoobszarowych* (reż., zdj.); *Zagospodarowanie użytków zielonych* (reż., scen., zdj.); 1978 – *BHP przy obsłudze linii technologicznej na wydziale włókna mineralnego* (reż., scen., zdj.); *BHP przy oczyszczaniu zbiorników i urządzeń na*

*Wydziale Włókna Mineralnego* (reż., scen., zdj.); *BHP przy robotach posadzkarskich* (reż., scen., zdj.); *BHP przy rozładunku i magazynowaniu surowców na Wydziale Włókna Mineralnego* (reż., scen., zdj.).

**PIOTR KUROWSKI** (ur. 18 I 1922, Wołomin; zm. 28 XI 2001) – aktor. W teatrze zadebiutował 30 IV 1950 r. W 1951 roku ukończył studia w PWST w Warszawie. Występował w Teatrze Narodowym (1950–1953), Teatrze im. J. Osterwy w Lublinie (1953–1957) i Teatrze Polskim we Wrocławiu (1957–1990). **Nagrody: 1960** – Nagroda „Kuriera Polskiego” za rolę Anzelma w *Pierwszym dniu wolności* na I FPSW we Wrocławiu; **1961** – wyróżnienie za rolę tytułową w spektaklu *Montserrat* na II FPSW we Wrocławiu. **Filmografia: 1959** – *Kamienne niebo*; **1964** – *Wilczy bilet* (przewodniczący komisji lekarskiej); **1965** – *Profesor Zazul* (Tichy); **Przyjaciół: 1971** – *Zaraza*; **1973** – *Zasieki*; **1978** – *Życie na gorąco*, serial tv, odc. 9 – *Bolzano*; **1979** – *Stodkie oczy*; **1981** – *Rdza*; „*Anna*” i *wampir: 1983* – *Incident na pustyni*; **1984** – *Trapez*, serial tv, odc. 3 – *Sylvia*; **1985** – *Przyłbice i kaptury*, serial tv, odc. 3 – *Pożoga*; **1986** – *Na kłopoty Bednarski*, serial tv, odc. 2 – *Bursztynowe serce*, odc. 5 – *Znak w węży*; **1987** – *Zero życia*; **1988** – *Kogel-mogel*.

**WŁADYSŁAW LASON** (ur. 1 I 1909, Sosnowiec; zm. 6 III 2001, Kalisz) – aktor. Po trzech latach studiów polonistycznych na Uniwersytecie im. Batorego w Wilnie postanowił zostać aktorem. W 1934 zdał egzamin eksternistyczny w PIST i został aktorem Teatru Miejskiego w Sosnowcu. W 1937 roku przeniósł się do Teatru Miejskiego w Katowicach, a rok później do teatru wileńskiego. W latach 1939–1941 był aktorem Polskiego Teatru Dramatycznego Litewskiej Republiki Ludowej w Wilnie. Kolejne trzy lata, do 1944, pracował jako aktor, kierownik artystyczny i reżyser w grupach teatru wojskowego na terenie Związku Radzieckiego. Ostatni

rok wojny spędził jako aktor i reżyser Teatru Miniatura i Teatru Komedii Muzycznej Lutnia. Po wojnie wrócił na krótko do Sosnowca (1945–1946, 1947–1948). W sezonie 1946–47 grał w teatrze wrocławskim i reżyserował w Opolu. Kolejne sezony pracował w Kielcach (Teatr Wojewódzki, 1948/49), Częstochowie (1949–1951), Jeleniej Górze (1951–1953), Bydgoszczy (1953–1955), Tarnowie (1957–1958), Poznaniu (Teatr Rozmaitości, 1960–1963) i w Kaliszu (Teatr im. Bogusławskiego – 1955–1957, 1958–1960, 1963–1974). **Filmografia: 1967** – *Piękny był pogrzeb, ludzie płakali*.

**JAN LENICA** (ur. 4 I 1928 r., Poznań; zm. 5 X 2001 r., Berlin, Niemcy) – artysta plastyk, twórca filmów animowanych (scenarzysta, reżyser i scenograf), współtwórca autorskiego nurtu w polskiej animacji, wybitny grafik, współtwórca polskiej szkoły plakatu. Ukończył średnią szkołę muzyczną w Poznaniu w klasie fortepianu i studia na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej (1952). Studia malarskie odbył u swojego ojca, wybitnego malarza abstrakcjonisty Alfreda Lenicy. W latach 1945–1956 współpracował jako grafik m.in. z „Nową Kulturą”, „Odrodzeniem”, „Szpilkami”, „Przeglądem Kulturalnym” i projektował plakaty. W 1956 pełnił funkcję konsultanta plastycznego przy realizacji filmowej wersji *Zemsty* w reżyserii Antoniego Bohdziewicz. W 1957 roku zadebiutował eksperymentalnym filmem animowanym *Był sobie raz...* zrealizowanym wspólnie z Walerianem Borowczykiem. Ich trzy pierwsze wspólnie nakręcone filmy, zapoczątkowały nurt autorski w polskim filmie animowanym. Był jednym z pierwszych polskich reżyserów, który po wojnie nakręcił film na Zachodzie (*Pan Głowa*, prod. Francja 1959, z komentarzem Eugene’a Ionesco). W 1963 z powodów twórczych – po odrzuceniu jego projektów filmowych *Archipelag R.O* i *622 upadki Bunga* – wyjechał z Polski, chciał być artystą wolnym, niezależnym od cenzu-

ry i ingerencji urzędników. Realizował filmy we Francji, w Niemczech, Austrii (10 dwuminutowych filmów animowanych dla telewizji i o telewizji, m.in. tv a ludzie starsi, tv a dzieci) i USA, ale pozostał obywatelem polskim. W jednym z wywiadów pokreślił, że przy każdej okazji powtarza, że nigdy nie czuł się emigrantem i że jest polskim twórcą, który pracuje za granicą („Glob 24” nr 26, 17 IX 1991). Tworzył rysunki satyryczne, ilustracje książkowe (m.in. do *Lokomotywy* J. Tuwima w 1956 roku, *Popilation explosion* Saury w 1962) i plakaty (zaprojektował około 200, m.in. plakat na olimpiadę w Monachium w 1972 roku oraz plakaty filmowe i teatralne, np. *Cena strachu* 1954, *Fedra* 1957, *Niebieski ptak* 1957, *Woyzeck* 1964, Faust 1964, *Oiello* 1968, *Olimpiada* 1969), projektował kostiumy i scenografię do przedstawień (m.in. opery Berga *Lulu*, musicalu *Kiss me Kate* i *Opery za trzy grosze* Brechta), zaprojektował znaczki dla Poczty Niemieckiej z okazji Bożego Narodzenia 1997, wykładał m.in. Center for the Visual Arts Uniwersytetu Harvarda i kierował Katedrą Filmu Animowanego Wyższej Szkoły Filmowej w Kassel. Twórczość Lenicy wywarła widoczny wpływ na światowy plakat i film animowany. Jak zauważył inny klasyk polskiej animacji, profesor ASP w Warszawie Daniel Szczechura *cała pierwsza sekwencja głośnego filmu „Żółta łódź podwodna” nie powstałaby bez „Labiryntu”* („Gazeta Wyborcza”, 23 I 2002). Autor *Nowego Janka Muzykanta* – nazanwanego na łamach „Kwartalnika Filmowego” przez historyka filmu Marka Hendrykowskiego – *arcydziełem polskiej animacji* i *Labiryntu* nazanwanego z kolei *arcydziełem filmu animowanego* przez innego historyka filmu, Marcina Giżyckiego („Magazyn Gazety”, 4–5 XII 1998) był zdobywcą kilkudziesięciu nagród na krajowych i zagranicznych festiwalach filmu animowanego oraz laureatem wielu nagród za plakaty (m.in. Złoty medal na I Biennale Plakatu w Warszawie w 1966 roku za plakat do opery

Albana Berga *Woyzeck*, Nagroda Toulouse-Lautreca w Paryżu, – Nagroda miasta Essen w RFN za plakaty w 1980, Nagroda im. Jules Chereta za plakat w Annecy w 1983). Wśród licznych nagród, jakie Lenica otrzymał, była m.in. prestiżowa Nagroda nadzwyczajna ufundowana przez rzeźbiarza Maxa Ernsta w postaci rzeźby *Homme* (Człowiek) za całokształt twórczości – filmy, które są drogowskazami dla nowoczesnego filmu animowanego (wręczona podczas XII Zachodniemieckich Dni Krótkiego Filmu w Oberhausen, 13-19 II 1966), Nagroda Fundacji Alfreda Jurzykowskiego (USA, 1987), „Smok Smoków” za całokształt twórczości na Festiwalu Filmów Krótkometrażowych w Krakowie (1999) i „Premio Grafico” na Wystawie Ilustratorów w Bolonii za wydaną w Szwajcarii (Bohem Press) książkę dla dzieci *Der bunte Vogel*. Artysta mieszkał i tworzył w Paryżu, Monachium, Londynie i Berlinie. W latach 1986-1994 był profesorem berlińskiej Hochschule der Künste – na Wydziale Komunikacji Wizualnej prowadził zajęcia z klasycznej techniki plakatu, ilustracji, projektowania ogólnego książki i okładek. Kilka lat przed przybyciem do Berlina wybrał samotność. Chciał być całkowicie wolny w tworzeniu. Rozstał się więc z żoną i dwiema córkami. Janowi Lenicy poświęcono trzy filmy dokumentalne: *Lenica*, reż. Wojtek J. Kukla (1994), *Jan Lenica*, reż. Joanna Cichocka-Gula (1995) i *Wyspa Jana Lenicy*, reż. Marcin Giżycki (1998). W 1980 roku odbyła się w Centrum Pompidou w Paryżu wielka wystawa prac artysty. Jan Lenica brał udział w 1991 roku w warszawskiej wystawie i towarzyszącemu jej przeglądowi filmów „Jesteśmy”, był też jurorem na Biennale Plakatu Teatralnego w 1995 roku w Rzeszowie. W lutym i marcu 2002 r. w Poznaniu odbył się Festiwal Leniców, poświęcony twórczości Alfreda Lenicy, jego syna Jana i córki Danuty – graficzki, a prywatnie żony Tadeusza Konwickiego.

**Filmografia:** 1957 – *Był sobie raz*. (reż., scen. z Walerianem Borow-

czykiem), prod.: Zespół „Kadr”, WFD Warszawa) – I nagroda Złoty Lew w kategorii filmu eksperymentalnego na VIII MFF Dokumentalnych i Krótkometrażowych w Wenecji, 1957; „Syrenka Warszawska” polskiej krytyki filmowej dla najlepszego filmu krótkometrażowego za 1957 rok; III nagroda na Festiwalu Polskich Filmów Animowanych w Warszawie, 1957; I Nagroda Złoty Dukat na VII MFF Dokumentalnych i Oświatowych w Mannheim, 1958; *Nagrodzone uczucia* (reż., scen. z Walerianem Borowczykiem), prod.: WFD, Warszawa; *Strept-tease* (reż. z Walerianem Borowczykiem), prod.: Polska Kronika Filmowa; 1958 – *Dom* (reż., scen. z Walerianem Borowczykiem), prod.: Zespół „Kadr”, Warszawa – Grand Prix na Międzynarodowym Konkursie Filmów Eksperymentalnych w ramach Expo-58 w Brukseli, Belgia 1958; *Sztandar Młodych* (reż. z Walerianem Borowczykiem), prod. Wytwórnia Filmów Dokumentalnych w Warszawie; 1959 – *Monsieur Tete/Pan Głowa*, zdj.: H. Harispe; muz.: H. Gruel i P. Arthuys; komentarz: E. Ionesco; prod.: Les Films Armorial-Argos Films, Paryż, Francja (reż., scen.) – Nagroda Emila Cohla, Paryż (1960) i Grand Prix w kategorii filmu animowanego na VII MFF Krótkometrażowych w Oberhausen 1961; Nagroda FIPRESCI na VII MFF Krótkometrażowych w Tours, 1961; 1960 – *Nowy Janko Muzykant* – film wycinankowy (reż., scen.), prod.: Studio Miniatur Filmowych, Warszawa. Złoty Smok Wawelski Nagroda w kategorii filmu animowanego na I Ogólnopolskim FF Krótkometrażowych w Krakowie w Krakowie (1961), „Syrenka Warszawska” Nagroda Klubu Krytyki Filmowej SDP (1961), Nagroda ZAIKS-u za scenariusz (1962); 1961 – *Italia 61* (reż. z Wojciechem Zamecznikiem), prod. Przedsiębiorstwo Wystaw i Targów, Warszawa – Srebrny Smok Wawelski w dziedzinie filmu animowanego i innych form na II Ogólnopolskim FF Krótkometrażowych w Krakowie, 1962; *Muriel* – czołówka do filmu Alaina Resnai-

sa; 1962 – *Labirynt* – film wycinankowy (reż., scen., oprac. plast.), prod.: Studio Miniatur Filmowych, Warszawa – Nagroda FIPRESCI na IV MFF Animowanych w Annecy (1963), I Nagroda Złoty Smok Wawelski w kategorii filmu animowanego na III Ogólnopolskim FF Krótkometrażowych w Krakowie, 1963; I Nagroda w kategorii filmów eksperymentalnych na IX MFF Krótkometrażowych w Oberhausen – RFN, 1963; Nagroda w kategorii filmów o sztuce na III Międzynarodowym Biennale Młodych w Paryżu (1963), Grand Prix w kategorii filmu animowanego na VI MFFK w Buenos Aires – Argentyna (1964), Nagroda Specjalna za animację na MFF w Melbourne – Australia (1964), V miejsce na liście najlepszych filmów animowanych świata w plebiscycie ogłoszonym na MFFA w Annecy (1973); 1963 – *Die Nashorner/Nosorożec* – film krótkometrażowy (reż., scen. wg sztuki Eugene’a Ionesco), prod. Boris Borresholm Lux-Film, Monachium – NRF – honorowy Dyplom uznania na I MFFK w Krakowie (1964), Nagroda Specjalna na IV Ogólnopolskim Festiwalu Filmów Krótkometrażowych w Krakowie (1964), Dyplom Honorowy na MFF w Melbourne (1964), Nagroda Honorowa Francuskiej Akcji Premowania Osiągnięć w Sztuce Filmowej (1964), Wyróżnienie Festiwalu podczas X Zachodniemieckich Dni Filmów Krótkometrażowych w Oberhausen, RFN w 1964; Państwowa Nagroda Filmowa – Bundesfilmpreis, RFN (1964); I nagroda na MFF w Cordobie, 1967; 1964 – *A*, film krótkometrażowy (reż., scen.), prod.: Boris Borresholm Lux-Film, Monachium – NRF i Argos Film, Francja – Grand Prix w kategorii filmów animowanych na XI MFFK w Oberhausen (1965), Państwowa Nagroda Filmowa – Bundesfilmpreis, RFN (1965), Grand Prix za najlepszy film krótkometrażowy na MFF w Prades (1965); *Cul – de – Sac* – zwiastun i czołówka do filmu Romana Polańskiego *Mamnia*; 1965 – *La femme – fleur/Kobieta – kwiat* (reż., scen.), prod.: Argos Films – Francja, Nie-

mcy – Złoty Lew św. Marka MFFKiD Wenecja (1966): **1966 – Weg zum Nachbarn** (reż., scen., producent): **1968 – Adam 2**, pełnometrażowy film animowany (reż., scen.), prod.: Boris Borresholm Lux-Film, Monachium – NRF – Państwowa Nagroda Filmowa – Bundesfilmpreis, RFN (1969); **1969 – Stilleben/Martwa natura**, film aktorski (reż., scen.), zdj.: W. Kurz; wyk.: H. Qualtinger, M. Alanen; prod.: Boris Borresholm Lux-Film, Monachium – NRF – Prime à la qualité, Francja; (1969); **1972 – Fantorro – le dernier justicier/Fantorro – Ostani sprawiedliwy**, film aktorsko-animowany (reż., scen.); zdj.: J. Vigne; oprac. muz.: H. Gruel; wyk.: S. Hayward, M. Alanen, M. Valiv; prod.: Les Films Armorial, Francja; **4 Mouches de velours Gris** – zwiastun filmowy; **Cesar et Rosalie** – zwiastun do filmu w reż. Claude Sautet; **1973** – czołówka do filmu *Petit Poucer*; **1974 – Landsca-pe/Pejzaz** (Krajobraz) (reż., scen.), zdj. James Shook; muz. Garby Leon; prod.: Film Study Center, Harvard University, USA; **1975 – Ubu roi/Ubu król** – średnometrażowy film telewizyjny; ekranizacja sztuki Alfreda Jarry; (reż., scen.), muz.: Wilhelm Killmayer; prod.: ZDF – Lux Film, Monachium, RFN; czołówka do audycji telewizyjnej zachodnio-niemieckiej ZDF *Das kleine Fernsehspiel*; **1979 – Ubu et la grande gidouille/Ubu i wielki bandzioch**, pełnometrażowy film animowany; według sztuki Alfreda Jarry (reż., scen.); zdj. Magic Film; muz. Jean-Claude Deguéant; prod.: Les Films Armorial, Paris – Francja; **1982 – 10 x telewizja**, teksty: Elisabeth Guggenberger i Helmut Voith; dżw. Klaus Kovarik; zdj. Televisfilm Wien; prod.: ORF Wien – Austria; **1997 – 10-sekundowy film z serii Absolut Vodka**; **2001- Wyspa R.O.**, prod. Studio Miniatur Filmowych (reż., scen.).

**ZOFIA LUBICZ** (ur. 15 II 1909, Jeziorszczyzna; zm. 22 V 2001, Poznań) – aktorka. W 1931 roku w Poznaniu rozpoczęła karierę prymadonny operetki. Przedwojenne wo-

jaże zaprowadziły ją na sceny muzyczne Bydgoszczy (1933-1935), Wilna (1935-1936), Warszawy (1936) i Grodna (1937). Po wojnie na trzy lata związała się w Lublinie z Artosem. W 1952 roku zorganizowała zespół amatorski przy Lidze Kobiet. **Filmografia: 1977 – Rekord świata**, reż. Filip Bajon f. tv., prod. Studio Filmowe Tor.

**LEON ŁABĘDZKI** (ur. 9 I 1913, Gniezno; zm. 4 XII 2001, Gniezno) – aktor. W 1946 rozpoczął pracę jako aktor w organizującym się wówczas w Gnieźnie Teatrze Miejskim. W 1953 roku zdał egzamin eksternistyczny, uzyskując uprawnienia zawodowe. W 1956 roku przeniósł się do Teatru Polskiego w Bielsku-Białej, dwa lata później do Teatru Ziemi Pomorskiej w Grudziądzu, w 1961 roku do Teatru Dolnośląskiego w Jeleniej Górze. W 1967 roku powrócił na scenę gnieźnieńską, gdzie pracował do przejścia na emeryturę w 1980 roku. **Filmografia: 1946 – Zakazane piosenki; 1986 – Złoty pociąg.**

**JANINA ŁEMPICKA-WESOŁOWSKA** (ur. 10 VI 1922, Warszawa; zm. 20 I 2001, Warszawa) – aktorka. Po maturze w 1945 roku w Lublinie została przyjęta do Studia Teatralnego prowadzonego przez Karola Borowskiego. Jesienią 1945 przyjechała do Warszawy i uczyla się w Szkole Dramatycznej Janusza Strachockiego. Po jej ukończeniu w 1948 roku zdała egzamin eksternistyczny i została aktorką Teatru Dzieci Warszawy i Teatru Nowej Warszawy. W 1952 roku rozpoczęła także współpracę z Estradowym Teatrem Miniatury. W 1956 roku wyjechała na półtora roku do teatru jeleniogórskiego, stamtąd zaś na kilka miesięcy do gliwickiej Operetki Śląskiej. W 1958 roku wróciła do Warszawy, gdzie pracowała kolejno w Teatrze Guliwer jako aktorka (1958-1959), Zespole Widowiskowym „Starszy Baj” jako instruktor (1959-1962), współpracowała z Polskim Radiem, dubbingiem.

**ZBIGNIEW ŁOBODZIŃSKI** (ur. 18 VI 1919, Ołomuniec; Cze-

chy; zm. 15 IV 2001, Gdańsk) – aktor. Pracę rozpoczął w Warszawie w 1937 roku, grając pierwsze niewielkie role w Teatrze Malickiej, ostatni przedwojenny sezon spędził w Teatrze Małopolskim w Stanisławowie. W 1945 roku znalazł się w Teatrze Dramatycznym II Korpusu na Zachodzie. Dwa lata później trafił na rok do Teatru Polskiego w Poznaniu i na rok do Teatru Śląskiego w Katowicach. Spędził też sezon w olsztyńskim Teatrze im. Jaracza (1949-1950) i warszawskim Ateneum (1950-1951). W 1951 roku na dłużej zagościł w gdańskim Teatrze Wybrzeże. Pięć sezonów występował w Łodzi – w Teatrze Powszechnym 1958-1959 i Teatrze im. Jaracza (1959-1964). Cztery lata grał na deskach scen krakowskich – w Teatrze im. Słowackiego (1964-1966) i Rozmaitości (1966-1968). W 1968 roku powrócił na stałe do Trójmiasta. Po czterech sezonach spędzonych w Teatrze Ziemi Gdańskiej, w 1972 roku związał się z Teatrem Wybrzeże, któremu pozostał wierny do przejścia na emeryturę w 1989 roku. **Filmografia: 1951 – Młodość Chopina** (Seweryn Goszczyński); **1964 – Obok prądy; 1975 – Kazimierz Wielki; 1985 – Medium; 1986 – Tulipan**, serial tv, odc. 1.

**IGNACY MACHOWSKI** (ur. 5 VII 1920, Rzeszów; zm. 11 I 2001, Warszawa, pochowany w katakumbach na Cmentarzu Powązkowskim) – aktor teatralny, filmowy, telewizyjny i radiowy. Jako gimnazjalista brał udział w występach Towarzystwa Muzycznego „Litnia” w rodzinnym mieście. Marzył, by zostać muzykiem, kompozytorem i dyrygentem. Jednak w 1944 roku po otwarciu Teatru Ziemi Rzeszowskiej (ówcześnie Teatr Narodowy) zaczął współpracować z tą sceną i rozpoczął naukę w przyteatralnym Studium Aktorskim. W sierpniu 1945 roku na trzy lata zaangażował się do Teatru Dolnośląskiego w Jeleniej Górze. Na scenie debiutował 23 VIII 1945 roku. Jedną z pierwszych Jego ról był Peretka w *Zemście*. W 1947 roku zdał w PWST w Łodzi aktorski egzamin eksterni-

styczny. Z Jeleniej Góry przeniósł się do Wrocławia. Najpierw do Teatru Młodego Widza (1948-49), a następnie do Teatru Polskiego, gdzie grał m.in. Dyndalskiego w *Zemście*. We Wrocławiu Machowski występował też w kabarecie w lokalu „Monopol” przy ul. Świdnickiej, gdzie śpiewał ballady przy akompaniamentcie gitary. W roku 1954 został aktorem Teatru Narodowego w Warszawie. Z Warszawy wyjechał jeszcze do Teatru Polskiego do Poznania (1956-1958) oraz do łódzkich teatrów – im. Jaracza (1958-1960) i Nowego (1960-1962). W 1962 roku wrócił na scenę narodową. W 1969 roku przeniósł się do Teatru Ateneum, w 1981 roku do Teatru Polskiego, w którym pozostał do chwili przejścia na emeryturę w 1990 roku. Ostatnią rolę na scenie – Ireneusza w *Biwaku pod gołym niebem* Pankowskiego zagrał w styczniu 2000 roku. Aktor grał kilkakrotnie postać Lenina. Po raz pierwszy w 1954 roku w *Człowieku z karabinem* Pogodina w reżyserii B. Korzeniowskiego w Teatrze Narodowym w Warszawie, potem w 1957 roku na gościnnych występach we Wrocławiu w sztuce *6 lipca* M. Szatrowa w reżyserii J. Krasowskiego, a następnie po wznowieniu tej sztuki we Wrocławiu z okazji 100. urodzin Lenina oraz w Katowicach na festiwalu sztuk radzieckich, kiedy to za trafność kreacji aktorskiej otrzymał od władz ZSRR Medal Lenina, a także w Teatrze Telewizji w sztuce *Kremłowskie kuranty* Pogodina w reżyserii J. Rakowieckiego. Machowski zagrał ponad 400 ról teatralnych, m.in. Probierezyka w *Jak wam się podoba*, Bohyriewa w *Cieniach*, Wielkiego Księcia w *Kordianie*, Doktora w *Dziadach* w reż. Dejmka (Teatr Narodowy w Warszawie 1967), a także we wszystkich staropolskich sztukach w reżyserii Dejmka, z którymi odbył liczne tournée (*Historia o chwalebnym zmartwychwstaniu Pańskim*, *Żywot Józefa i Uciechy staropolskie*), grał Lenina w *Człowieku z karabinem* Pogodina (Teatr Narodowy w Warszawie, 1954), generała Hansa Joachima von Zietena w *Wielkim Fryderyku*

Adolfa Nowaczyńskiego (Teatr Ateneum w Warszawie, 1979) oraz żołnierza w *Kurdeszu* Brylla, Szczę w *Słowie o Jakubie Szeli* (Teatr Narodowy, Warszawa), Grygoriewa w *Biesach* Dostojewskiego, Łukę w *Na dnie* Gorkiego i Bossa w *Wspólniku* Dürrenmatta (Teatr Ateneum w Warszawie) oraz Sokratesa w *Jaskini filozofów*, Sorina w *Mewie* Czechowa, właściciela fabryki samochodów w *Balu manieków* Jasieńskiego (Teatr Ateneum w Warszawie), w *Żeglarczy* w reżyserii Bohdana Hussakowskiego, w Teatrze Polskim zagrał Nietoperza w *Vaclavie*, Prymasa w *Wyzwoleniu*, Mileczka w *Zemście*, Żyda w *Weselu*. Aktor wystąpił w ponad 200 spektaklach Teatru Telewizji, m.in. w spektaklu według scenariusza W. Kowalskiego i R. Frelka *Przed burzą* w reżyserii Romana Wionczka, jako Kowal w *Kowalu, pieniądzu i gwiazdach*, Sokrates w *Obronie Ksantypy*, Cezar w *Mariuszu* Marcelle'a Pagnola (w sztuce aktor wystąpił ze swym synem Krzysztofem Machowskim, dla którego był to debiut telewizyjny, 1969), Paul Sauptman w *Urodzinach*, Lenin w sztuce *Kremłowskie kuranty* w reżyserii J. Rakowieckiego, angielski major w serialu *Akcja VI i V2*, profesor w adaptowanej dla telewizji sztuce Grochowiaka *Chłopcy* i jako Doktor Jekyll i Mr. Hyde, *Stawka większa niż życie* (1967), seria 2, odc. 5 – *Cicha przystań*. Zagrał też kilkadziesiąt ról filmowych. Debiutował w *Niedaleko Warszawy* Marii Kaniewskiej w 1954 roku. W 1959 roku zagrał w etiudzie szkolnej PWSFTviT *Ćwiczenie*, real. W. Mirczew. Przez kilka dziesięcioleci współpracował z Teatrem Polskiego Radia, gdzie stworzył pamiętne kreacje w repertuarze klasycznym i współczesnym. Prywatnie lubił malować portrety teatralne pastelą oraz dalekie i bliskie podróże. Był członkiem SPATiF-ZASP (1945-1982).  
**Filmografia:** 1954 – „Cień” (Biskupik), *Pożeganie z diabłem* (prokurator), *Tajemnica dzikiego szybu*; 1957 – *Eroica*, cz. 1 – *Scherzo alla Polacca*, cz. 2 – *Ostinato – lugubre* (ma-

jor AK „Grzmot”), *Pętla* (sierżant na posterunku); 1958 – *Orzeł* (bosman Mirta, radiotelegrafista), *Po piół i diament* (major „Waga”), *Zadzwoncie do mojej żony* (Michalski); 1959 – *Mileżąca gwiazda*, prod. Polska-NRD (kosmonauta Sołtyk), *Pociąg* (Łysy – pasażer wagonu sypialnego); 1960 – *Historia współczesna*, *Szklana góra*; 1961 – *Czas przeszły* (adwokat Hase), *Historia żółtej ciemki* (mistrz Paweł, starszy cechu rzeźbiarzy), *Przeciwko bogom* (major); 1962 – *Dom bez okien*; *Jutro premiera*; *Klub kawalerów* (Narrator); *Spóźnieni przechodnie*, cz. 4 – *Stary profesor* (Francois); 1963 – *Mansarda* (Golz), *Ranny w lesie*, *Zbrodniarz i panna* (chorąży Szymański, komendant posterunku w Międzyzdrojach); 1964 – *Spotkanie ze szpiegiem* (Bernard); 1966 – *Don Gabriel* (sekretarz gabine-u prezydenta Starzyńskiego), *Marysia i Napoleon* (Duroc Geraud Christophe); 1967 – *Klub szachistów* (wprowadzający Urbina do klubu), *Świat grozy*, cz. *Zbrodnia Lorda Artura Savile'a* (chiromanta Podgers); 1968 – *Opowieści niezwykłe*, cz. *Mistrz tańca*, *Stawka większa niż życie*, serial, odc. 10 – *W imieniu Rzeczypospolitej*, odc. 6 – *Żelazny Krzyż* (standartenführer Max Dibelius); 1969 – *Oswobodzenie* (*Wyzwolenie*), cz. 1 – *Ognienną dęgą*, cz. 11 – *Proryw*, *Ognisty luk*, *Przełom* („Stary”), f. prod. ZSRR; 1970 – *Kolumbowie*, cz. 2 – *Żegnaj Baśka* (przedstawiciel rządu londyńskiego); 1971 – *Kłopotliwy gość* (członek komisji z elektrowni); 1972 – *Na krawędzi* (aptekarz); *Każdy w bardzo ważnej sprawie*, reż. Krzysztof Gradowski; reportaż., prod. WFD Warszawa (lektor); 1973 – *Chłopcy*, reż. Krzysztof Ber, f. tv (profesor Perlec); 1975 – *Kazimierz Wielki* (Władysław I Łokietek); 1977 – *Polskie bitwy*, cz. *Raszyn – 1809 rok* (narrator), *Wszyscy i nikt* (Konrad); 1978 – *Bestia* (wuj Pawła), *The Water Babies*, część aktorska (dubbingował postać Grimesa); 1979 – *Ojciec królowej*, reż. Wojciech Solarz (markiz d'Arquien, ojciec Marii Kazimiery), *Porwanie „Savoi”* (dubbingował po-

stać Heinricha Scharssa), *Tajemnica Enigmy*, odc. 5 – *Żółte kartki* (dubbingowa postać Winstona Churchilla; rola Józefa Zacharewicza), *Wściekły* (profesor); **1980** – *Kontrakt* (przyjaciel Adama), *Panienci* (Głowacki); **1981** – *07 zgłoś się*, serial, odc. 13 *Sirzał na dancingu* (Romski, ojciec Ewy i Mieczysława); **1986** – *Zmiennicy*, serial, odc. 1 – *Ceny umowne*, odc. 2 – *Ostatni kurs*, odc. 3 – *Dzieweczyna do bicia*, odc. 8 – *Fartowny dzień*, odc. 14 – *Pocahuj mnie Kasiu* (tramwajarz Piórecki, ojciec Kasi); **1987** – *Ballada o Januszu*, serial, odc. 2 – *W pogoni za kwiatem życia*; **1988** – *Gwiazda Piołun* (rejent), *Spadek* (Leon Zabiela), *Kawalerki*, odc. *Babisia, słodkiego, miłego życia* (ojciec); **1989** – *Opowieść o „Dziadach” Adama Mickiewicza*, *Lawa* (generał); **1990** – *Napoleon*, serial, odc. 5 – *Moskwa* (hrabia); **1993** – *40-latek. 20 lat później*, odc. 3 – *Aukcja czyli ojciec założyciel*; **1994** – *Spółka rodzinna*, odc. 1, 2 (dyrektor Instytutu); *Niebezpiecznie skromna*, real. Anna Semkowicz, Marek Bienkowski; f. dok. o Barbarze Rachwalskiej (wziął udział); **1995** – *Dzieje mistrza Twardowskiego* (wykładowca na uniwersytecie w Wittemberdze), *Kamień na kamieniu*; **1996** – *Autoportret z kochanką* (prezes fotografików); **1997** – *Księga wielkich życzeń*; **1999** – *Badziewiakowie*, serial, odc. 16 – *Pomnik* (komatant), *Tygrysy Euro*, serial (dziadek Jacka).

**Nagrody:** Nagroda Przewodniczącego Komitetu ds. Radia i Telewizji (1962); Nagroda resortowa II st. (1963); Nagroda Przewodniczącego Komitetu ds. Radia i Telewizji I stopnia za osiągnięcia w dziedzinie aktorstwa radiowego (1978); Order Sztandaru Pracy I klasy (1979) oraz liczne nagrody aktorskie, a także Złoty Krzyż Zasługi, Medal „Za zasługi dla obronności kraju”, Zasłużony Działacz Kultury, Złota Odznaka Honorowa „Za zasługi dla Warszawy”, Odznaka „Budowniczy miasta Wrocławia”, Jubileuszowy Medal Lenina (ZSRR).

**IGA MAYR** (ur. 17 IV 1921, Lwów; zm. 28 I 2001, Wrocław) –

aktorka. W teatrze zadebiutowała 10 I 1945 roku. Egzamin eksternistyczny zdała w roku 1953. W latach 1949–1955 występowała w Teatrze Wybrzeże w Gdańsku, w latach 1955–1958 w Teatrze im. Żeromskiego w Kielcach. W latach 1959–1962 aktorka Teatru im. Horzycy w Toruniu, w latach 1962–1964 Teatru Polskiego w Bydgoszczy. Od 1964 występowała w Teatrze Polskim we Wrocławiu. **Filmografia:** **1968** – *Człowiek z M-3* (matka Piechockiego); **1968** – *Ostatni po Bogu* (pielęgniarka Krysia); **1971** – *Kardiogram* (pielęgniarka); *Zaraza* (doktor Konopacka); **1972** – *Diabeł* (matka Jakuba); **1974** – *Gniazdo* (wiedźma); *To ja zabiłem* (sędzina, członkini składu orzekającego); **1975** – *Grzech Antoniego Grudy*; **1978** – *Bez znieczulenia* (Anna Łukasik, matka Ewy); **1979** – *Śnić we śnie* (Irena); **1986** – *Tango z kaszlem* (sprzedawczyni kliwli); **1993** – *Taranthriller* (staryszka); **1994** – *Zabiskok* (Wiedźma); **1999** – *Trędowata*, telenowela 1999 – 2000, odc. 1, 4, 6 (księżna Podhorecka); **2000** – *Trędowata*, telenowela 1999 – 2000, odc. 7, 8, 11, 12 (księżna Podhorecka).

**Nagrody i odznaczenia:** **1971** – Srebrna Iglica; **1972** – Nagroda Towarzystwa Miłośników Wrocławia; **1973** – Nagroda artystyczna miasta Wrocławia; Srebrny Krzyż Zasługi; **1975** – Srebrna Iglica; **1976** – Złota Iglica; Odznaczenie Zasłużony Działacz Kultury; **1978** – Srebrna Iglica; **1981** – Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski; **1991** – Nagroda zespołowa dla aktorów i realizatorów spektaklu *Biesiada u hrabiny Kotlubaj* na XVII Opolskich Konfrontacjach Teatralnych; **1994** – Nagroda aktorska I stopnia za rolę Starej w *Krzysztofie* Ionesco w Teatrze Polskim we Wrocławiu na XXXIV Kaliskich Spotkaniach Teatralnych; Nagroda wojewody wrocławskiego z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru (27.03); **1997** – Nagroda aktorska za drugoplanową rolę Julii w spektaklu *Król uniera czyli Ceremonie* w Teatrze Polskim we Wrocławiu na XXXVII Kaliskich Spotkaniach Teatralnych.

**EWA MIODYŃSKA-GAJOS** (ur. 25 X 1939, Warszawa; zm. 10 II 2001, Warszawa) – aktorka. Po maturze cztery lata uczyla się w studium baletowym przy Operetce Śląskiej w Gliwicach. W 1960 roku została tam zaangażowana jako tancerka. Równocześnie pobierała lekcje śpiewu. Po ośmiu latach przeszła do zespołu aktorskiego gliwickiej Operetki, gdzie jej pierwszą rolą była Liza w musicalu *Nie mam czasu na miłość*. W 1970 roku przeniosła się do Warszawy. Rozpoczęła współpracę z Estradą, Telewizją (programy rozrywkowe), Teatrem Komedii (*Nitouche*, *Słomiany kapelusz*) i Teatrem Syrena (1971–1981) w którym występowała w różnorodnych formach teatralnych od musicali przez wodewile do komedii i farsy. Brała też udział w objazdowym programie tego teatru pt. *Syrena ma głos*. Kilkakrotnie była na tournée w Stanach Zjednoczonych (z zespołem programu *Hanka Bielicka ma głos*) i w Związku Radzieckim, występowała też w telewizji NRD. **Filmografia:** **1974** – *Nie ma róży bez ognia*; **1976** – *Bezkresne łąki* (stewardessa).

**MIRA MORAWSKA-NAŁĘCZ, Mirosława Morawska** (ur. 3 VII 1920, Kraków; zm. 26 XI 2001, Warszawa) – aktorka teatralna, pracująca przy dubbingu filmów. W czasie okupacji uczyla się prywatnie aktorstwa u Juliusza Osterwy, Marii Dulęby i Haliny Gallowej. W 1945 roku wstąpiła do prowadzonego przy Starym Teatrze w Krakowie studia dramatycznego. Po pomyślnym zdaniu egzaminu w 1946 roku została zaangażowana do Teatru Kameralnego TUR. Kolejny sezon spędziła jako aktorka Teatru Polskiego w Poznaniu. Od roku 1949 była aktorką Teatru Wojska Polskiego w Warszawie, a następnie innych warszawskich scen – Teatru Rozmaitości (1951–1956), Klasycznego (1956–1957), Powszechnego (1962–1966). Współpracowała z Polskim Radiem. Od 1967 roku często pracowała w dubbingu w Studio Opracowań Filmów. **Filmografia:** m.in. **1978** – *The Watter Babies/Wodne dzieci*, część aktor-

ska (dubbing Lady Harriet); **1980 – Dom**, serial tv 1980 – 2000, odc. 1 – *Co ty tu robisz człowieku* (rola aktorska); **2000 – Portret podwójny** (rola aktorska); **2001 – Wiedźmin**, serial tv (Babka Wiedząca).

**JACEK OLTER** (ur. 1972, Piła; zm. 6 I 2001, Gdańsk; pochowany w Pile) – perkusista jazzowy. Był związany z gdańską sceną jassową. Grał w wielu zespołach, przede wszystkim w grupie „Miłość”. **Filmografia: 1997 – Sztoś** (wyk. muzyki – perkusja, wyk. piosenki *Komu się poskarżyć*).

**JANUSZ OSTAPIŃSKI** (ur. 1952; zm. 31 VIII 2001) – scenograf. Współpracował przy realizacji spektakli Teatru Telewizji: **1999 – Perły szczęścia nie dają** (dekor. Wnętrz); **Wojna kreskówek** (sc., dekor. Wnętrz); **2000 – Siedemnastolatek** (dekor. wnętrz); **2001 – Kura-cja** (współpr. sc.). **Filmografia: 1988 – Pan Kleks w kosmosie**, część *Misja Voltana II* (wykonanie lalek); **Pogranicze w ogniu**, serial tv, odc. 11-24 (współpr. sc.); **1989 – Gorzka miłość** (kierownictwo budowy dekoracji); **Gorzka miłość**, serial tv (kierownictwo budowy dekoracji); **1992 – 1968. Szczęśliwego Nowego Roku** (współpr. sc.); **Kuchnia polska**, serial tv, odc. 3, 4 (współpr. sc.); **Szwadron** (kierownictwo budowy dekoracji); **1993 – Kuchnia polska**, serial tv, odc. 5, 6 (współpr. sc.); **Polski crash** (kierownictwo budowy dekoracji); **Skutki noszenia kapelusza w maju** (współpr. sc.); **1994 – Szczur** (współpr. sc.); **1995 – Daleko od siebie** (współpr. sc.); **Młode wilki** (II scenograf); **1996 – Dom**, serial tv 1980 – 2000, odc. 13 – *Coś się kończy, coś się zaczyna*, odc. 14 – *Ta mała wiolonczelistka*, odc. 15 – *Długa księżycowa noc*, odc. 16 – *Przed miłością nie uciekniesz* (II scenograf); **Wirus** (kierownictwo budowy dekoracji); **1997 – Dom**, serial tv 1980 – 2000, odc. 17 – *Komu gra ta orkiestra*, odc. 18 – *Trzecie kłamstwo*, odc. 19 – *Jestem dla ciebie niedziela*, odc. 20 – *Powrót z dalekiej podróży* (II scenograf); **Śława i chwała** (kierownictwo bu-

dowy dekoracji); **1998 – Żona przychodzi nocą** (współpr. dekoratorska); **2000 – Dom**, serial tv 1980 – 2000, odc. 21 – *Naiwne pytania*, odc. 22 – *Miłość to tylko obietnica*, odc. 23 – *Kolejka do życia*, odc. 24 – *Droga na skróty*, odc. 25 – *Dzisiaj każdy ma dwadzieścia lat* (II scenograf); **2000 – Duża przerwa**, serial tv (współpr. sc.); **Prymas. Trzy lata z tysiąca** (kierownictwo budowy dekoracji); **2001 – Przedwiośnie** (kierownictwo budowy dekoracji); **Tryumf Pana Kleksa**, część aktorska (II scenograf).

**KRZYSZTOF PANKIEWICZ, właśc. Krzysztof Żrąlek** (ur. 16 IX 1933, Pruszków; zm. 15 XII 2001, Warszawa) – scenograf. Studia na wydziale architektury Politechniki Warszawskiej rozpoczął w 1951 roku. Po roku przeniósł się na Akademię Sztuk Pięknych, a w 1954 roku na wydział scenografii Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Pracę zawodową rozpoczął w 3 IV 1956 roku w krakowskim Teatrze Młodego Widza. W 1973 roku zdał eksternistyczny egzamin reżyserski. Swoje prace scenograficzne i reżyserskie realizował w teatrach dramatycznych i muzycznych całego kraju – Zielona Góra, Jelenia Góra, Poznań, Olsztyn, Katowice, Kielce, Warszawa, Lublin, Koszalin, Wrocław. Pracował na tekstach klasycznych polskich (Słowacki, Wyspiański) i obcych (Goldoni, Szekspir, Czechow), realizował się także w dramaturgii współczesnej (Kafka, Brecht, Mrożek, Różewicz, Witkacy). Pracował z Kazimierzem Dejmkiem, Maciejem Prusem, Krystyną Meissner, Adamem Hanuszkiewiczem i Danutą Baduszkową. Współpracował z Henrykiem Tomaszewskim przy wielu wrocławskich pantomimach. Ostatnie 20 lat pracy poświęcił warszawskiemu Teatrowi Polskiemu. **Filmografia: 1972 – Przeprowadzka** (rola Andre, brata Andrzeja); **1976 – 40 – latek**, serial tv, odc. 15 – *Kosztowny drobiazg czyli rewizyta* (scenograf Iwo Czarnecki).

**ZOFIA PATRYN** (ur. 11 II 1920, Strój; zm. 3 VII 2001, Katowice) –

aktorka. Zadebiutowała w Teatrze Śląskim w Katowicach w 1945, gdzie występowała do roku 1947. W sezonie 1947-1948 grała w Teatrze Miejskim w Bydgoszczy, w następnym w Teatrach Dramatycznych w Poznaniu. W latach 1949-1952 grała w Teatrach Dramatycznych w Krakowie. Od 1948 do 1980 była reżyserem w Polkim Radiu. **Filmografia: 1948 – Skarb** (rola aktorska).

**JÓZEFINA PELLEGRINI** (ur. 7 III 1921, Warszawa; zm. 9 XII 2001, Warszawa) – artystka estradowa, piosenkarka, znana przede wszystkim jako wróżka. Działalność artystyczną rozpoczęła w czasie okupacji, w 1942 roku występowała w kawiarniach warszawskich – m.in. „U aktorek”. Po wojnie związała się początkowo z teatrami i scenkami łódzkimi – „Teatr na Pięterku”, „Gong” oraz „Szarotki”. W 1949 roku wróciła do Warszawy, zdała egzamin eksternistyczny na aktorkę dramatu i teatru muzycznego i brała udział w licznych koncertach organizowanych przez Estradę Stołeczną, Artos i Polskie Radio. Od 1953 roku współpracowała ze scenami „Estrada na Żoliborzu” oraz „Estrada na Skarpie”. Od 1957 roku przez przeszło trzy dziesięciolecia była aktorką Teatru Syrena. **Filmografia: 1978 – Antyki** (piosenkarka); **1996 – Dom**, serial tv 1980 – 2000, odc. 14 – *Ta mała wiolonczelistka* (wróżka).

**STEFAN RACHOŃ** (ur. 4 I 1906, Ostrów Lubelski; zm. 3 VII 2001, Olsztyn; pochowany na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie) – artysta muzyki, dyrygent. Absolwent Państwowego Konserwatorium Muzycznego w Warszawie (1933). W latach 1929-1944 skrzypek koncertmistrz. Po wojnie założyciel i w latach 1945-1975 dyryktor, a w latach 1975-1980 I dyrygent Orkiestry Polskiego Radia i Telewizji (uprzednio Orkiestra Polskiego Radia). Dokonał z Polską Orkiestrą Radiową około dziesięciu tysięcy nagrań muzyki symfonicznej, operowej, operetkowej i rozrywkowej.

Był członkiem SPAM. Otrzymał Nagrodę „Złoty Mikrofon” (1969), Krzyż Oficerski i Kawalerski OOP, Order Sztandaru Pracy II kl., Złoty Krzyż Zasługi, Odznakę Honorową „Za zasługi dla rozwoju województwa zielonogórskiego”, Odznakę Honorową „Zasłużony dla Opolszczyzny”, Odznakę Honorową „Zasłużony dla miasta Lublina”. **Filmografia:** 1955 – *Irena do domu* (dyrygent); 1959 – *Cafe „Pod Miłogą”* (dyrygent); 1960 – *Decyzja* (dyrygent); *Mąż swojej żony* (dyrygent); 1963 – *Skąpni w ogniu* (dyrygent); 1964 – *Upał* (dyrygent); 1970 – *Dzięciol* (dyrygent Orkiestry PRiTv w piosence *Oczy czarne*, wyk. Violetty Villas); *Krajobraz po bitwie* (dyrygent *Poloneza As-dur*, *Czterech pór roku*; piosenki *Wiersze Baczyńskiego*); 1979 – *Wysokie loty* (dyrygent *Menueta*); 1990 – *Superwizja* (dyrygent arii Cavardossiego z *Toski*).

**ANDRZEJ RETTINGER** (ur. 19 IV 1924, Warszawa; zm. 5 VIII 2001, Konstancin; pochowany na cmentarzu w Skolimowie) – aktor i reżyser teatralny. Zdał maturę na tajnych kompletach w czasie wojny. Był porucznikiem Armii Krajowej, uczestnikiem Powstania Warszawskiego, żołnierzem dywizji generała Maczka, jeńcem obozu niemieckiego. W 1947 roku wrócił do Polski. W latach 1948–1953 studiował na Wydziale Reżyserii PWSF w Łodzi. Został skreślony z listy studentów decyzją Komisji Dyscyplinarnej za członkostwo w AK i udział w Powstaniu Warszawskim (informacja żony aktora). Po czterech latach pracy w domach kultury w Szczecinie i Jeleniej Górze związał swoje zawodowe losy z teatrem łaskowym – w Lublinie (1956–1959), Zielonej Górze (1959–1963, 1969–1970), Wrocławiu (1963–1966), Walbrzychu (1966–1969), Opolu (1970–1972) i Olsztynie (1973–1975). **Filmografia:** 1968 – *Lalka*; 1969 – *Czerwone i złote*; 1971 – *Nos*; 1976 – *A jeśli będzie jesień* (urzędnik wręczający odznaczenia kombatanom); 1978 – *Do krwi ostatniej* (Józef Retinger); 1979 – *Do krwi ostatniej*, serial tv,

odc. 1 – *Układ*, odc. 2 – *Oni i my*, odc. 5 – *Przełom* (Józef Retinger).

**REMIGIUSZ ROGACKI** (ur. 20 VII 1926, Kalisz; zm. 6 I 2001, Łódź) – aktor. Ojciec aktorek Barbary i Małgorzaty Rogackich. Na scenie zadebiutował w Częstochowie w 19 XI 1949 roku. Rok później przeniósł się do teatru w rodzinnym Kaliszu, gdzie spędził dwa sezony. W 1952 roku wyjechał do Łodzi, którą opuszczał zaledwie dwukrotnie – trzy lata pracy poświęcając Estradzie w Lublinie (1963–1964) i Rzeszowie (1964–1966). W 1955 roku zdał egzamin eksternistyczny. Był aktorem Teatru im. Jaracza (1952–1958), Teatru Powszechnego (1958–1961), Estrady Łódzkiej (1961–1963), Teatru Ziemi Łódzkiej (1966–1981) i Teatru Nowego (1981–1991). **Filmografia:** 1961 – *Bitwa o Kozi Dwór*; 1970 – *Doktor Ewa*, serial tv, odc. 5 – *Przeoczenie*; 1974 – *Ile jest życia*, serial tv, odc. 9 – *Noc księżycowa*; 1975 – *Kazimierz Wielki*; 1977 – *Biohazard*; 1978 – *Rodzina Polanieckich*, serial tv, odc. 7 – *Powrót*; *Typ półdziesiąt gór* – *Eliza Orzeszkowa*; *Życie na gorąco*, serial tv, odc. 7 – *Wiedzi* (człowiek Bohnego udający oficera austriackiego wywiadu); 1979 – *Epizod: Gazda z Diabelnej*, serial tv, odc. 1, 2, 6 (karczmarz Józio); 1980 – *Polonia Restituta*, serial tv, odc. 2; *Wyrok śmierci*; 1981 – *Czwartki ubogich*; *Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy*, serial tv, odc. 7 – *Powołanie*; *Spokojne lata*; *Znachor*; 1985 – *Diabelskie szczęście* (dyrektor teatru); *Zielone kasztany*; 1987 – *Ucieczka z miejsc ukochanych*, serial tv, odc. 5; 1990 – *Dziewczyna z Mazur*; 1991 – *Pogranicze w ogniu*, serial tv, odc. 18, 19 (mecenasy Albert Milch); *Skarga*.

**JERZY ROSOŁOWSKI** (ur. 10 XI 1930, Warszawa; zm. 20 XII 2001, Warszawa; pochowany na Cmentarzu Bródnowskim) – spiker, lektor, długoletni pracownik Polskiego Radia i Telewizji. Jeszcze w czasie studiów (1952–1956) na wydziale prawa Uniwersytetu Warszawskiego rozpoczął współpracę z

Polskim Radiem. Lektorem radiowym i telewizyjnym pozostawał nieprzerwanie od 1954 roku. Jego głos skupiał uwagę widzów i słuchaczy. Był rozpoznawalny i lubiany. Współpracował z ITI Film Studio. Był laureatem Diamentowego Mikrofonu. **Filmografia:** m.in. 1995 – *Odjazd*, serial tv, odc. 2 – *Mazury, 1944 – 1989*, odc. 3 – *Mazury, 1989 – 1995* (lektor).

**MICHAŁ TOMASZ RUSINEK** (ur. 29 IX 1904, Kraków; zm. 6 I 2001, Warszawa) – pisarz. Absolwent Wydziału Filozoficznego (polonistyka i historia) Uniwersytetu Jagiellońskiego (1927). Był członkiem redakcji „Gazety Literackiej” w Krakowie 1929–1932, Radcą Wydziału Sztuki Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (1932–1939). Od 1934 do 1939 był dyrektorem biura Polskiej Akademii Literatury, od 1936–1939 redaktorem rocznika, a od 1946–1949 dyrektorem Departamentu Teatru MKiS. Był redaktorem naczelnym miesięcznika „Bull. Livres Nouveaux et Pièces Théâtre” (1958–1965), kwartalnika „Lit. Polonaise”, dyrektorem naczelnym Agencji Autorskiej 1964–1972, od 1968 roku redaktorem miesięcznika „Théâtre en Pologne”. Był członkiem Narodowej Rady Kultury. Wiceprezes Zarządu Głównego ZLP (1957–1960), ZAiKS (wiceprezes zarządu Głównego). W latach 1947–1972 był sekretarzem generalnym Polskiego PEN-Clubu. Od 1959 roku był prezesem Int. Writers Found P.E.N., Londyn. W latach 1968–1981 był wiceprezesem Oddziału Polskiego SEC, prezesem od 1981, a od 1982 wiceprezesem Międzynarodowej federacji SEC. Wiceprezesem Towarzystwa Polsko-Brazylijskiego. Członkiem Rady Naczelnej ZKRP (do 1990 ZBoWiD). Członek honorowy Brazylijskiej Akademii Literatury i od 1959 roku honorowym obywatelem Rio de Janeiro. Otrzymał Nagrodę miasta Krakowa (1933), Nagrodę Literacką im. Włodzimierza Pietrzaka (1977), Nagrodę miasta Warszawy 1986 oraz Krzyż Komandorski z Gwiazdą, Komandorski i Ka-

walerski OOP, Order Sztandaru Pracy I i II kl., Złoty Krzyż Zasługi, Medal 40-lecia Polski Ludowej, Medal „Za zasługi dla obronności kraju”, Medal Komisji Edukacji Narodowej i inne. W swoim dorobku miał powieści obyczajowe, opowiadania, reportaże, sztuki teatralne, wspomnienia. **Filmografia: 1950 – Pierwszy start** (scenariusz-nowela).

**DANUTA SIERANT** (zm. 23 III 2001) – wieloletnia montażystka dźwięku w Studiu Opracowań Filmów w Warszawie.

**PIOTR SOBOCIŃSKI** (ur. 3 II 1958 r., Łódź.; zm. 26 III 2001, Vancouver, Kanada; został pochowany w Alei Zasłużonych na Powązkach Wojskowych w Warszawie) – operator filmowy. Wychował się – jak mówił – na planie filmowym „pod statywem” ojca, wybitnego operatora filmowego Witolda Sobocińskiego. W 1982 roku ukończył Wydział Operatorski w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. Filmówkę uważał za uczelnię nadzwyczajną w skali światowej, cenil ją za to, że uczy nie tylko rzemiosła filmowego, ale stara się wydobyć ze studentów ich wizualną wrażliwość. Nauka w łódzkiej szkole była według niego istotnym czynnikiem sukcesów polskich operatorów filmowych na Zachodzie. Początkowo terminował jako operator kamery. Jako autor zdjęć zadebiutował w 1984 roku *Miłością z listy przebojów* Marka Nowickiego. Był jednym z najwybitniejszych i bardzo cenionych polskich operatorów filmowych (I miejsce w plebiscycie „Kina” w 1997 roku). Światową sławę przyniosły mu zdjęcia do filmu Krzysztofa Kieślowskiego *Trzy kolory: Czerwony*, za które w 1994 roku został nominowany do Oscara – Nagrody Amerykańskiej Akademii Sztuki Filmowej. Od tego czasu pracował w Ameryce i w Europie. Za oceanem debiutował w 1996 roku zdjęciami do filmu *Pokój Marvina* (*Marvin's Room*) Jerry'ego Zacksa z Meryl Streep, Leonardo DiCaprio, Diane

Keaton i Robertem DeNiro i do wysokobudżetowego *Okupu* (*Ransom*) Rona Howarda z Melem Gibsonem w roli głównej. W 1998 roku zrealizował zdjęcia do filmu *Półmrok* (*Twilight*, roboczy tytuł *Magic Hour*) w reżyserii Roberta Ben-tona z Susan Sarandon, Paulem Newmanem i Gene Hackmanem. Był laureatem Nagrody Przewodniczącego Komitetu Kinematografii za rok 1986 za zdjęcia do filmu *Magnat* w reżyserii Filipa Bajona (1986) i dwukrotnym laureatem nagrody Festiwalu Operatorów Filmowych „Camerimage” w Toruniu: w 1994 roku otrzymał „Srebrną Żabę” za zdjęcia do *Trzech kolorów: Czerwony*, a w 1995 roku „Złotą Żabę” za zdjęcia do *Siódmego pokąju* w reżyserii Marty Meszaros. Swoją zawód uważał za cudowny i pasjonujący, bo uprawianie go pozwalało interesująco przejść przez życie. W roku 2001 zrealizował zdjęcia do filmu z Anthonym Hopkinsem *Hearts in Atlantis* w reżyserii Scotta Hicksa i rozpoczął zdjęcia (dokończone potem przez Fredericka Elmesa) do filmu *Trapped* Luisa Mandoki. Zmarł w trakcie realizacji *Angel Eyes* (roboczy tytuł *Heart of Town*) w reżyserii Luisa Mandoki. Był członkiem gildii operatorów hollywoodzkich i Amerykańskiej Akademii Filmowej. Spotkanie z Krzysztofem Kieślowskim w 1988 przy realizacji zdjęć do III i IX *Dekalogu* które zaowocowało przyjaźnią, uważał za najważniejsze wydarzenie także w swoim życiu zawodowym. Między dwoma artystami nawiązał się bowiem szczególnie rodzaj porozumienia i zrozumienia – metafizyczny czy też telepatyczny, jak Piotr Sobociński nazwał go w jednym z wywiadów. Ten rodzaj zawodowej więzi dawał operatorowi poczucie tworzenia, a nie tylko wykonywania reżyseryskich poleceń. Również w Hollywood, gdzie spotkał się z zupełnie odmiennym stylem pracy, starał się przyjmować te oferty, które pozwalały mu realizować – o ile było to możliwe – własne pomysły, zachować własny charakter „pisma”, indywidualność i swobodę twórczą, starał się współpracować z

ludźmi z którymi – jak z Kieślowskim – mógłby porozumiewać się bez słów i z którymi, pracując mógłby czuć się bardziej artystą niż technikiem czy sprawnym rzemieślnikiem, choć w obowiązującym w amerykańskiej fabryce snów systemie producenckim często nawet reżyser ma dość ograniczoną możliwość artystycznego wypowiedzenia się. Był jednym z bohaterów filmu dokumentalnego z 1998 roku w reżyserii Piotra Łazarkiewicza pod tytułem *Wiecej światła. Festiwal Operatorów Filmowych Camerimage '97*. 2 XII 2001 na ulicy Piotrkowskiej w Łodzi odsłonięto gwiazdę Sobocińskiego w Alei Gwiazd (w okolicach Hotelu Grand i kina „Polonia”). Piotr Sobociński był mężem aktorki Hanny Mikuć.

Udział w realizacji etud szkolnych PWSFTviT: 1979 – *Kancik* (operator kamery); 1980 – *Drugi oddech* (zdj.); *Pierwsza miłość* (zdj.); *Usta pełne ziemi* (zdj.); *Wyspa* (zdj.); 1981 – *Płaki* (reż., zdj.); 1982 – *Epilog*, reż. Natalia Koryncka (zdj.).

**Filmografia: 1968 – Planeta Ziemia**, reż. Mieczysław Waśkowski, f. tv (rola aktorska); **1979 – Arena życia**, real. Bogdan Dziworski, reportaż (współautor zdjęć), **Pielgrzym**, real. Andrzej Trzos-Rastawiecki, f. dok. (współpracownik operatora); **1981 – Był jazz**, reż. Feliks Falk (operator kamery), **Ilamadria**, reż. Jacek Schmidt, dokument fabularyzowany (operator kamery); **1982 – Nieciekawa historia**, reż. Wojciech J. Has (operator kamery); **1983 – Widziadło**, reż. Marek Nowicki (operator kamery), **Norwid**, real. Natalia Koryncka, f. dok. (autor zdjęć); **1984 – Miłość z listy przebojów**, reż. Marek Nowicki (zdjęcia), **O-bi, O-ba. Koniec cywilizacji**, reż. Piotr Szulkin (operator kamery, operator steadicamu), **Remis**, reż. Krzysztof Lang (zdjęcia); **1985 – Tanie pieniądze**, reż. Tomasz Lengren (zdjęcia); **1986 – Biała wizytówka**, reż. Filip Bajon (zdjęcia), **Magnat**, reż. Filip Bajon (zdjęcia) – Nagroda Przewodniczącego Komitetu Kinematografii za rok 1986; **Szczurołap**, real. Andrzej Czamecki, f. dok. (zdjęcia) – Nagroda na Ogólnopolskim Festiwalu

Filmów Dokumentalnych i Krótkometrażowych w Krakowie; **1988** – *Dekalog*, odc. *Dekalog III*, odc. *Dekalog IX*, reż. Krzysztof Kieślowski (zdjęcia, operator kamery); **1988** – *Koniec*, reż. Bogusław Linda (zdjęcia); **1989** – *Bal na dworcu w Koluszkach*, reż. Filip Bajon (zdjęcia), *Lawa. Opowieść o Dziadach Adama Mickiewicza*, reż. Tadeusz Konwicki (zdjęcia), *Pension Sonnenstein* (*Pensjonat Stonieczko*), reż. Filip Bajon, prod. Polska-Niemcy (zdjęcia); **1990** – *Potyautasok*, reż. Sandor Soth, prod. Węgry (zdjęcia); **1994** – *Trzy kolory, Czerwony* (*Trois couleurs. Rouge*), reż. Krzysztof Kieślowski (konsultacja scenariuszowa, zdjęcia), nominacja do Oscara – Nagrody Amerykańskiej Akademii Sztuki Filmowej w kategorii: zdjęcia i „Srebrna Żaba” za zdjęcia na Camerimage Toruń-Łódź; **1995** – *Die Wildnis*, reż. Werner Masten, prod. Austria-Niemcy (zdjęcia), *La settima stanza* (*Siódmy pokój*), reż. Marta Meszaros (zdjęcia) – „Złota Żaba” za zdjęcia na Camerimage w Toruń-Łódź; **1996** – *Marvin's Room* (*Pokój Marvina*), reż. Jerry Zacks (zdjęcia), *Ransom* (*Okup*), reż. Ron Howard (zdjęcia); **1998** – *Twilight* (*Półmrok*), roboczy tytuł *Magic Hour*, reż. Robert Benton (zdjęcia); *Wiecej światła. Festiwal Operatorów Filmowych Camerimage '97*, f. dok. (wystąpił); **2001** – *Angel Eyes*, roboczy tytuł *Heart of Town*, reż. Luis Mandoki (zdjęcia), *Hearts in Atlantis*, reż. Scott Hicks (zdjęcia) – Brązowa „Żaba” za zdjęcia na Camerimage Toruń-Łódź; **2002** – *Trapped*, roboczy tytuł *24 Hours*, reż. Luis Mandoki (zdjęcia) dokonane przez Fredericka Elmesa).

**WŁADYSŁAW TOMASZ STECEWICZ** (zm. 10 VII 2001; pochowany na Cmentarzu Komunalnym Północnym w Warszawie) – aktor, reżyser, twórca telewizyjny. Przez wiele lat związany był z Programem 2 TVP S.A., był pomysłodawcą i współautorem programu „Ojczyzna-Polszczyzna”.

**JERZY STEPIEŃ** (ur. 18 XI 1941, Łódź; zm. 25 I 2001, Łódź) – scenograf i reżyser filmów animowa-

nych. W 1978 roku ukończył Studium Zaoczne Wydziału Operatorskiego PWSFTvT w Łodzi. Przez lata pracował w łódzkiej telewizji jako scenograf i dekorator. Film animowany traktował jako rozwinięcie tamtych zainteresowań. W Semaforze wyreżyserował szereg filmów z serii *Przygód kilka wróbla Ćwirka*, projektując do tej serii również scenografię oraz wspólnie z Ireneuszem Czesnym, średniometrażowy *Poszukiwacze zaginionej gwiazdki*. **Filmografia: 1983** – *O Czarodzieju Dobrodzieju*, odc. 4 – *Szop prac*, odc. 5 – *Klatka dla lisa* (oprac. plastyczne); *Przygód kilka wróbla Ćwirka* (oprac. plastyczne); **1984** – *Przygód kilka wróbla Ćwirka*, odc. 4 – *Odludek* (reż.); **1985** – *Przygód kilka wróbla Ćwirka*, odc. 9 – *Strachy na wróbla*, odc. 12 – *Gość z Północy*, odc. 14 – *Mysikrólik* (reż.); **1986** – *Przygód kilka wróbla Ćwirka*, odc. 21 – *Cudak* (reż.); **1987** – *Przygód kilka wróbla Ćwirka*, odc. 26 – *Gdzie dwóch się bije* (reż.); **1988** – *Dobry wieczór* (oprac. plastyczne); *Przygód kilka wróbla Ćwirka*, odc. 30 – *Czarna rodzinka* (reż.); **1989** – *Pomocnik* (projekty plastyczne); *Przygód kilka wróbla Ćwirka*, odc. 39 – *Kuracja* (reż.); **1991** – *Ostatnia kanapka* (projekty plastyczne); *Pies na zając* (projekty plastyczne); **1992** – *Poszukiwacze zaginionej gwiazdki* (reż., oprac. plastyczne).

**STANISŁAWA STEPNIÓWNA** (ur. 19 III 1914, Warszawa; zm. 13 II 2001, Warszawa, pochowana na Cmentarzu Bródnowskim) – aktorka. Skończyła szkołę rytmiki i plastyki prowadzoną przez Taccjanę Wysocką. Po ukończeniu gimnazjum rozpoczęła studia aktorskie u Juliusza Osterwy w Instytucie Reduty. W 1935 r. zdała aktorski egzamin eksternistyczny w ZASP i została zaangażowana przez Iwo Galla do Teatru Kameralnego w Częstochowie. Kiedy Iwo Gall obejmował w Warszawie dyrekcję Peryferyjnego Teatru wchodzącego w skład Towarzystwa Krzewienia Kultury Teatralnej, przyjechała z nim do stolicy. Wkrótce Arnold Szyfman przyjął ją w poczet aktorów Teatru

Polskiego, w którym występowała do wybuchu wojny. Po udanej roli jednej z siostr Sanger w *Tessie* w 1936 roku, Szyfman obsadził ją w roli Ani w *Wiśniowym sadzie*. Potem grała Józję w *Damach i huzaarach* i Zosię w *Galące rozmarynu*. Na scenie Teatru Małego, który był filią Polskiego, zagrała w *Ostrożnie, świeżo malowane* i w *Pani Naturze*. W 1939 roku zagrała główną rolę w filmie *Włóczęga*, u boku Szczepcia i Tońcia. Podczas okupacji pracowała jako kelnerka w kawiarni „U Elny Gistaedt” na Nowym Świecie. Brała udział w konspiracji. Podczas Powstania Warszawskiego była sanitariuszką. Po obozie w Pruszkowie i tułaczce wróciła do zburzonej Warszawy. Kilka miesięcy była w Teatrze Nowej Warszawy (od czerwca do września 1945), a następnie trzy sezony była aktorką w Miejskich Teatrach Dramatycznych Eugeniusza Poredy, gdzie grała Kropeczkę w *Świerszczu za kominem* i kaleką dziewczynkę w *Szklanej menażerii*, gimnazjalistkę w *Starych przyjaciółach*. W sezonie 1948/1949 wróciła do Teatru Polskiego. U Szyfmana grała rolę Helenki w *Panu Jowialskim*, potem dublowała Żonę w *Mężu i żonie*, a za dyrekcji Leona Schillera grała pijaną dziewczynę w sztuce *Bóg, cesarz i chłop*. W latach 1952-1957 występowała w Teatrze Domu Wojska Polskiego, od 1957 roku – Dramatycznym, gdzie grała m.in. w *Wielkim człowieku do małych interesów*, *Damach i huzaarach*, *Weselu*, *Kronikach królewskich* i w sztukach Durrenmatta. Występowała w Teatrze Polskiego Radia. W 1976 roku przeszła na emeryturę. **Filmografia: 1939** – *Włóczęga* (Krysia, wnuczka Galeckiego); **1971** – *Gonitwa*.

**JAREMA STĘPOWSKI**, właśc. Jarema Junosza-Stępowski (ur. 15 I 1925, Warszawa; zm. 11 I 2001, Warszawa; pochowany na Cmentarzu Powązkowskim) – aktor teatralny i filmowy, artysta estradowy, wykonawca piosenek warszawskich. Bratanek przedwojennego aktora Kazimierza Junoszy-Stępowskiego, był wychowankiem III

Gimnazjum Miejskiego w Warszawie i harcerzem 80 WDH im. Bolesława Chrobrego, żołnierz Szarych Szeregów. W 1947 roku rozpoczął studia w warszawskiej Szkole Teatralnej u Aleksandra Zelwerowicza. Przerwał je po dwóch latach i wyjechał do Teatru w Świdnicy. Debiutował tam w komedii *Moja żona Penelopa* (I IX 1949). W Świdnicy występował też w repertuarze poważnym, m.in. grał Jana Kazimierza w *Mazepie*. W 1950 przeniósł się do Teatru im. Węgierki w Białymstoku. W 1951 roku zdał w Warszawie egzamin eksternistyczny. W 1952 znalazł się w Teatrze Nowej Warszawy. Lata 1954-1957 spędził w łódzkim Teatrze Satyryków. Wrócił do Warszawy do Teatru Komedia (1957-1964), gdzie grał m.in. w *Porwaniu Sabinek, Zwirowanej ulicy, Kiss me Kate, Paszcie jakich mało* i Dramatycznego (1964-1967). Związany był także z Estradą w Sopocie (1967-1969, 1970-1972). Jeden sezon był aktorem Teatru Syrena w Warszawie (1969-1970), dwa sezony – Teatru Ludowego (1972-1974). W latach 1974-1980 występował w warszawskim Teatrze Kwadrat (m.in. tytułowy bohater w komedii *Oskar*). Ostatnią jego rolą był sprzedawca na Kercelaku w spektaklu Teatru Syrena *Cafe pod Minogą*. Był artystą, którego żywiołem była estrada. Pod koniec lat 60. stworzył charakterystyczną stylizację warszawskiego folkloru w takich piosenkach, jak *Jadziem na Bielany, Księżyc frajerczy, Taksówkarz warszawski, Statek do Młocin*. Gwary nauczył się w czasie okupacji – aby zarobić na życie, otworzył przy Woronicza składzik szmat i butelek. Przychodzili tam różni ludzie, a on zapamiętał ich rozmowy i sposób mówienia. Występował w programach telewizyjnych, m.in. *Kabaret Starszych Panów* (postać Odrażającego Draba). Występował w kabe-recie, jeździł z koncertami, nagrał wiele płyt. W kilkudziesięciu filmach, w których wystąpił stworzył niezapomniane epizody, perły aktorstwa komediowego. Występował w Teatrze Polskiego Radia. Śpiewał piosenki z repertuaru Sta-

nisława Grzesiuka, ale pisali też dla niego Osiecka, Młynarski i Fico-wski. Był gawędziarzem. Lubił ciszę, spokój, przyrodę i łowienie ryb. Był członkiem SPATiF-ZASP. Otrzymał „Srebrną Maskę” dziennika „Express Wieczorny” (1967), Nagrodę artystyczną miasta stołecznego Warszawy (1968), złote płyty Polskich Nagrań 1969, 1970, 1976, Złotą Odznakę „Zasłużony Białostoczyźnie” (1980), Złotą Odznakę Honorowego Towarzystwa Polonia (1987), Krzyż Kawalerski OOP, Srebrny Krzyż Zasługi, Złotą Odznakę Honorową „Za zasługi dla Warszawy”, Nagrodę Artystyczną Polskiej Estrady Prometeusz’ 96 – za szczególne osiągnięcia dla sztuki estradowej. Udział w etiudach szkolnych PWSFTviT: 1955 – *Małe nadzieje* (Hilary); 1957 – *Selene*.

**Filmografia:** 1955 – *Godziny nadziei* (handlarz); *Trzy starty, Nowela pływacka* (trębacz w knajpie); *Zaczarowany rower* (niemiecki dziennikarz sportowy); 1956 – *Cieci* (tramwajarz Mirek); *Nikodem Dyżma* (Doktor Litwinek); *Szkice węglem* (pisarz sądowy); *Tajemnica dzikiego szybu* (Stelmach); *Wraki* (pijak); *Zimowy zmierzch* (strażak); 1957 – *Deszczowy lipiec* (wczasowicz, miłośnik muzyki); *Ewa chce spać* (restaurator Wacek Szparaga); *Król Maciusz I* (poseł króla Złego); *Skarb kapitana Martensa* (kucharz okrętowy); 1958 – *Pożegnania* (kelner); *Zadzwonienie do mojej żony* (dziennikarz Iwaniński); *Żołnierz królowej Madagaskaru* (Grzegorz, lokaj Mackich); 1959 – *Tysiąc talarów* (August Drapka – 1859, Klakiewicz, dyrektor teatru – 1959); 1960 – *Ostrożnie Yeti!* (profesor); 1960 – *Walet pikowy* (Alfons Emanuel Walet, bandyta Teston); 1963 – *Kryptonim Nektar* (Dymek); *Za cenę grzechu* (Józef Litera); 1964 – *Giuseppe w Warszawie* (Muttermilch, strażnik więzienia Wehrmachtu); *Upał* (5 ról: motocyklista ze świty premiera, żołnierz, kioskarcz, wartownik w ministerstwie, włóczęga); 1965 – *Lenin w Polsce* (fotograf); *Perły i dukaty*, cykl tv, odc. *Markiza de Pompadour* (ojciec Krystyny, kie-

rownik spółdzielni „Markiza de Pompadour”); *Sam pośród miasta* (Klepiński); *Wojna domowa* (zbierający suchy chleb dla konia); 1966 – *Matężństwo z rozsądku* (handlarz obrazami); *Mocne uderzenie* (występuje w roli samego siebie – odgrywa scenę z serialu *Wojna domowa*: „czy jest suchy chleb dla konia”); *Piekło i niebo* (kochanek „Kiki”); 1969 – *Nowy* (strażnik); 1970 – *Pogoń za Adamem* (portier); 1994 – *Panna z mokrą głową* (Józef, lokaj hrabiny); *Panna z mokrą głową*, serial tv, odc. 5 – *Podróż do krainy marzeń*, odc. 6 – *Od pierwszego spojrzenia* (Józef, lokaj hrabiny); 1995 – *Awantura o Basię* (pan Wojciech, portier w teatrze); 1996 – *Awantura o Basię*, serial tv, odc. 2 – *Awantura druga, czyli rzecz o rozmazanej kartce*, odc. 3 – *Awantura trzecia, czyli rzecz o teatrze i niezwykłym psie*, odc. 4 – *Awantura czwarta, czyli rzecz o salomonowym wyroku* (pan Wojciech, portier w teatrze); 1999 – *Graczykowie*, sitcom, odc. 13 – *Murarze*.

**EUGENIUSZ STRUS** (ur. 1943; zm. 2001) – scenarzysta, scenograf i reżyser filmów animowanych. Ukończył studia w ASP w Krakowie – najpierw studiując na Wydziale Rzeźby, a następnie na Wydziale Malarstwa ze specjalizacją tkaniny artystyczne. Pierwsze doświadczenia filmowe zdobywał w Pracowni Rysunku Filmowego ASP w Krakowie. Później współpracował przy realizacji filmów animowanych jako asystent reżysera oraz współautor scenariuszy i oprawy plastycznej. Debiutował w 1976 roku w „Semaforze” filmem *Wehniata zabawa*, w którym wykorzystał swoje doświadczenia wyniesione z pracy nad tkaniną artystyczną. Większość filmów zrealizował w Semaforze we współpracy z żoną Danutą Adamską-Strus, m.in. z serię *Plastelinki*, a poza Studium serial *Bqblandia*. **Filmografia:** 1976 – *Wehniata zabawa*; *Zęby jak dęby*; 1979 – *Miś Uszatek*, seria, odc. *Ciekawscy, Piesek*; 1980 – *Miś Uszatek*, seria, odc. *Kiszzone ogórki, To tylko gałąź*; *Plastelinki*, seria, odc. *Apetyt*; 1981 – *Plastelinki*, seria,

odc. *Zawody*; **1982** – *Plastelinki*, seria, odc. *Klocki, Audycja*; **1984** – *Plastelinki*, seria, odc. *Gwóźdź*; **1985** – *Plastelinki*, seria, odc. *Dom z kart*; **1986** – *Kolekcja*; **1987** – *Plastelinki*, seria, odc. *Kotek*; **1989** – *Plastelinki*, seria, odc. *Lustro*.

**JACEK STRZEMŻAŁSKI** (ur. 10 VIII 1955, Warszawa; zm. 15 V 2001, Warszawa; pochowany na Komunalnym Cmentarzu Powązkowskim) – dziennikarz, krytyk filmowy i teatralny, aktor. W 1979 roku ukończył studia na Wydziale Wiedzy o Teatrze w PWST w Warszawie. W latach 1983–1988 pracował jako kierownik literacki teatru „Scena Na Piętrze” w Poznaniu. Na podstawie jego scenariuszy zrealizowano kilka filmów. Wystąpił w kilkudziesięciu filmach jako aktor. **Filmografia:** **1977** – *Akcja pod Arsenalem* („Gruby”); **1978** – *Gdziekolwiek jesteś panie prezydencie*; **1979** – *Godzina „W”* (bratanek Jackowskich); *Sekret Enigmy* (członek zespołu polskich kryptologów); *Tajemnica Enigmy*, serial tv, odc. 3 – *Próba dywersji*, odc. 5 – *Żółte kartki*, odc. 7 – *W sidłach Abwehry* (pracownik zespołu kryptologów); **1980** – *Bajki na dobranoc* (elektryk); *Ciosy* (mechanik samochodowy); *Constans* (kolega Witolda z pracy); *Cma* (współpr. reż., i rola nieznanego); *Dom*, serial tv 1980–2000, odc. 1 – *Co ty tu robisz, człowieku* (warszawiak na stopniach pociągu); *Dzień Wisły* (dowódca oddziału partyzanckiego); *Grzechy dzieciństwa* (parobek); *Kontrakt. Punkt widzenia*, serial tv, odc. 1, 2, 4, 5, 7 („Gruby”, kolega Włodka z uczelni); **1981** – *Był jazz* (Arek); *Debiutantka* (gość); *Filip z konopi*; *Linuzyna Daimler-Benz*; *Przypadki Piotra S.*; *W obronie własnej* (przyjaciel Krzysztofa); *Wojna światów – następne stulecie* (wnuk odprowadzający starca na pobranie krwi); **1982** – *Trzy + Jedna* (malarz Jankowski); *Prawo jest prawem. Punkty za pochodzenie*; *Życie Kamila Kuranta*, serial tv, odc. 5, 6 (student Józef, współlokator Kamila); **1983** – *Alternatywy 4*, serial tv, odc. 6 – *Go-*

*łębie*, odc. 9 – *Upadek* (listonosz); *Incydent na pustyni* (student Frania Kot); *Planeta Krawiec*; **1984** – *Hania* (służący Franciszek); *Lato leśnych ludzi*, serial tv, odc. 2 – *Strefa ciszy*, odc. 4 – *W obronie puszcz*; *Siedem życzeń*, serial tv, odc. 3 – *Być dorosłym* (konik pod kinem); *Zdaniem obrony*, serial tv, odc. *Pętla dla obcego* (oskarżyciel); **1985** – *Dziewczęta z Nowolipiek* (kolega dziewcząt); *Ga, Ga. Chwała bohaterom* (strażnik więzienny); *Lustro*; *Na wolność* (scenariusz, dialogi); *Sceny dziecięce z życia prowincji* (uczestnik prywatki); *Zdaniem obrony*, serial, odc. *Starzy znajomi*; **1986** – *Ostatni dzwonek*; *Tulipan*, serial tv, odc. 1, 2 (Robert, właściciel salonu gier, kolega Jurka); **1987** – *Bez grzechu* (redaktor tv); *Brawo mistrzu* (scenariusz, dialogi); *Dorastanie*, serial tv, odc. 2 – *1972* – *1973*, odc. 6 – *1977* – *1979*; **1988** – *Dekalog*, seria, odc. *Dekalog osiem*; **1989** – *Konsul. Rifi fi po sześćdziesiątce*; *Sztuka kochania* (Wypych, pacjent Pasikonika); **1990** – *Mów mi Rockefeller* (członek komisji egzaminacyjnej); **1991** – *Kuchnia polska* (podoficer); *Kuchnia polska*, serial tv, odc. 1, 2 (podoficer); **1994** – *Jest jak jest*, serial tv, odc. 3 – *Pierwszy krok na wolnym rynku* (człowiek Bolesława Polany).

**HALINA TABORSKA-PIOTROWSKA** (ur. 9 II 1910, Żegań; zm. 26 III 2001, Puszczykowo) – aktorka. Pierwsze kroki aktorskie stawiała w Poznaniu w Teatrze Polskim (1930–1934, 1937–1939) i Teatrze Nowym (1934–1937). Ukończyła tamtejsze Studio Dramatyczne kierowane przez Stanisławę Wysocką i Nunę Młodziejowską. Jeszcze przed wojną wyjechała do Łodzi, została zatrudniona w Teatrze Miejskim, ale nie zdążyła w nim zagrać, bo wybuchła wojna. Po wojnie powróciła do Łodzi. W 1946 roku pracowała w Teatrze Wojska Polskiego. Od 1949 roku nieprzerwanie do przejścia na emeryturę była aktorką łódzkiego Teatru Powszechnego. **Filmografia:** **1949** – *Za wami pójda inni*; **1955** – *Zaczarowany rower*; **1965** – *Kapitan So-*

*wa na tropie*, serial tv, odc. 6 – *Szantażysta*.

**ZOFIA TRUSZKOWSKA** (ur. 14 I 1915, Ustka; zm. 7 IV 2001, Kraków) – aktorka. W 1947 roku ukończyła studia w PSD (obecnie PWST) w Krakowie. Debiutowała na scenie Kameralnego Teatru TUR w Krakowie, jako słuchaczka studia przy Teatrze im. Słowackiego, w 1947. W sezonie 1948/49 była aktorką Teatrów Dramatycznych w Krakowie. Od 1949 do 1977 była związana z Teatrem Śląskim w Katowicach. Była cenionym pedagogiem Akademii Muzycznej w Katowicach. **Filmografia:** **1967** – *Julia, Anna, Genowefa* (Karolakowa, przybrana matka Anny); **1968** – *Tabliczka marzeń* (Matka Ludki); **1972** – *Chłopi*, serial tv, odc. 2 – *Jarmark*; **1978** – *Romans Teresy Hennert* (ciotka Basi Olinowskiej); **1983** – *Dom świętego Kazimierza* (siostra Bronisława).

**KRYSTIAN WALUSIAK** (zm. 3 VIII 2001) – reżyser telewizyjny. **Filmografia:** m.in. **1978** – *Repetycje*, f. dok., prod. Poltel (real., scen).

**MIECZYSLAW WAŚKOWSKI** (ur. 13 VIII 1929, Kiedrzyń koło Częstochowy; zm. 14 XI 2001, Warszawa, pochowany na cmentarzu Komunalnym Północnym na Wólce Węglowej) – reżyser, aktor. Szkołę średnią ukończył w Częstochowie. Po wojnie pracował jako kelner, zegarmistrz, drukarz i dziennikarz w katowickim „Dzienniku Zachodnim”. Na studiach w łódzkiej szkole filmowej wyspecjalizował się w charakterystycznych epizodach czarnych charakterów i cwaniaków, które grywał w etiudach szkolnych i filmach. Podczas studiów nakręcił m.in. etiudę *Kurdebalans* – groteskę o Ochotniczej Straży Pożarnej i *Rzeźba* – o Xawerym Dunikowskim oraz nagrodzony w 1957 roku na festiwalu filmowym w Moskwie film dokumentalny *Szlifyer*, a także filmy *Somnambulatory* i *Uwaga malarstwo* (o malarstwie Tadeusza Kantora), zrealizowane w zespole „Kadr” (1957), które otrzymały w 1958 ro-

ku główną nagrodę na Biennale Malarstwa i Grafiki w Wenecji. Studia na Wydziale Reżyserii PWSF w Łodzi ukończył w roku 1957 roku (dyplom w 1969) i został asystentem Buczkowskiego i Morgensterna. Grywał role drugoplanowe i epizodyczne role charakterystyczne. Przez 17 lat współpracował z Jerzym Kawalerowiczem jako asystent, a potem drugi reżyser. W swoich filmach poruszał sprawy patologii społecznej i środowisk przestępczych, podejmował temat psychicznego i społecznego dojrzewania młodzieży oraz wpływu środowiska na kształtowanie się psychiki młodego, nieodpornego jeszcze na zło człowieka oraz problematykę dominacji konsumpcjonizmu nad normami moralnymi i społecznymi. W 1987 roku w Teatrze Dramatycznym w Gdyni wyreżyserował *Kapelusz pełen deszczu*. W 1988 roku wystawił w tym samym teatrze *Farsę na trzy sypialnie* Alana Aychourna. Był członkiem ZWM (1946-1948), ZMP (1948-1956), PZPR (1968-1990). Pełnił funkcję przewodniczącego komisji do spraw filmu dla dzieci i młodzieży w Stowarzyszeniu Filmowców Polskich. Przez dwie kadencje był I sekretarzem POP PZPR w Przedsiębiorstwie Realizacji Filmów „Zespoły Filmowe” (1982-1985). W latach 1987-1989 był członkiem Komitetu Kinematografii. W 1987 roku został odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Otrzymał także Krzyż Kawalerski OOP, Złoty Krzyż Zasługi, Złotą Odznakę Honorową „Zasłużony dla miasta Warszawy”. Współpracował z TV (m.in. w latach 70. widowsko Teatru Sensacji *Iryd* na podstawie tekst Marka Dońskiego i Barbary Nawrockiej) i Teatrem im. Stefana Jaracza w Olsztynie oraz Teatrem Dramatycznym w Gdyni. Od 1957 roku był reżyserem w przedsiębiorstwie Realizacji Filmów „Zespoły Filmowe” w Warszawie. Publikował artykuły w tygodniku „Film”, „Ekran”, „Kultura”, „Literatura”.

**Filmografia:** 1954 – *Pokolenie* (rola aktorska); 1957 – *Eroica*, część *Con Bravura* (kurier grający

w karty); 1958 – *Zamach* (żandarm); 1959 – *Miejsca na ziemi* (Pluta; nie występuje w czołówce, informacja za książką Marka Hendrykowskiego *Stanisław Różewicz*), *Pociąg* (współpr. reż., i rola pasażera); 1960 – *Do widzenia, do jutra...* (współpr. reż., rola sprzedającego horoskopy na targu); 1961 – *Czas przeszły* (współpr. reż., rola gestapowca); *Zaduski* (partyzant AK), *Rozmowa z panem K.* f. kr. m. (reż.); 1962 – *Mężczyźni na wyspie* (rola aktorska); 1963 – *Kryptonim Nektar* (rola reżysera), *Zacne grzechy* (reż., scen.); 1965 – *Faraon* (współpr. reż.), *Niedziela sprawiedliwości* (rola zastępcy prokuratora Kurka), *Popioły* (rola aktorska), *Walkower* (rola porucznika MO), *Zawsze w niedzielę* (rola aktorska); 1966 – *Niewiarygodne przygody Marka Piegusa*, serial tv (reż., scen.); 1968 – *Gra* (współpr. reż. i rola aktorska), *Planeta Ziemia* (reż., scen.), *Stawka większa niż życie*, serial, odc. *Ścisłe tajne* (rola Scharführera Glaubela); 1969 – *Połowanie na muchy* (rola śpiącego milicjanta przy wręczaniu pucharu Włodkowi), *Prawdziwie magiczny sklep* (reż., scen.); 1970 – *Kolumbowie*, część 2 – *Żegnaj Baśka* (rola tajniaka Gestapo pilnującego Basi w kawiarni); 1971 – *Jak daleko stąd, jak blisko* (rola milicjanta), *Jeszcze słysząc śpiew i rzemie koni...* (reż.); 1972 – *Tajemnica Wielkiego Krzysztofa*, f. tv (reż., scen.); 1973 – *Droga*, serial tv, odc. 3 – *Ostatnich gryzą psy* (rola aktorska), *Janosik*, serial tv, odc. 1 – *Pierwsze nauki*, odc. 4 – *Porwanie*, odc. 5 – *Tańczowali zbójnicy*, odc. 8 – *Dobra cena*, odc. 10 – *Wszyscy za jednego*, odc. 13 – *Zdrada* (rola dozorczy więzienia hrabiego), *Jef portret*, f. tv (reż., scen., rola fryzjera) – *Złoty Jantar* w kategorii filmu fabularnego oraz Nagroda Społecznego Komitetu Przeciwalkoholowego na III Międzynarodowym Spotkaniu Filmowym „Młodzi i Film” Koszalin (7-10 VIII 1975), Nagroda główna w kategorii filmu telewizyjnego, Nagroda za główną rolę kobiecą dla Małgorzaty Pritulak, Nagroda Publiczności w kategorii filmu telewizyjnego na I FPF

Gdańsk (7-14 IX 1974); 1974 – *40-latek*, serial tv, odc. 4 – *Portret czyli jak być kochanym*, odc. 5 – *Kondycja fizyczna czyli walka z metryką* (rola nauczyciela Marka Karwowskiego), *Janosik* (rola dozorczy więzienia hrabiego), *S. O. S.*, serial, odc. 5 – *Venus 73*, odc. 6 – *Twarz mordercy* (rola aktorska), *Ziemia obiecana* (rola Augusta, służącego Buchholza); 1975 – *40 latek*, serial tv, odc. 13 – *Kozioł ofiarny czyli rotacja* (rola nauczyciela Marka Karwowskiego), *Hazardziści* (reż., scen.) – jedna z czterech Nagród Głównych Jury na III FPF Gdańsk-Gdynia (4-11 IX 1976); *Ziemia obiecana*, serial, (rola Augusta, służącego Buchholza); 1977 – *Nie zaznasz spokoju* (reż., scen., rola lekarza) – Nagroda Związku Socialistycznej Młodzieży Polskiej i Dolnośląskich Zakładów Metalurgicznych w Nowej Soli podczas X Lubuskiego Lata Filmowego Łagów 1978 „za podjęcie ważnego społecznego tematu młodzieży trudnej w aspekcie problematyki wychowawczej i moralnej”; Srebrna Plakietka za rolę męską dla Krzysztofa Janczara na V FPF Gdańsk (4-11 IX 1978); *Powrót* (rola aktorska), *Prawo Archimedesesa* (rola aktorska); 1984 – *Czas dojrzewania* (reż., scen.); 1986 – *Epizod Berlin West* (reż.).

**ZDZISŁAW WINIARCZYK** (zm. 4 IX 2001) – aktor. W 1956 roku ukończył studia w PWST w Warszawie. **Filmografia:** 1976 – *Polskie drogi*, serial tv, odc. 11 – *W obronie własnej*; 1980 – *Dom*, serial tv 1980 – 2000, odc. 1 – *Co ty tu robisz człowieku*; 1985 – *Rajska jabłoń*; 1986 – *Tulipan*, serial tv, odc. 2; *Zmiennicy*, serial tv, odc. 1 – *Ceny umowne*; 1987 – *O rany, nie się stało!!!* (portier); 1989 – *Modrzejewska*, serial tv, odc. 5 – *Warszawa*.

**DANUTA WODYŃSKA-ŻY-WULT** (ur. 31 V 1922, Lwów; zm. 4 VII 2001, Warszawa) – aktorka i pedagog, członkini ZASP. Była córką artysty malarza Józefa Wodyńskiego, który projektował dekoracje teatralne i Janiny z Truszkiewiczów – aktorki teatralnej. Maturę

zdała w Warszawie w roku 1938, kończąc gimnazjum Juliusza Słowackiego. W tym samym roku po egzaminach wstępnych dostała się na studia aktorskie w Państwowym Instytucie Sztuki. W czasie okupacji wstąpiła do podziemnego PI-STU, który ukończyła w 1943 roku. Będąc słuchaczką wydziału aktorskiego, zarabiała na życie pracując jako ekspedientka. Po upadku Powstania Warszawskiego wywieziono ją do Auschwitz, a potem w głąb Niemiec, do obozu koncentracyjnego w Saksonii. Kiedy w 1945 roku alianci wyzwolili obóz, natychmiast wróciła do kraju i dostała angaż do Teatru Miejskiego w Częstochowie, którym kierował dyrektor Tadeusz Krotke. W 1947 roku otrzymała od aktorki Marii Goczyńskiej propozycję pracy w Warszawie, w Teatrze Klasycznym (dziś Teatr Współczesny). Pierwszą warszawską rolę zagrała w sztuce Cowarda *Seans*, potem w sztuce Zawiejskiego *Kobieta we mgle*. Od roku 1949 przez cztery dziesięciolecia występowała na scenie Teatru Narodowego, wówczas pod dyktando Władysława Krasnowieckiego. Grała tam m.in. panią Pernelle w *Świętoszku* Moliera, Dorotę w *Krakowiach i góralach*, Zośkę w *Odezwie na murze*, panią Motes w *Bobrowym furze*, Elżbietę – królową Anglii w *Marii Stuart* Schillera, Panopę w *Fedrze*, Klitajmestrę w *Elektrze* Eurypidesa, Assunię w *Tatuowanej róży*, matkę Maszy w *Żywym trupie* i Albinę w *Brylanciku*. Kiedy w latach 50. dyrektorem Teatru Narodowego został Erwin Axer, prowadzący również Teatr Współczesny, Wodyńska zaczęła występować także w tym teatrze, grając m.in. Ludwikę w *Pensji pani Latter*, panią Henderson w *Cieniu bohatera* i siostrę Benddock w *Uśmiechu Giocondy*. Pracowała z takim reżyserami jak Janusz Warnecki, Wilam Horzyca, Stanisława Perzanowska, Erwin Axer, Władysław Krasnowiecki, Adam Hanuszkiewicz. Zajmowała się też pedagogiką. Była asystentką Janiny Romanówny w Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie. W

1989 roku przeszła na emeryturę. Ostatnią rolę zagrała w 1992 roku – była to Ewa w komedii *Julio, jesteś czarująca* w Teatrze Prezentacje. Wodyńska współpracowała z radiem i telewizją. W Teatrze Telewizji zagrała m.in. panią Pluche w *Nie igra się z miłością* Alfreda de Musseta, panią Higgins w *Pigmalionie* G.B. Shawa – za tę rolę otrzymała nagrodę aktorską na XVIII Kaliskich Spotkaniach Teatralnych w roku 1988.

**Filmografia:** 1954 – *Pokolenie* (Franusiowa); 1958 – *Zamach* (właścicielka piwnicy – miejsca spotkań grupy); 1960 – *Zezowate szczęście* (Julcia, służąca); 1961 – *Dziś w nocy umrze miasto* (Kirstie); 1962 – *Gangsterzy i filantropi*, nowela 1 – *Profesor* (gospośnia sędziego); 1963 – *Kryptonim Nektar*; **Wiano:** 1965 – *Lekarstwo na miłość*; *Wojna domowa*, serial tv, odc. 4 – *Pierwszy dzień*; 1966 – *Kochankowie z Marony* (siostra Eufrozyna Pogorzelska); *Ktokolwiek wie...*; *Wojna domowa*, serial tv, odc. 14 – *Nowy nabytek*; 1967 – *Opowieści niezwykłe*, nowela *Szach i mat !*; 1968 – *Hrabina Cosel* (marszałkowa); *Hrabina Cosel*, serial tv, odc. 3 – *Upadek* (marszałkowa); 1969 – *Nowy* (pani w kolejce); 1970 – *Album polski* (kobieta jadąca do Częstochowy); *Brzezina* (Katarzyna, służąca Bolesława); *Legenda* (sąsiadka Stawicka); *Lokis. Rękopis profesora Wittembacha*; 1971 – *Motodrama* (urzędniczka pocztowa); 1973 – *Wielka miłość Balzaka*, serial tv, odc. 6 – *Linoskoczki* (przełożona klasztoru wizytek); 1974 – *Awans* (Zakalicha, matka Malwiny); *Wiosna panie sierżancie* (Michnikowa, matka „Szczygła”); *Ziemia obiecana* (Mullerowa); 1975 – *Noce i dnie* (Klimecka); *Obrazki z życia*, serial tv, odc. 6 – *Sprawa mydła* (urzędniczka); *Ziemia obiecana*, serial tv, odc. 1, 2, 4 (Mullerowa); 1976 – *40-latek*, serial tv, odc. 15; *Polskie drogi*, serial tv, odc. 2 – *Obywatele GG* (Tereska, gospodyni księdza Pycnika); *Za rok, za dzień, za chwilę*; 1977 – *Noce i dnie*, serial tv, odc. 5 – *Uśmiechy losu*, odc. 6 – *Miłość*, odc. 7 – *Wiatr w oczy*, odc. 10 –

*Rodziny się, umieramy, a życia wciąż wystarcza* (Klimecka); 1979 – *Skradziona kolekcja* (pielęgniarka); 1980 – *Dom*, serial tv 1980 – 2000, odc. 6 – *Nosić swoją skórę* (handlarka na bazarze); 1981 – *Jan Serce*, serial tv, odc. 6 – *Chłopaki* (Genowefa); 1984 – *5 dni z życia emeryta*, serial tv, odc. 2 – *Wspomnienia rodzinne*; 1986 – *Bocznym tor: Cudzoziemka* (ciotka Adama na ślubie); 1988 – *W labiryncie* (Karasek, kobieta wynajmująca pokój); 1989 – *Gorzka miłość*, serial tv, odc. 2 – *Pałac* (ciotka księżnej); *Modrzejewska*, serial tv, odc. 1 – *Początek* (Teresa Goltz, ciotka Modrzejewskiej); 1990 – *Femina* (nauczycielka Bogny); 1991 – *Maria Curie*; 1992 – *Le Voleur Impuni* (wariatka na posterunku policji).

**ZBIGNIEW WYSZYŃSKI** – historyk kina i popularyzator sztuki filmowej, twórca i wieloletni prezes krakowskiego DKF-u X Muza, szef artystyczny kina studyjnego „Sztuka”, autor wielu książek (m.in. *Filmowy Kraków. 1896-1971*, Cracoviana; Seria II: Ludzie i Wydarzenia, Wydawnictwo Literackie, 1975, 414 s; *Wprowadzenie do estetyki filmowej*, Wrocław), wykładawca podstaw wiedzy o filmie na Wydziale Pedagogiki Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie zajmował się zagadnieniami filmu jako fenomenu kulturowego XX wieku, jego funkcją artystyczną, edukacyjną, społeczną i polityczną; strukturą dzieła filmowego, rodzajami i gatunkami filmowymi, estetycznymi i psychologicznymi uwarunkowaniami percepcji utworu filmowego, najważniejszymi trendami rozwojowymi kina w aspekcie historycznym i współczesnym; percepcją filmu – procesami personifikacji, moralitetem filmowym, filmem wojennym, przemocą w kinie i telewizji.

**TOMASZ ZARÓD** (ur. 7 III 1932, Warszawa; zm. 17 X 2001, Warszawa) – aktor lalkarz. W teatrze zadebiutował 25 IX 1958 roku. W 1968 roku zdał egzamin eksternistyczny. Jego kontakt z teatrem lalkowym rozpoczął się w 1958 roku w Rabce, gdzie trafił na rok do zespołu Teatru

„Rabcio-Zdrowotek”. Do tego teatru wrócił w roku 1965. W 1968 roku znalazł się w zespole warszawskiego Teatru Lalka, w którym występował do 1987 roku. **Filmografia:** **1980** – *Dom*, serial tv 1980 – 2000, odc. 6 – *Nosić swoją skórę*, odc. 7 – *Zażalenie do Pana Boga*; **1981** – *07 zgłoś się*, seria tv, odc. 11 – *Wagon pocztowy*; **1983** – *Alternatywy 4*, serial tv, odc. 1 – *Przydział*; *Szczęśliwy brzeg*.

**JAN ZDROJEWSKI**, właści. **Jan Soldenhoff** (ur. 9 VI 1933, Warszawa; zm. 12 VII 2001, Łódź; pochowany na Cmentarzu Komunalnym Doły przy ul. Smutnej) – aktor. W 1957 roku zdał egzamin eksternistyczny. Od 1973 roku był wykładowcą na Wydziale Aktorskim PWSFTviT w Łodzi, a w latach 1976-1980 jego dziekanem. **Filmografia:** **1961** – *Ludzie z pociągu*; **1963** – *Daleka jest droga*; **1965** – *Poznańskie Słowiki*; **1967** – *Julia, Anna, Genowefa*; **1967** – *Stawka*

*większa niż życie*, serial tv; **1969** – *Księżyc: Przygody Pana Michała*, serial tv, odc. 2 – *Heimański ordonans*, odc. 10 – *Smak zemsty*, odc. 12 – *Dymy nad twierdzą*, odc. 13 – *Hektor kamieniecki* (żołnierz Wołodyjowskiego); **1970** – *Doktor Ewa*, serial tv, odc. 9 – *Pożegnania: Książe sezonu* (tęskniący za żoną); *Twarz anioła: Zapalniczka*; **1972** – *Ogłoszenie matrymonialne* (kelner w „Warsie”); **1975** – *Czerwone i białe* (oficer carski); **1976** – *Zaklęty dwór*, serial tv, odc. 2 – *Marzyciel i awantruniek*; **1977** – *Palace hotel* (Andreas, oficer gestapo); *Śmierć prezydenta* (J. G. Jackowski, sekretarz Narutowicza w MSZ); **1978** – *Rodzina Połanieckich*, serial tv, odc. 1 – *Panna Marynia*, odc. 2 – *Miedzy nienawiścią a miłością*, odc. 3 – *Pojednanie*, odc. 5 – *Spełnienie*, odc. 7 – *Powrót* (urzędnik w firmie Połanieckiego); *Ty pójdziesz górą* (mecenasy); **1981** – *Był jazz*; **1983** – *Marynia* (urzędnik w firmie Połanieckiego); **1986** – *Złoty po-*

*ciąg*; **1989** – *Co lubią tygrysy* (Stefan, gość w restauracji); *Żelazną ręką*; **2000** – *Miasteczko*, serial tv 2000-2001.

**STANISŁAW ZYBOWSKI** (ur. 9 X 1953, Radom; zm. 22 XI 2001) – muzyk. Współtworzył m.in. zespół „Crash” i „Plugawy Anonim”. Współpracował z „Budką Suflera”, gdzie poznał Urszulę, z którą po rozstaniu z „Budką Suflera” w 1988 założył zespół „Jumbo”. Od tej pory był głównym kompozytorem piosenek Urszuli. **Filmografia:** **1989** – *Stan strachu* (wykonanie muzyki); **1997** – *Zaklęta* (muz. do piosenki *Ja płaczę*); *Złotopolscy* (muz. do piosenek *Niebo dla ciebie*, *Na sen*, *Biała droga*); **1998** – *Ekstradycja 3* (muz. do piosenki – *Ja płaczę*).

Opracowała  
BEATA KOSIŃSKA-KRIPPNER